

3 2024

Ročník XXX

Vydáva
Slovenská advokátska komora
Kolárska 6, 813 42 Bratislava
www.sak.sk

**Vybrané problémy
pri tmočení
vstupného pohovoru
v azylovom konaní**

**Zverejnenie rozsudku
na náklady neúspešnej strany
v sporoch z nekalej súťaže**

**Výzvy a limity obstarávania
dôkazov advokátom
v trestnom konaní**

**Zaisťovanie elektronických
dôkazov umiestnených
u zahraničných providerov
s dôrazom na ochranu
advokátskeho tajomstva**

bulletin

slovenskej advokácie

ADVOKÁTSKA SLOVENSKÁ
KOMORA

DEŇ ADVOKÁCIE
fotoreportáže

**Bezplatné právne
poradenstvo**

Šachové podujatia

Slávnostný galavečer

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

LL.M. v českém jazyce

na tradiční a prestižní Univerzitě Karlově

V akademickém roce 2024/2025

nabízíme kurzy v českém jazyce v těchto oborech:

- **Zdravotnické právo**
- **Daňové právo**
- **Sportovní právo**
- **Veřejné zakázky**
- **Právní ochrana dat**
- **Soutěžní právo**

Tří až čtyřsemestrální kurzy vyučované v kombinované formě jsou určeny uchazečům s ukončeným vysokoškolským vzděláním, kteří mají zájem prohloubit si znalosti ve vybrané právní oblasti a rozšířit svůj profesní záběr.

Přednáší přední čeští i zahraniční odborníci z akademické sféry i praxe.

Termín podání přihlášek:

do **31. srpna 2024**

Podmínky kurzu a podrobné informace:

www.prf.cuni.cz/llmcz

tel.: +420 775 854 820

e-mail: llmcz@prf.cuni.cz

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 6, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 22. 5. 2024

Uzávierka redakčnej časti: 10. 6. 2024

Číslo bolo zverejnené 11. 6. 2024

K obálke: Ocenení na slávnostnom galavečere 26. apríla 2024 v Košiciach. Viac na s. 56 – 64. Foto Vladislav Zigo

bulletin slovenskej advokácie 3/2024

Obsah

AKTUÁLNE

- 4 Nová etapa rozvoja Rozhodcovského súdu SAK
- 5 Nové vedenie Rozhodcovského súdu SAK
- 6 Otázky pre nového predsedu RS SAK
- 6 Hlavné dôvody pre voľbu RS SAK

DISKUSIA

- 6 Stará téma, nové (definitívne) riešenie – tzv. blanketové odvolanie JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Vybrané problémy pri tlmočení vstupného pohovoru v azylovom konaní JUDr. Mgr. Joachim Dušan Fraňo
- 17 Zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany v sporoch z nekalej súťaže Mgr. Richard Macko
- 26 Výzvy a limity obstarávania dôkazov advokátom v trestnom konaní JUDr. Michal Rampášek, doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 35 Zaisťovanie elektronických dôkazov umiestnených u zahraničných providerov s dôrazom na ochranu advokátskeho tajomstva doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.

JUDIKATÚRA

- 44 Rozhodujúci deň pre uplatnenie výnimky o skončení pracovného pomeru v zmysle § 79 ods.1 Zákonníka práce
- 46 Vnútroštátne súdy majú kľúčovú úlohu v konaniach týkajúcich sa klimatickej zmeny

ADVOKÁCIA

SAK

- 48 Správy a udalosti
- 52 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 54 Povinnosť advokáta vec s klientom finančne vyporiadať po skončení obhajoby
- 55 Pýta(j)te sa predsedníctva

DEŇ ADVOKÁCIE 2024

- 56 Bezplatné právne poradenstvo poskytlo 176 advokátov v 18 mestách
- 60 Šachové podujatia na pôde komory
- 62 Galavečer Slovenskej advokátskej komory a Nadácie slovenskej advokácie

ZAHRANIČIE

- 66 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta a postupovať podľa jeho pokynov
- 67 Štipendijný program ERA pre advokátov a koncipientov

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 68 Lidskoprávní mechanismy na úrovni EÚ a otázky související doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
- 69 Zprávy Svazu advokátov na Slovensku – prvý advokátsky časopis na Slovensku. 1. časť prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

máme za sebou Deň advokácie. Slovenská advokátska komora si ním pripomenula 34. výročie prijatia zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii, ktorý v nových pomeroch po roku 1989 upravil výkon advokácie ako slobodného a nezávislého povolania.

S Dňom advokácie je už niekoľko rokov spojené poskytovanie bezplatného právneho poradenstva občanom vo vybraných mestách Slovenska. Tento rok sa do projektu aktívne zapojil historicky najvyšší počet kolegyň a kolegov. Hlavnou myšlienkou podujatia je priblížiť verejnosti význam advokátskeho povolania a zdôrazniť skutočnosť, že ide najmä o pomáhajúce povolanie. Aj touto formou má komora ambíciu šíriť dobré meno advokácie.

Vyvrcholením Dňa advokácie bol galavečer Slovenskej advokátskej komory, ktorý sa uskutočnil v historických priestoroch Kaviarne Slávia v Košiciach. Súčasťou podujatia je oceňovanie za celoživotný prínos advokácii, ktoré prispieva k pozdvihnutiu advokátskeho povolania a je určite motiváciou pre mladšie generácie advokátov.

Príhovormi predsedu komory a hostí sa vinul spoločný leitmotív – nezastupiteľná úloha advokácie pre spoločnosť s akcentom na to, že slobodná a nezávislá advokácia je v prvom rade pevným pilierom ochrany práv a slobôd občanov. Predseda komory JUDr. Puchalla, PhD. osobitne ocenil, že pozvanie na galavečer prijali aj zástupcovia iných právnických povolání, čo vníma ako pozitívny prejav vzájomného rešpektu.

Podakovanie patrí všetkým advokátom, advokátskym koncipientom, regionálnym zástupcom, kancelárii Slovenskej advokátskej komory a organizátorom za prípravu a úspešnú realizáciu tohtoročných osláv Dňa advokácie. Verím, že spoločným úsilím táto výnimočná udalosť aj v budúcnosti bude podčiarkovať atribút advokácie ako poslania.

Dovoľte venovať zopár myšlienok slobode prejavu, o ktorej som mala možnosť na galavečere s kolegami a kolegyňami hovoriť. Práve vyjadrovanie názorov na rôzne spoločenské a politické udalosti je v dnešnej dobe horúcou témou v médiách, na sociálnych sieťach, ale aj v bežnej ľudskej komunikácii na pracoviskách aj v rodinách.

V rámci Slovenskej advokátskej komory rešpektujeme individuálne právo na vyjadrenie vlastného názoru. Zároveň zastávame názor, že sloboda prejavu je významná pre podporu verejnej diskusie a následne pomáha formovať stanoviská k spoločenským otázkam. Advokáti ako osoby známe práva by mali byť prví, kto rešpektuje a zároveň toleruje právo jednotlivca aj s prihliadnutím na pluralitu názorov a ich rôznorodosť. Výkon advokátskeho povolania je spojený s množstvom povinností, vyžaduje si profesionalitu a zachovanie etických a právnych noriem. Rovnako je potrebné vnímať, že každý advokát priamo reprezentuje Slovenskú advokátsku komoru ako svoju stavovskú organizáciu. Advokátov spoločnosť často považuje za mienkotvornú profesiu; majme preto vždy na zreteli otvorenú, slušnú a korektnú diskusiu, ktorá je otvorená názorovej pluralite. Aj tak môžeme prispieť k upokojeniu všeobecnej atmosféry vo všetkých vzťahoch, v ktorých fungujeme. Dovoľte mi vyjadriť želanie, aby sme sa vyhli verejným prejavom, ktoré môžu zasievať napätie a rozkol v spoločnosti.

JUDr. Magdaléna Hromcová
podpredsedníčka
Slovenskej advokátskej komory

Nová etapa rozvoja Rozhodcovského súdu SAK

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory je naším úspešným projektom, ktorý prispieva k rozvoju proarbitrážneho prostredia v SR. K znovuoobnoveniu jeho činnosti došlo v roku 2016. Predsedníctvo SAK vtedy schválilo nové moderné pravidlá a súd sa začal pomaly ale isto udomácňovať v právnej praxi. Dnes ide o etablovanú inštitúciu, ktorá sa teší dobrému renomé medzi advokátmi, obchodnými spoločnosťami a domácimi i zahraničnými partnermi. Je to projekt, ktorý pomáha obnoviť dôveru v poctivú a profesionálnu obchodnú arbitráž a zároveň robí dobré meno Slovenskej advokátskej komore.

Úspech tohto projektu by nikdy nebol možný bez osobného vkladu viacerých našich kolegýň a kolegov, ktorí mu za posledných viac ako osem rokov venovali obrovské množstvo energie v rámci ich *pro bono* aktivít pre komoru. Ide najmä o predsedu súdu Karola Šišku a členov predsedníctva súdu Martina Magála a Romana Prekopa.

Toto trojčlenné Predsedníctvo RS SAK oživilo celý projekt, pomohlo mu riadne sa etablovať, a okrem bežnej činnosti pri riadení súdu odvedli obrovský kus práce pre osvetové aktivity v prospech obchodnej arbitráže. V mene Slovenskej advokátskej komory im za ich úsilie, čas a výborné výsledky **úprimne ďakujeme**.

Karol Šiška, Martin Magál a Roman Prekop ešte v priebehu minulého kalendárneho roka informovali o ich pláne postupne ukončiť pôsobenie vo vedení Rozhodcovského súdu SAK a poskytnúť priestor na riadenie rozvoja súdu novým kolegyniam a kolegom.

Po zodpovednom zvážení, aj na základe odporučení kolegov z vedenia súdu, Predsedníctvo SAK na aprílovom zasadnutí zvolilo s účinnosťou od mája nové trojčlenné Predsedníctvo RS SAK. Novým predsedom sa stal **JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.**, doterajší rozhodca RS SAK, ktorý bol zároveň ako riadny člen Predsedníctva SAK poverený agendou súdu. Za ďalších členov Predsedníctva RS SAK boli zvolení **JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M.** (podpredsedníčka súdu) a **JUDr. Miroslav Németh**.

Aj na tomto mieste želáme novému vedeniu súdu čo najviac úspechov v ďalšom napredovaní tejto inštitúcie. Noví členovia predsedníctva sú rovnako ako ich predchodcovia skúsení odborníci s vysokou mierou reputácie v prostredí domácej i medzinárodnej obchodnej arbitráže. Všetci traja stáli pri obnove súdu v roku 2016, podieľali sa na modernizácii pravidiel súdu a prednáškovej či publikačnej činnosti. Považujeme ich za garanciu kontinuity v správnom nastavení rozhodcovského súdu a úprimne im želáme veľa energie do jeho ďalšieho dynamického rozvoja.

JUDr. Martin Puchalla, PhD.

Nové vedenie Rozhodcovského súdu SAK

JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.

Členom SAK je od roku 2007. Na konferencii advokátov v roku 2021 bol zvolený za člena Predsedníctva SAK. Vo svojej praxi sa špecializuje na zastupovanie klientov v sporových konaniach, najmä v domácich a medzinárodných rozhodcovských konaniach. V tejto oblasti zastupoval Slovenskú republiku vo viacerých medzinárodných investičných sporoch. Pôsobí zároveň ako rozhodca (arbiter) na viacerých zahraničných súdoch – VIAC (Viedeň), ICC (Paríž), LCIA (Londýn). Je spoluautorom komentára k zákonu o advokácii (2022) a Dohovoru o uznávaní a výkone cudzích rozhodcovských rozsudkov (2016).

JUDr. Ing. Miriam Galandová, PhD.

Je členkou SAK a členkou Chartered Institute of Arbitrators. Pôsobila ako rozhodkyňa, ako aj zástupkyňa strán v arbitrážnych konaniach podľa pravidiel ICC, VIAC, UNCITRAL, pravidiel Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ako aj pravidiel arbitrážneho súdu Slovenskej advokátskej komory. Problematike rozhodcovského konania sa venuje dlhodobo či už v rámci svojho doktorandského štúdia, ako aj v rámci prednáškovej a publikačnej činnosti (napr. prednášala medzinárodnú obchodnú arbitráž na Právnickej fakulte Univerzity Komenského). Je spoluautorkou osobitných pravidiel RS SAK pre korporátnu arbitráž.

JUDr. Miroslav Németh

Členom SAK je od roku 1991, advokátom od roku 1996 a advokátom ČAK od roku 1998. Okrem členstva vo viacerých orgánoch a komisiách SAK bol, do zvolenia za člena Predsedníctva RS SAK, aktívnym rozhodcom tohto súdu. Je tiež rozhodcom Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Jeho ambíciou ako novozvoleného člena Predsedníctva RS SAK je prispieť k zvýšeniu povedomia laickej a odbornej verejnosti o RS SAK. Spolu s ďalšími členmi chce nadviazať na svojich predchodcov a pracovať na tom, aby sa arbitráž stala prirodzenou voľbou fóra pre rozhodovanie sporov a hlavne, aby sa rozhodcovská doložka RS SAK stala preferovanou doložkou obchodných zmlúv a všeobecných obchodných podmienok.

Mgr. Pavol Kubík

tajomník Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory od roku 2016
kontakt: kubik@sak.sk

Otázky pre nového predsedu RS SAK

■ Aké sú plány nového Predsedníctva RS SAK v jeho ďalšom rozvoji?

Pokračovať v dobre nastúpenom trende, ktorý zvolilo prvé Predsedníctvo RS SAK. Týmto trendom je propagovanie nie len RS SAK ako dôveryhodnej platformy na riešenie sporov, ale aj samotného rozhodcovského konania ako kvalitného alternatívneho spôsobu riešenia sporov. V tomto sa budeme snažiť presvedčať najmä kolegov advokátov, aby zväžili možnosť zapracovania rozhodcovských doložiek na RS SAK do zmlúv pre klientov, resp. aj klientom vysvetlili, že takýto spôsob riešenia prípadného sporu je efektívny a zároveň kvalitný.

■ Čo sú dnes najväčšie výzvy obchodnej arbitráže na Slovensku?

Dôveryhodnosť arbitráže/rozhodcovského konania ako celku. Hoci sa novelou zákona o rozhodcovskom konaní

podarilo znížiť počet stálych rozhodcovských súdov na Slovensku, stále sa vyskytujú rozhodcovia, ktorí rôznymi spôsobmi obchádzajú zákon a nekvalitnými rozsudkami kazia dobrú povest rozhodcovského konania na Slovensku. Výzvou preto bude ukázať, že rozhodcovské konanie môže byť aj kvalitné a edukovať podnikateľské prostredie, kde tú kvalitu môžu dostať.

■ Akú úlohu by mali mať profesionálne rozhodcovské konania v kontexte justičných zmien? (ad súdna mapa)

Myslím si, že dobre fungujúca arbitráž môže kvalitne sekundovať klasickému súdnemu konaniu, najmä v obchodnoprávných sporoch. V kontexte prvých výsledkov fungovania reformy súdnej mapy môže preto rozhodcovské konanie predstavovať omnoho efektívnejšiu cestu, ako vyriešiť spor a nestáť sa rukojemníkom dlhotrvajúceho súdneho konania.

Hlavné dôvody pre voľbu RS SAK

■ Jednoduché a zrozumiteľné pravidlá

Rozhodovanie sporov pred RS SAK sa riadi jasne formulovanými pravidlami. Vychádzajú z dlhodobo overených najlepších praktík medzinárodne uznávaných arbitrážnych inštitúcií. Ponechávajú stranám priestor nastaviť priebeh konania podľa potreby vrátane výberu rozhodcov a voľby angličtiny alebo nemčiny ako jazyka konania.

■ Rýchle a spravodlivé rozhodovanie

Základným poslaním RS SAK je slúžiť stranám v spravodlivom riešení sporov pri dôslednom rešpektovaní rovnosti strán konania. Rozhodcovský súd nie je zatažený „reštančnými“ vecami, spotrebiteľskými spormi či exekúciami. **Priemerná dĺžka konania od podania návrhu po odoslanie finálneho rozsudku sa dlhodobo pohybuje okolo 4 mesiacov.**

■ Spoľahlivosť a právna istota

Rozhodnutie rozhodcovského senátu je právoplatné a vykonateľné ako rozhodnutie všeobecného súdu. Výška poplatku za vedenie konania je porovnateľná s bežnými súdnymi poplatkami. Na rozdiel od všeobecného súdu, proti rozhodcovskému rozsudku nie je možné podať odvolanie (ibaže by sa strany dohodli inak) a umelo tak predĺžovať konanie. RS SAK od obnovenia činnosti úspešne viedol takmer 100 rozhodcovských konaní. **Doposiaľ ani jeden rozsudok**

nebol úspešne napadnutý v konaní o zrušení pred všeobecným súdom.

■ Dôsledná nezávislosť a nestrannosť rozhodcov

Potenciálny rozhodca je povinný vopred vyplniť formulár o skutočnostiach, ktoré by mohli spochybňovať jeho nezávislosť a nestrannosť. Strany tak majú možnosť overiť si nezávislosť a nestrannosť rozhodcu ešte pred jeho ustanovením do funkcie. O prípadnej námietke proti potenciálnemu rozhodcovi rozhodne Predsedníctvo RS SAK dbajúc, aby spory rozhodovali iba nezávislí a nestranní arbitri. Podobné princípy sa vzťahujú aj na osoby vystupujúce v spore ako znalci.

■ Silné zázemie dôveryhodného zriaďovateľa

Zriaďovateľom súdu je Slovenská advokátska komora ako nezávislá samosprávna organizácia, ktorá je najväčšou stavovskou organizáciou v Slovenskej republike. RS SAK je nezávislou organizačnou zložkou, ktorý však naplno benefituje z personálneho a organizačného zázemia komory. Správu súdu vykonáva trojčlenné Predsedníctvo RS SAK a tajomník. Členovia Predsedníctva RS SAK nemôžu prijať funkciu rozhodcu ani právneho zástupcu v konaní pred RS SAK.

Všetko podstatné o činnosti RS SAK nájdete na jeho webovej stránke: info.sak.sk/sud. Správu o činnosti RS SAK za rok 2023 nájdete na: <https://info.sak.sk/sud/aktivity-sudu/>

DISKUSIA

Stará téma, nové (definitívne) riešenie – tzv. blanketové odvolanie

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (do 30. 6. 2016) sa v civilných sporoch s určitou pravidelnosťou vždy vyskytovali tzv. blanketové odvolania. Ide o procesné podanie neúspešnej sporovej strany, z ktorého bez ďalšieho vyplýva, že podáva proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie a odvolacie dôvody doplní dodatočne.

Pôvodná právna úprava obsahovala pravidlo, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 OSP). Na to nadväzovala pomerne mnohopočetná judikatúra, v rámci ktorej dominuje R 20/2014 s nasledujúcou právnou vetou „Lehotu na odvolanie a na rozšírenie rozsahu a dôvodov odvolania (§ 205 ods. 3 OSP) nemožno stotožňovať s lehotou na odstránenie väd odvolania. Ak k odstráneniu vady odvolania došlo do rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací súd ho musí (ako bezvadné) preskúmať, pričom nie je rozhodujúce, či k odstráneniu vady došlo po uplynutí lehoty.“ Je vhodné zdôrazniť, že išlo o rozhodnutie pod sp. zn. 1 Cdo 195/2005 z 22. 11. 2005, ktoré bolo v R-zbierke uverejnené s takmer deväťročným odstupom.

Podstata vtedajšieho prístupu súdnej praxe k danej problematike tkvela v rozlišovaní medzi rozšírením odvolania a od-

straňovaním jeho väd. Úplná absencia odvolacích dôvodov bola považovaná za vadu odvolania, spočívajúcu v chýbajúcej náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 OSP, ktorú odstraňoval súd prvej inštancie v zmysle § 209 ods. 1 OSP. Odvolateľ tak mohol dodatočne uviesť odvolacie dôvody až do rozhodnutia odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania pre ich absenciu v zmysle § 218 ods. 1 písm. d) OSP.

To viedlo k rôznym paradoxným procesným situáciám. Odvolateľ, ktorý postupoval *lege artis* a v odvolaní uviedol aspoň jeden odvolací dôvod, nemohol už po uplynutí odvolacej lehoty dôvody odvolania rozšíriť pre rozpor s § 205 ods. 3 OSP. Na druhej strane odvolateľ, ktorý porušil zákonné pravidlo a podal odvolanie bez akýchkoľvek odvolacích dôvodov, ich mohol dodatočne bez obmedzenia doplniť a zhojiť tým procesnú vadu do rozhodnutia odvolacieho súdu.

Civilný sporový poriadok na danú kontroverziu reagoval a do § 365 ods. 3 CSP zaviedol modifikované pravidlo „Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.“ V súvislosti s odstraňovaním väd odvolania súdom prvej inštancie zároveň podľa druhej vety § 373 ods. 1 CSP platí, že súd na doplnenie odvolacích dôvodov nevyzýva.

NFQES
powered by BRAIN:IT
Váš partner pre elektronický podpis

Právna istota

Šetrenie času a nákladov

Bezpečnosť

MANDÁTNÝ certifikát

Optimalizácia procesu

Ekologické riešenie

Dokumenty vždy po ruke

KVALIFIKOVANÁ časová pečiatka

KVALIFIKOVANÉ webové sídlo TLS

Čo je NFQES?

Komplexná platforma na elektronický podpis (ES, AdES, QES) a správu dokumentov. Rýchle, spoľahlivé a bezpečné riešenie pre digitalizáciu podpisovej agendy.

DIGITÁLNY (jednoduchý) e-podpis

ELEKTRONICKÝ podpis/pečať

ZDOKONALENÝ eI. podpis/pečať

KVALIFIKOVANÝ eI. podpis/pečať

ASPI

Expertná databáza rozhodnutí Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO)

Zaujímate sa o verejné obstarávanie? V ASPI nájdete všetky kľúčové informácie dôležité pre obstarávateľov, ale aj uchádzačov verejného obstarávania.

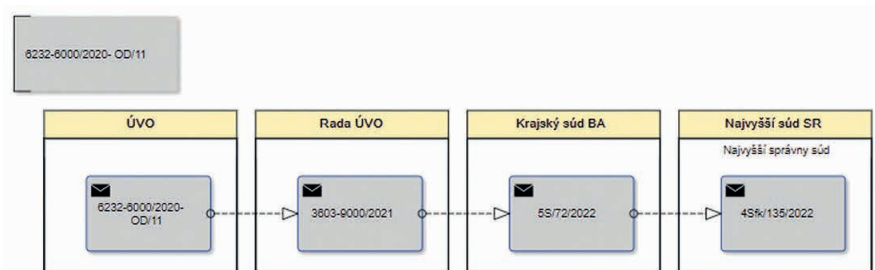
Benefitujete z modulu Expertnej databázy ÚVO aj vy:

- expertné informácie na jednom mieste
- možnosť plnotextového vyhľadávania nad databázou rozhodnutí ÚVO
- už v prehľade vidíte väzby medzi jednotlivými rozhodnutiami
- prípady sledujete aj na úrovni súdov
- **databáza Judikatúry rozšírená o rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie**

Zaujímajú vás ďalšie informácie?

+421 2 58 10 20 14
+421 910 638 768
obchod@aspi.sk

Sledujte aktuálny právny názor úradu, súdu na konkrétnu problematiku verejného obstarávania prehľadne, na jednom mieste v ASPI

Modul Expertnej databázy ÚVO je nadstavbou nad rozhodnutiami ÚVO. Jednotlivé rozhodnutia sú spojené do jedného prípadu, pričom sledujeme rozhodovanie v tomto prípade aj na **Krajskom súde v Bratislave, Najvyššom správnom súde SR alebo Najvyššom súde SR.**

Zrejme pod vplyvom historickej judikatúry a jej východísk však Najvyšší súd SR vo viacerých rozhodnutiach aj podľa CSP zotrval na pôvodnom prístupe a akceptoval dodatočné doplnenie odvolacích dôvodov v prípade blanketového odvolania. Argumentoval tým, že zmena alebo doplnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 3 CSP je možná iba v prípade, ak sú dané, a odvolanie je z tohto hľadiska bez väd. Ak však odvolacie dôvody úplne chýbajú, ich dodatočné doplnenie je odstraňovaním väd odvolania mimo režimu § 365 ods. 3 CSP. Na to síce súd odvolateľa nevyzýva, čo ale nebráni takémuto doplneniu aj po uplynutí odvolacej lehoty (napr. 6Cdo/175/2017, 6Cdo/38/2018, 6Cdo/119/2018, 7Cdo/95/2020 alebo 9Cdo/204/2021).

Evidentná zmena právnej úpravy v rámci civilného procesného kódexu zároveň vyvolala hneď niekoľko opozitných rozhodnutí dovolacieho súdu. Tie vychádzajú z premisy, že odvolateľ môže doplniť odvolacie dôvody iba pred uplynutím odvolacej lehoty, a to bez ohľadu na skutočnosť, či v dopĺňanom odvolaní uviedol aspoň jeden odvolací dôvod. Ak sa totiž § 365 ods. 3 CSP vzťahuje na situácie, keď odvolanie obsahuje aspoň jeden odvolací dôvod, rovnako sa musí vzťahovať aj na situáciu, keď neobsahuje žiadny odvolací dôvod (napr. 2Cdo/64/2019, 4Cdo/29/2020, 4Cdo/39/2021, 5Obdo/23/2018 alebo 4Obdo/7/2023).

Vzájomná odlišnosť právnych názorov jednotlivých senátov najvyššieho súdu, ktoré neboli zatiaľ zjednotené stanoviskom príslušného kolégia, vyvolala v konečnom dôsledku nevyhnutnosť rozhodnutia veľkého senátu. To bolo prijaté dňa 8. 11. 2023 pod sp. zn. 1VCdo/2/2023.

V konkrétnej veci podal advokát žalobcov odvolanie v posledný deň zákonnej lehoty. V elektronickom formulári uviedol, že odôvodnenie odvolania je obsiahnuté v prílohe. Elektronická správa však prílohu neobsahovala. Na túto skutočnosť bol advokát súdom upozornený s odstupom deviatich dní. To viedlo obratom k doručeniu úplného odvolania zo strany advokáta žalobcov, avšak po uplynutí lehoty na jeho podanie.

Obidve podania odvolací súd odmietol. Prvé z nich ako odvolanie, ktoré nemá zákonné náležitosti [§ 386 písm. d) CSP], a druhé z nich ako odvolanie oneskorene podané [§ 386 písm. a) CSP]. Keďže v rámci následného dovolacieho prieskumu identifikoval trojčlenný senát vyššie uvedenú nejednotnú rozhodovaciu prax, postúpil vec veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR v zmysle § 48 ods. 1 CSP.

Veľký senát sa danou problematikou zaoberal pomerne dôsledne a v súlade s názormi pripomienkujúcich subjektov podľa § 48 ods. 4 CSP (ods. 12 až 16 uznesenia veľkého senátu) dospel k záveru, že tzv. blanketové odvolanie nemožno po uplynutí lehoty na odvolanie doplniť o odvolacie dôvody. To platí bez ohľadu na skutočnosť, či odvolanie pred doplnením obsahovalo aspoň jeden odvolací dôvod alebo nie.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ustanovenie § 365 ods. 3 CSP je nevyhnutné použiť aj na blanketové odvolania – teda odvolania vadné, bez vymedzených odvolacích

dôvodov, ktoré je možné dopĺňať o chýbajúce odvolacie dôvody len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (ods. 32). Z argumentu *a minori ad maius* pritom vyplýva presvedčivý záver, že ak sa § 365 ods. 3 CSP vzťahuje na procesnú situáciu, keď odvolanie obsahuje aspoň jeden odvolací dôvod, rovnako sa toto ustanovenie musí aplikovať aj na procesnú situáciu, keď odvolanie neobsahuje žiadny odvolací dôvod (ods. 33).

Veľký senát zároveň zdôraznil, že § 365 CSP je vyjadrením zákonnej koncentrácie civilného sporového konania v jeho odvolacej fáze. Umožnenie dopĺňania odvolacích dôvodov po uplynutí lehoty na odvolanie by bolo v rozpore s princípom hospodárnosti a rýchlosti; no najmä v rozpore s koncepciou odvolacieho konania, ktorá vychádza z tzv. neúplného apelačného princípu, ako zdôraznil Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 17. 12. 2019 sp. zn. III. ÚS 141/2019 (ods. 34 uznesenia veľkého senátu).

Z hľadiska vnímania pôvodného úmyslu zákonodarca možno poukázať aj na evidentný rozdiel oproti zákonnému zneniu § 62 ods. 2 CMP, podľa ktorého možno v mimosporovom konaní meniť a dopĺňať odvolacie dôvody až do rozhodnutia o odvolaní (ods. 35). Táto odlišnosť má nespornú výpovednú hodnotu, keďže CSP a CMP vznikli súčasne, ako právne predpisy nahradzujúce pôvodný Občiansky súdny poriadok.

Veľký senát občianskoprávneho kolégia sa však nestotožnil s odmietnutím blanketového odvolania podľa § 386 písm. d) CSP, čo možno považovať za správny a zmysluplný záver. Keďže odvolací súd je podľa § 380 ods. 2 CSP povinný *ex offio* skúmať vady týkajúce sa procesných podmienok, absencia odvolacích dôvodov nebráni odvolaciemu prieskumu, resp. nie je sama osebe vadou v zmysle § 386 písm. d) CSP, pre ktorú nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

V prípade blanketového odvolania teda odvolací súd z úradnej povinnosti preskúma prvoinštančné rozhodnutie a jemu predchádzajúce konanie iba z hľadiska procesných podmienok. Ak v rámci odvolacieho prieskumu podľa § 380 ods. 2 CSP nezistí vadu v procesných podmienkach, odvolaním napadnuté rozhodnutie potvrdí. ■

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

Vybrané problémy pri tlmočení vstupného pohovoru v azylovom konaní

JUDr. Mgr. Joachim Dušan Fraňo

Autor si tému zvolil na základe skúseností z aplikačnej praxe v azylovom konaní a z dôvodu potreby tieto prezentovať odbornej obci i kolegom v praxi, rovnako aj návrhy de lege ferenda.

Úvod

V predkladanom príspevku venujeme najväčšiu pozornosť vstupnému pohovoru a právnym aspektom tlmočenia vstupného pohovoru v konaní o udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany, predovšetkým na podklade aplikačnej praxe preukazujúcej zásadné nedostatky, lež predsa v krátkosti sa dotýka i práva azylu a právnej úpravy výkonu tlmočnickej činnosti.

Azyl a začatie azylového konania

„Princíp práva azylu vo všeobecnosti spočíva v rešpektovaní nedotknuteľnosti určitých priestorov, v ktorých keď sa niekto zdržuje, stáva sa ich súčasťou a nemal by byť odtiaľ násilím odstránený bez vedomia a súhlasu osôb reprezentujúcich inštitúciu, ktorá azyl poskytuje.“¹

Pojem **utečenec**, ako ústredný pojem azylového práva, sa stal právnou kategóriou až začiatkom 20. storočia. Prvým právnym dokumentom (na ochranu utečencov) umožňujúcim utečencom le-

JUDr. Mgr. Joachim Dušan Fraňo je advokát-

sky koncipient a študent doktorandského štúdia na Katedre trestného práva a kriminológie, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.

gálny život bol tzv. Nansenov pas, pomenovaný po nórskom bádateľovi Fridtjofovi Nansenovi, ktorý jeho právne zakotvenie presadil dohodou z 5. júla 1922, ktorú ratifikovalo 52 vlád, vrátane Československej.²

Zakrátko po druhej svetovej vojne a vzniku OSN bol 28. júla 1951 v Ženeve prijatý základný medzinárodnoprávny dokument upravujúci postavenie utečencov – **Dohovor o právnom postavení utečencov** (ďalej len „Dohovor“). Pre úplnosť je potrebné dodať, že 31. januára 1967 v New Yorku

bol prijatý **Protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov** (ďalej len „Protokol“), ktorý rozšíril pôsobnosť Dohovoru o nové kategórie utečencov, ktorí by bez prijatia Protokolu nemuseli patriť do pôsobnosti Dohovoru.

Vo všeobecnosti a v znení Protokolu (na účely tohto príspevku uvádzajúc iba základný rámec definície) je v zmysle čl. 1 Dohovoru utečencom *osoba, ktorá sa nachádza mimo svojho štátu a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov, a ktorá nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta prijať ochranu svojho štátu; alebo osoba bez štátneho občianstva (apolita, bezdomovec), ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu v dôsledku týchto udalostí, a ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť.*

1 HRNČIAROVÁ, D.

Právo azylu na hraniciach medzi kresťanským a pohanským svetom. In: KOŽIAK, R. a J. NE-MEŠ (eds.). Pohanstvo a kresťanstvo. Zborník z konferencie usporiadanej 5. – 6. 2. 2003 v Banskej Bystrici. Bratislava: Chronos, s. 84.

2 BENDEL, K. Understanding the Nansen Passport: A System of Manipulation. In: Indiana Journal of Global Legal Studies, roč. 29, č. 1, 2022, s. 220.

V prípade, že fyzická osoba preukáže, že spĺňa definíciu pojmu utečenec, medzinárodné právo jej priznáva osobitnú ochranu vo forme azylu a osobitné postavenie.

Na vnútroštátnej úrovni Slovenská republika podľa čl. 53 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v účinnom znení (ďalej len „Ústava SR“) poskytuje azyl cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd, pričom azyl možno odoprieť tomu, kto konal v rozpore so základnými ľudskými právami a slobodami. Pretože podrobnosti ustanoví zákon, ide o blanketovú normu.

Jej vyjadrením vo všeobecnom zákonodarstve je **zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v účinnom znení (ďalej len „Zákon o azyle“ v príslušnom gramatickom tvare), upravujúci konanie o azyle, práva a povinnosti žiadateľov o udelenie azylu (ďalej len „žiadateľ“), azylantov, cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, cudzincov žiadajúcich o poskytnutie dočasného útočiska a odídencov, pôsobnosť orgánov verejnej moci na úseku azylu, doplnkovej ochrany a dočasného útočiska, prvotnú integráciu azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, do spoločnosti, a pobyt v azylových zariadeniach.

Z predmetu Zákona o azyle vyplýva, že Slovenská republika poskytuje viacero medzinárodnoprávných mechanizmov ochrany utečencov, a to azyl, doplnkovú ochranu a dočasné útočisko.

Etymologicky možno pojem azyl vymedziť ako útočisko, bezpečné miesto, prihovorenie sa u vládkára, či povolenie vstúpiť a bývať na území iného štátu z určitých dôvodov.³

Legálnu definíciu pojmu azyl nachádzame v § 2 písm. b) Zákona o azyle, podľa ktorého sa azylom rozumie *ochrana cudzinca pred prenasledovaním z dôvodov uvedených v medzinárodnej zmluve (v zmysle poznámky pod čiarou č. 2 ide o Dohovor) alebo v osobitnom predpise (v zmysle poznámky pod čiarou č. 3 ide o čl. 53 Ústavy SR)*. Legálnu definíciu pojmu doplnková ochrana, ktorá je „slabším azylom“, nachádzame v § 2 písm. c) Zákona o azyle, podľa ktorého sa doplnkovou ochranou rozumie *ochrana pred vážnym bezprávím v krajine pôvodu*.⁴

Konanie o azyle sa začína **vyhlásením** cudzinca na vecne a miestne príslušnom policajnom útvaru o tom, že žiada o azyl na území SR, ktoré sa zaznamená na úradnom tlačive, ktorého vzor tvorí prílohu Zákona o azyle. Policajný útvar zadrží cestovný doklad cudzinca, zabezpečí odňatie daktyloskopických odtlačkov a poverený zamestnanec vykoná so žiadateľom po podaní vyhlásenia **vstupný pohovor**.

Vyhlásenie a vstupný pohovor

Zákon o azyle kladie mimoriadny dôraz na vstupný pohovor. V aplikačnej praxi sa však berie pri rozhodovaní o žiadosti veľmi vážne do úvahy aj podanie vyhlásenia žiadateľa, že žiada o azyl (prvotné vyhlásenie o tom, že cudzinec žiada o azyl a jeho odôvodnenie, ktoré možno definovať ako **Zákonom o azyle ustanovený procesný prostriedok začatia konania dispozitívneho charakteru**), čo je podľa názoru autora výrazným nepomerom v neprospech žiadateľa, pretože žiadateľ o azyl – utečenec – je pri vyhlásení v akútnom i chronickom strese a distrese, po (nie zriedka) niekoľko tisíc kilometrovej ceste, legálnych i nelegálnych vstupoch do viacerých krajín, skúsenostiach s prevádzачmi, zime, dažďi, prechodenými chorobami, strachom o blízkych, o to viac v situácii, ak je utečeneckou celá rodina s maloletými deťmi, strachom zo zamietnutia žiadosti o azyl, strachom z neznámej krajiny, strachom z policajtov, či dokonca s možnou cieľovou krajinou inou, než je SR, a predovšetkým, neznalý jazyka.

Podľa § 3 ods. 3 Zákona o azyle vyhlásenie žiadateľa o azyl policajný útvar zaznamená na tlačive, ktorého vzor je v prílohe č. 1 Zákona o azyle. Jeho obligatórnou náležitosťou je okrem osobných údajov aj **odôvodnenie žiadosti** o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany alebo dočasného útočiska, a taktiež vyhlásenie o tom, že žiadateľ bol poučený o svojich právach a povinnostiach, o povinnosti prihlásiť sa v záchytnom tábore, následkoch nesplnenia tejto povinnosti, o práve zvoliť si právneho zástupcu, obrátiť sa na UNHCR a o práve kontaktovať sa s inými organizáciami zaoberajúcimi sa starostlivosťou o migrantov. **Vyhlásenie je v slovenskom jazyku a príslušníci PZ v aplikačnej praxi buď neovládajú, alebo používajú len veľmi minimálne cudzí jazyk**. Postup, ani ďalšie náležitosti podania vyhlásenia, a to aj napriek tomu, že ide o podstatnú materiálnu náležitosť rozhodnutia podľa § 19a ods. 1 písm. b) Zákona o azyle, Zákon o azyle bližšie neupravuje.

3 BUZÁSSYOVÁ K.

a A. JAROŠOVÁ (eds.).
2006. *Slovník súčasného slovenského jazyka*.
A – G. Bratislava : Veda.
ISBN 978-80-224-0932-4.

4 Na účel tohto príspevku autor uvádza iba azyl, avšak má sa na mysli aj doplnková ochrana, ak z textu nevyplýva nič iné.

Po podaní vyhlásenia poverený zamestnanec MV SR (*in concreto* Migračného úradu MV SR) vykoná so žiadateľom **vstupný pohovor** (§ 4 ods. 1 Zákona o azyle). Žiadateľ je povinný počas vstupného pohovoru poskytnúť pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu. Poskytnuté údaje sa zaznamenajú na úradnom tlačive (dotazník), ktorého vzor tvorí prílohu č. 2 Zákona o azyle, pričom zo vstupného pohovoru poverený zamestnanec MV SR spíše zápisnicu. Žiadateľ je povinný dostaviť sa na pohovor v mieste a čase, ktoré určí ministerstvo **v písomnom predvolaní v jazyku, o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu žiadateľ rozumie. Pohovor sa vykoná v jazyku, v ktorom sa žiadateľ môže dorozumieť, na žiadosť žiadateľa alebo z dôvodov hodných osobitného zreteľa osobou rovnakého pohlavia, ako je žiadateľ**, a tak, aby bola zabezpečená jeho primeraná dôvernosc. Poverený zamestnanec pred vyplnením dotazníka, najneskôr však do 15 dní od začatia konania, poučí žiadateľa o konaní o udelenie azylu, najmä o jeho právach a povinnostiach, možných dôsledkoch neplnenia alebo porušenia jeho povinností alebo nespolupráce podľa Zákona o azyle, dôsledkoch výslovného alebo konkludentného späťvzatia žiadosti, lehotách podľa Zákona o azyle, možnosti zastupovania v konaní a o prístupe k právnej pomoci. Ministerstvo vnútra SR poskytne žiadateľovi aj informáciu o mimovládnych organizáciách, ktoré sa zaoberajú starostlivosťou o žiadateľov, azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana. Uvedené poučenie a informácie sa poskytujú podľa možností písomne a v jazyku, o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu žiadateľ rozumie, a ak ide o maloletého, spôsobom zohľadňujúcim jeho vek a stupeň rozumovej a vôľovej vyspelosti. Ak je možné vydať rozhodnutie na základe vstupného pohovoru, ďalší pohovor nie je nutné vykonávať, inak sa vykoná pohovor, a to aj opakovane, za účelom spresnenia, objasnenia či doplnenia získaných údajov od žiadateľa.

Dotazník je v aplikačnej praxi zvyčajne najpodstatnejšou časťou konania o udelenie azylu. Žiadateľ je dopytovaný na osobné údaje o sebe a rodine, majetkové pomery, *in concreto*, koľko peňazí má pri sebe, aký vlastní hnutel'ny a nehnuteľný majetok, či poberá nejakú finančnú alebo materiálnu pomoc od FO alebo PO, či žiadal o azyl v inej krajine a ako to dopadlo, aké cestovné doklady a doklady o pobyte v SR alebo EÚ má, a ak nemá, z akého dôvodu, podrobná trasa z krajiny pôvodu alebo pobytu až po vstup na územie SR, vrátane dátumu, času a spôsobu (legálny/nelegálny) prechodu hraničných priechodov a vstupu na územie SR, použité dopravné prostriedky, pomoc prevádzачov, cieľová krajina, kontakt so zastupiteľským úradom domovskej krajiny, podrobné údaje o pobyte v členskom štáte EÚ, vrátane charakteru pobytu (legálny/nelegálny), pobytu rodinného príslušníka v členskom štáte EÚ, či bolo alebo je vedené trestné konanie proti žiadateľovi, ak áno, tak kedy, kde, z akého dôvodu a s akým výsledkom, členstvo v politickej strane, hnutí alebo inej organizácii, osobné údaje rodinných príslušníkov, v mene ktorých žiada o udelenie azylu alebo ktorí taktiež žiadajú o udelenie azylu, napokon všetky dôvody, pre ktoré sa rozhodol požiadať o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR a existenciu iných skutočností a dôkazov, o ktorých sa domnieva, že môžu podporiť dôvody žiadateľovej žiadosti.

Z uvedeného vyplýva, že ide o veľmi konkrétne, veľmi presné a veľmi citlivé údaje o žiadateľovi, ktoré sú primárne spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie o žiadosti žiadateľa.

Tlmočník a tlmočenie

Základným formálnym prameňom práva upravujúcim výkon tlmočnickej činnosti je zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „ZoZTP“), v zmysle ktorého tlmočník je fyzická osoba alebo právnická osoba splnomocnená štátom na vykonávanie činnosti podľa tohto zákona, ktorá je zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov alebo nezapísaná v tomto zozname, ak je ustanovená za znalca, prekladateľa alebo tlmočníka podľa § 15 ZoZTP. Iným osobám ako vyššie uvedeným sa zakazuje označovať sa za tlmočníka podľa ZoZTP, vykonávať tlmočnicu činnosť alebo prekladateľskú činnosť podľa ZoZTP, používať identifikačné znaky a/alebo prekladateľskú doložku.

Výnimku upravuje už spomenutý § 15 ZoZTP, v zmysle ktorého v konaní pred orgánom verejnej moci možno ustanoviť za tlmočníka alebo prekladateľa aj osobu, ktorá nie je zapísaná v zozname, ak má potrebné predpoklady, súhlasí s ustanovením a v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname nemôže úkon vykonať alebo vykonanie úkonu by bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi, pričom tlmočník alebo

prekladateľ takto ustanovený môže vykonať úkon, len ak zložil sľub pred orgánom verejnej moci, ktorý ho ustanovil za tlmočníka alebo prekladateľa, v znení: „*Sľubujem na svoju česť a svedomie, že pri výkone svojej činnosti budem dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a morálne a etické zásady výkonu tejto činnosti, že svoju činnosť budem vykonávať osobne, nestranne a nezaujato podľa svojho najlepšieho svedomia a vedomia, že budem plne využívať všetky svoje odborné znalosti a že zachovám mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa pri výkone činnosti dozviem.*“

Podmienkami pre zápis do zoznamu tlmočníkov je *inter alia* bezúhonnosť, získanie najvyššieho vzdelania, ktoré je možné získať v danom odbore, zloženie odbornej skúšky, neuložený zákaz činnosti, neuložená sankcia vyčiarknutia zo zoznamu a úspešné skončenie odborného minima, ktorého obsahovými náležitosťami sú právne základy (postavenie tlmočníka vo všetkých typoch konaní), metodika výkonu tlmočníctva a praktické otázky.

Zmyslom takto nastavených podmienok zákonodarcom je podľa dôvodovej správy predkladateľa garancia odbornosti tlmočníkov, pričom obsah sľubu je zvolený tak, aby vyjadroval zákonný, odborný i etický rámec výkonu činnosti a jej objektivitu, vrátane mlčanlivosti.

U tlmočníkov nezapísaných v zozname tlmočníkov MS SR absentujú vyššie uvedené nároky kladené na odbornosť tlmočníkov. **Skutočnosť, že tlmočník nezapísaný v zozname tlmočníkov MS SR ovláda jazyk, vyplývajúci z aplikačnej praxe však zvyčajne len na hovorovej úrovni, nemôže obstať ako naplnenie materiálneho práva konať v jazyku, ktorému žiadateľ o azyl rozumie** (§ 18 ods. 1 Zákona o azyle, čl. 47 ods. 4 s poukazom na čl. 12 ods. 2 Ústavy SR), Rovnako tento nedostatok nemôže zhojiť formálne právo účastníka konania podľa § 18 ods. 2 Zákona o azyle prizvať si na vlastné trovy ďalšieho tlmočníka podľa svojho výberu, pretože tlmočníka s garanciou odbornosti a etiky má zabezpečiť prioritne štát, tobôž v konaní o udelenie medzinárodnej ochrany, ktorého imanentnou zložkou sú vyhlásenia žiadateľa a posúdenie ďalších skutočností v zmysle § 19a Zákona o azyle, ktoré vychádzajú v prevažnej väčšine z vyhlásení žiadateľa, a ktoré si v tak citlivých otázkach ako je opodstatnená obava z prenasledovania a porušovania ľudských práv vyžaduje profesionálny a odborný prístup.

Problémy pri tlmočení

V aplikačnej praxi sa vyskytujú pri tlmočení viaceré problémy, ktoré sa síce primárne javia ako problémy tlmočnickej činnosti, avšak pre žiadateľa môžu mať právne následky.

Žiadateľom o azyl môže byť osoba z ktorejkoľvek krajiny sveta. Vo všeobecnosti sa odhaduje, že na svete sa hovorí približne sedemtisíc jazykmi. **Pravidelným problémom je preto prizvanie tlmočníka nezapísaného v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov MS SR**, najčastejšie z dôvodu nedostatku tlmočníkov zapísaných v zozname pre daný jazyk (perzský jazyk, turecký jazyk), alebo pre nedostatok osôb žiadaného/potrebného pohlavia.

Ako bolo uvedené vyššie, podľa § 15 ZoZTP tlmočníka nezapísaného v zozname možno ustanoviť, ak má potrebné predpoklady, avšak zákon bližšie túto podmienku ani jej verifikáciu neupravuje.

U tlmočníkov nezapísaných v zozname tlmočníkov celkom logicky **absentuje prvorado zloženie odbornej skúšky**, ktorou tlmočník preukazuje svoju spôsobilosť. Zároveň je odôvodnený vysoký predpoklad **neabsolvovaného alebo neúspešne skončeného odborného minima**, keďže tlmočníci nezapísaní v zozname nemajú inak dôvod na jeho absolvovanie. Napokon, vysoko otáznym ostáva splnenie podmienky **päťročnej praxe a bezúhonnosti**.

Overenie zmienených predpokladov (v rozsahu všetkých dostupných predpokladov) prizvaného tlmočníka nezapísaného v zozname tlmočníkov je autentickým výkladom v kompetencii povereného zamestnanca MV SR a zároveň jeho povinnosťou. Vyplývajúci z dôvodovej správy k ZoZTP sa § 15 ZoZTP má uplatniť výnimočne, najmä ak zo subjektívnych (vylúčenie pre pochybnosť o zaujatosti) alebo z objektívnych dôvodov (smrť *tlmočníka*,⁵ ktorý je jediný v príslušnom jazyku, resp. jeho dlhodobá práceneschopnosť) je ohrozený riadny výkon ústavného práva. V azylovom konaní má podľa názoru autora poverený zamestnanec zisťovať predovšetkým a aspoň bezúhonnosť (napr. výpisom z registra trestov nie starším ako 90 dní), päťročnú prax (hodnoverným spôsobom, napr. živnostenským oprávnením, referenciou), a či osoba nebola vyčiarknutá zo zoznamu alebo či jej neplynie zákaz činnosti (napr. čestným vyhlásením, overením v zoznamoch MS SR),

5 V dôvodovej správe sa uvádza iba znalec, avšak vo vyhlásenom znení zákona je v právnej norme i tlmočník a prekladateľ, preto je odôvodnené autentický výklad vzťahovať extenzívne i na tlmočníka a prekladateľa.

aby bola naplnená aspoň čiastočne odôvodniteľne opodstatnená hypotéza právnej normy v § 15 ods. 1 ZoZTP. Nie je totiž úplne zrejmé, z akých zdrojov získavajú poverení zamestnanci MV SR v aplikačnej praxi tlmočníkov nezapísaných v zozname, pričom, známo z aplikačnej praxe, poverení zamestnanci MV SR neoverujú uvedené predpoklady.

Z obdobných dôvodov (argumentáciou § 15 ZoZTP) sa javí problematickým **uprednostnenie tlmočníkov nezapísaných v zozname pred tlmočníkmi zapísanými v zozname**, pre ktorých (nezapísaných) tlmočenie je skôr brigádou a ľahko získaným zárobkom za reciprocitu **bezproblémovej** spolupráce s povereným zamestnancom MV SR na úkor kvality, a to predovšetkým z dôvodu nižších nárokov na tlmočníkov nezapísaných v zozname *ut supra*, absencie hrozby sankcie (napr. vyčiarknutia zo zoznamu) a poddimenzovania ceny za tlmočnicke služby, keď tlmočníci nezapísaní v zozname sú ochotní vykonávať tlmočnicke služby aj za polovičné ceny oproti tlmočníkom zapísaným v zozname.

V súvislosti s nízkymi nárokmi na tlmočníkov nezapísaných v zozname je problematickým **samotný spôsob tlmočenia**. Pre absenciu odborného minima alebo vzdelania v odbore nemajú tlmočníci nezapísaní v zozname zvládnutú metodiku tlmočenia, nedostatok ktorej sa prejavuje **vkladaním vlastných postrehov a vlastných emócií, čím dochádza k deformácii tlmočenej výpovede, tlmočením v tretej osobe, namiesto prvej, čím tlmočenie stráca emocionálnu zložku postoja žiadateľa, snahami o sofistikované tlmočenie, hoci výpoveď žiadateľa je konštruovaná jednoducho, či tlmočením tak, ako si tlmočník myslí, že by to malo byť povedané, na úkor skutočne vypovedanej informácie (... myslel tým toto ... chcel tým povedať toto)**.

V ďalšom okruhu sú zásadnými problémami **neznalosť pojmovlogického aparátu (chýbajúca slovná zásoba a tým neschopnosť riadne tlmočiť) a základných znalostí práva**, čím sa tlmočenie stáva nepresným najmä v prípadoch, ak žiadateľ vypovedá precízne a pojmovlogicky presne (napr. o trestných konaniach, typoch rozhodnutí, právoplatnosti a vykonateľnosti, vykonanom treste, právnych inštitútoch), ďalej **neznalosť reálií danej krajiny** (chýbajúce znalosti pomerov krajiny, geografie, dejín, politiky, kultúry, tradícií), čím unikajú pre žiadateľa a konanie podstatné súvislosti či detaily, ale aj potenciálne **osobné animozity** (napr. tlmočenie Turkom, ak je žiadateľom Kurd, Rusom, ak je žiadateľom Ukrajinec).

Napokon je zásadným problémom **nemožnosť odkontrolovať správnosť pretlmočenia výpovede**, ak poverený zamestnanec alebo, a najmä, splnomocnený zástupca⁶ neovláda ten-ktorý jazyk. Správnosť pretlmočenia výpovede žiadateľa môže byť ovplyvnená v neprospech žiadateľa záujmami (či azda pokynmi) povereného zamestnanca MV SR – Migračného úradu MV SR, ako predstaviteľa štátnej moci a súčasne (pre žiadateľa dôveryhodnej) osoby, ktorá má za úlohu zistiť množstvo podstatných a dôverných informácií o žiadateľovi.⁷

Ako bolo vyššie uvedené, (vstupný) pohovor je v aplikačnej praxi najpodstatnejšou časťou azylového konania, pretože sa v ňom priamo od žiadateľa získavajú základné údaje a informácie podstatné pre posúdenie potreby získania ďalších podkladov o krajine a/alebo žiadateľovi, a ktoré spolu s ďalšími podkladmi tvoria podklad pre meritórne rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu. **Keďže žiadateľom o azyl je vždy cudzinec, vždy bude prizvaný tlmočník, ktorého laicizmus a štátom neaprobovaná odbornosť sú na škodu žiadateľa o azyl, o to viac v prípadoch, ak žiadateľ nemá splnomocneného zástupcu.**

Záver

Ministerstvo vnútra SR po vykonaní vstupného pohovoru a zabezpečení všetkých podkladov od žiadateľa o azyl posúdi žiadosť a zohľadní pritom všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú, **vyhlásenia** a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia, postavenie a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku, ďalej, či žiadateľ po opustení krajiny pôvodu vyvíjal činnosť, ktorej jediným alebo hlavným cieľom bolo vytvorenie nevyhnutných podmienok na požadovanie medzinárodnej ochrany, a či by bolo možné od žiadateľa odôvodnene očakávať využitie ochrany inej krajiny, v ktorej si mohol uplatniť svoje štátne občianstvo. Skutočnosť, že žiadateľ už bol prenasledovaný alebo utrpel vážne bezprávie alebo bol vystavený priamym hrozbám prenasledovania alebo vážneho bezprávia, je **dôležitým znakom**

6 Podľa § 17a ods. 1 Zákona o azyle – Účastník konania, jeho zákonný zástupca alebo opatrovník sa môže dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolí; iným zástupcom môže byť len fyzická osoba s plnou spôsobilosťou na právne úkony, Centrum právnej pomoci alebo mimovládna organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc cudzincom. V tej istej veci môže mať osoba uvedená v prvej vete len jedného zvoleného zástupcu. Za mimovládnu organizáciu koná jej poverený zamestnanec alebo člen, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

7 Migračný úrad MV SR je odborný útvar MV SR na úseku azylu, ktorý zabezpečuje a plní úlohy o. i. v oblasti tvorby azylovej a parciálne migračnej a integračnej politiky štátu a koordinuje tvorbu strategických zámerov migračnej politiky SR.

opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania alebo hrozby vážneho bezprávia, ak nie sú závažné dôvody domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa už nebude opakovať.

Ak žiadateľ nepodloží svoje vyhlásenia dôkazmi, ministerstvo pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu na to neprihliadne, ak žiadateľ vynaložil skutočné úsilie, aby **zdôvodnil** svoju žiadosť o udelenie azylu, žiadateľ predložil všetky náležitosti, ktoré mal k dispozícii, a **podal prijateľné vysvetlenie** týkajúce sa iných chýbajúcich náležitostí, **vyhlásenia** žiadateľa sú súvislé a hodnoverné a nie sú v rozpore s dostupnými informáciami týkajúcimi sa jeho prípadu, žiadateľ požiadal o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany bezodkladne po vstupe na územie SR alebo **preukázal** primeraný dôvod, prečo tak neurobil, alebo v prípade oprávneného pobytu na území SR požiadal o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany bezodkladne po tom, ako sa dozvedel o skutočnostiach odôvodňujúcich medzinárodnú ochranu alebo **preukázal** primeraný dôvod, prečo tak neurobil, a bola **preukázaná** všeobecná dôveryhodnosť žiadateľa. V prípade potreby alebo návrhu žiadateľa MV SR v konaní zabezpečiť aj lekárske vyšetrenie žiadateľa týkajúce sa príznakov prenasledovania alebo vážneho bezprávia v minulosti.

Výsledkom konania môže byť **udelenie azylu**, ak má žiadateľ v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd; udelenie azylu z humanitných dôvodov, udelenie azylu na účel zlúčenia rodiny, alebo naopak, zamietnutie žiadosti ako neprípustnej, **zamietnutie žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, inter alia, ak odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi ako tými, pre ktoré môže byť udelený azyl** (nepreukázanie opodstatnených obáv alebo prenasledovania), alebo **rozhodnutie o neudelení azylu z dôvodu nesplnenia podmienok** (nepreukázanie opodstatnených obáv alebo prenasledovania).

Je teda nesporné, že neodborným tlmočením je ohrozené právo na získanie medzinárodnej ochrany žiadateľa o azyl a môže byť spôsobená vážna ujma na právach, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti.

Návrhy de lege ferenda

Vyplyvajú z vyššie načrtnutých právnych problémov tlmočenia je na mieste sprecizovanie právnej úpravy a zmena ustanovení Zákona o azyle o prizvaní tlmočníka tak, aby bol podľa Zákona o azyle prioritne prizvaný tlmočník zapísaný v zozname tlmočníkov MS SR podľa ZoZTP (priorizácia postupu upravená v právnej norme), aby MV SR malo zákonnú povinnosť vykonať všetky kroky potrebné na prizvanie tlmočníka zapísaného v zozname tlmočníkov MS SR, a aby malo zákonnú povinnosť o všetkých úkonoch vykonať záznam s dátumom, časom a krátkym odôvodnením. V prípade, že budú splnené podmienky podľa § 15 ZoZTP, je žiaduce, aby MV SR, resp. MÚ MV SR odôvodnilo tento postup a riadne ho zaznamenalo v spise za účelom prípadnej revízie meritórneho rozhodnutia, keďže nesprávne tlmočenie indikuje nezákonnosť rozhodnutia (na azylové konanie sa vzťahuje subsidiárna pôsobnosť Správneho poriadku), ktorému prizvanie tlmočníka zapísaného v zozname tlmočníkov môže a má zabrániť.

Záverom, na mieste je i sprecizovanie § 15 ZoZTP v časti hypotézy: „ak má potrebné predpoklady“, najmä pokiaľ ide o rozsah a postup pre overenie predpokladov tlmočníka nezapísaného v zozname, prinajmenšom zákonnej povinnosti overiť bezúhonnosť, päťročnú prax, vyčiarknutie zo zoznamu alebo neplynutie zákazu činnosti.

Záver

Právo na tlmočníka je ústavným právom každej osoby, ktorá vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy. Tlmočenie tlmočníkom, ktorého odbornosť je aprobovaná štátom tak, ako to predvída právny poriadok SR, je možné považovať za jednu zo záruk spravodlivého konania pred orgánom verejnej moci, ktorým je aj azylové konanie. V príspevku popísané problémy tlmočenia v okruhoch pravidelné prizývanie tlmočníka nezapísaného v zozname tlmočníkov MS SR, a tým absencia zloženia odbornej skúšky

a odborného minima, neistota v otázke praxe a bezúhonnosti, problematický spôsob tlmočenia, neznalosť pojmomologického aparátu, základných znalostí práva a reálií danej krajiny, osobné animozity, či nemožnosť odkontrolovať správnosť pretlmočenia výpovede splnomocneným zástupcom alebo povereným zamestnancom MV SR môžu mať mimoriadny dopad na rozhodnutie v konaní o udelenie azylu i na zákonnosť celého konania. Tlmočenie tlmočníkom nezapísaným v zozname tlmočníkov ohrozuje právo žiadateľa o azyl na získanie medzinárodnej ochrany, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti. Z načrtnutých právnych problémov vyplývajú je na mieste sprecizovanie právnej úpravy a zmena ustanovení Zákona o azyle tak, aby bol zo zákona najprv prizývaný tlmočník zapísaný v zozname tlmočníkov MS SR, a v prípade prizvania tlmočníka nezapísaného v zozname tlmočníkov MS SR, aby mal Migračný úrad MV SR zo zákona povinnosť tento postup riadne odôvodniť. Rovnako je žiaduce sprecizovať hypotézu právnej normy v § 15 Zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, najmä pokiaľ ide o rozsah a postup pre overenie predpokladov tlmočníka nezapísaného v zozname tlmočníkov MS SR. ■

RESUMÉ

Vybrané problémy pri tlmočení vstupného pohovoru v azylovom konaní

Autor v predkladanom príspevku venuje najväčšiu pozornosť vstupnému pohovoru a právnym aspektom tlmočenia vstupného pohovoru v konaní o udelenie azylu predovšetkým na podklade aplikačnej praxe preukazujúcej zásadné nedostatky. V krátkosti sa dotýka i inštitútu azylu a právnej úpravy výkonu tlmočnickej činnosti. Autor v závere vyvodzuje návrh na zmenu zákona o azyle tak, aby bol zo zákona prizývaný prioritne tlmočník zapísaný v zozname tlmočníkov a zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, s cieľom precizácie postupu overovania predpokladov tlmočníka nezapísaného v zozname.

SUMMARY

Selected Issues in Interpreting Initial Interviews in the Asylum Procedures

The author focuses on initial interviews and legal aspects of interpreting initial interviews in the asylum procedures, mainly on the basis of the application practice showing fundamental flaws. He also briefly touches upon the concept of asylum and legal rules governing the interpreting. The author concludes with a proposal to amend the Asylum Act so as to give priority to the appointment of a sworn interpreter registered in the Register of Sworn Interpreters in accordance with the Act on Sworn Experts, Interpreters and Translators with a view to clarifying the procedure for verifying the qualifications of an interpreter who is not registered in the Register.

ZUSAMMENFASSUNG

Ausgesuchte Probleme beim Dolmetschen des Erstgesprächs im Asylverfahren

Im vorliegenden Beitrag widmet der Autor die größte Aufmerksamkeit dem Erstgespräch und dem rechtlichen Aspekt des Dolmetschens im Asylantragsverfahren, insbesondere aufgrund der Anwendungspraxis, in der grundsätzliche Mängel nachweisbar vorkommen. Es betrifft in Kürze auch das Instrument des Asyls und die Rechtsregelung der Dolmetschertätigkeit. Der Autor folgert daraus zum Schluss und schlägt demzufolge die Änderung des Asylgesetzes derart vor, damit von Gesetzes wegen vorzugsweise ein in der Liste der Dolmetscher eingetragener Dolmetscher nach Maßgabe des Gesetzes über Sachverständige, Dolmetscher und Übersetzer mit dem Ziel, den Vorgang bei der Prüfung der Kompetenzen und Voraussetzungen eines in der Liste nicht eingetragenen Dolmetschers zu präzisieren, hinzugezogen wird.

Zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany v sporoch z nekalej súťaže

Mgr. Richard Macko

1. Úvod

1 Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, v platnom znení (ďalej len **Obchodný zákonník** alebo **OBZ**).

2 Porov. JIRSA, J. a kol. Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 472; DUBA, J. Předběžné opatření v právu nekalé soutěže. Praha: Leges, 2017, s. 112.

3 K tomu pozri výklad v časti 7 tohto príspevku ohľadom svojvoľného zverejnenia rozsudku.

Obchodný zákonník¹ v § 55 ods. 2 upravuje, že v sporoch z nekalej súťaže môže súd (vždy len na návrh) priznať úspešnej strane právo zverejniť rozsudok na náklady (trovy) neúspešnej strany. Ak v spore uspeje žalobca, môže súd vo výroku rozsudku vysloviť, že žalobca má právo zverejniť rozsudok v určenom rozsahu, forme, spôsobe a lehote a žalovaný má povinnosť nahradiť žalobcovi náklady takéhoto zverejnenia. Naopak, ak v spore uspeje žalovaný, môže súd vo výroku (zamietavého) rozsudku vysloviť, že žalovaný má právo zverejniť rozsudok v určenom rozsahu, forme, spôsobe a lehote a žalobca má povinnosť nahradiť žalovanému náklady takéhoto zverejnenia.

Ustanovenie § 55 ods. 2 OBZ neumožňuje súdu uložiť neúspešnej strane povinnosť, aby ona sama zverejnila rozsudok.² Ak súd uloží neúspešnej strane povinnosť zverejniť rozsudok na jej náklady, technicky vzato ide o priznanie primeraného zadostučenia žalobcovi v nepeňažnej (nehmotnej, nemateriálnej) forme podľa § 53 OBZ. Spravidla sa táto povinnosť kombinuje s aj povinnosťou uverejniť ospravedlnenie, ktorého súčasťou je výrok a relevantná časť odôvodnenia rozsudku. Výnimkou zo všeobecného pravidla upraveného v § 55 ods. 2 OBZ sú situácie, keď dôjde k nekalosúťažnému konaniu v podobe porušenia obchodného tajomstva (§ 51 OBZ). V takýchto prípadoch môže súd podľa § 55d ods. 1 OBZ uložiť povinnosť priamo rušiteľovi obchodného tajomstva, aby on sám zverejnil rozsudok na vlastné náklady. Tento príspevok sa ďalej nevenuje režimu zverejňovania rozsudku podľa § 55d OBZ.

Podľa § 55 ods. 2 OBZ zverejňuje rozsudok vždy len úspešná strana, zatiaľ čo neúspešná strana znáša náklady (trovy) takéhoto zverejnenia. Podstatou tohto ustanovenia teda nie je ani tak priznanie samotného práva na zverejnenie rozsudku, než skôr priznanie práva na náhradu nákladov (trov) za toto zverejnenie. Úspešná strana totiž môže rozsudok zverejniť bez ohľadu na to, či súd vyhovel alebo nevyhovel jej návrhu podľa § 55 ods. 2 OBZ.³ Súd vo výroku nepriznáva úspešnej strane samotné právo na zverejnenie rozsudku, ale len konštatuje (resp. deklaruje)

Mgr. Richard Macko je advokát v medzinárodnej advokátskej kancelárii Allen Overy Shearman Sterling s. r. o. Poskytuje právne poradenstvo, zastupuje klientov a publikuje

články k rôznym otázkam slovenského a európskeho práva, najmä z oblasti civilného procesu, súťažného práva a práva obchodných spoločností.

Absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Je tiež externý vyučujúci na Katedre obchodného práva a hospodárskeho práva PF Univerzity Komenského v Bratislave a doktorand na Katedre občianskeho práva PF Univerzity Karlovej v Prahe.

jeho existenciu a nad rámec toho jej priznáva právo na náhradu nákladov spojených so zverejnením rozsudku. Priznanie práva úspešnej strane na zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany teda samo osebe nezakladá samotné právo zverejniť rozsudok, ale ho predovšetkým deklaratívny spôsobom posilňuje, a to najmä v tom, že rozsah, forma, spôsob a lehota (príp. doba) zverejnenia, ako sú určené v rozsudku, nezasahujú do dispozície neúspešnej strany neprimeraným spôsobom. V konečnom dôsledku je však práve samotné zverejnenie rozsudku tým hlavným postihom, ktoré sa neúspešnej strany dotýka viac než uloženie povinnosti nahradiť náklady (trovy) zverejnenia.

Pre úplnosť je vhodné spomenúť, že Obchodný zákonník v § 12 ods. 4 upravuje právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany z obsahového hľadiska rovnako ako § 55 ods. 2 OBZ s tým, že § 12 ods. 4 OBZ sa použije vo veciach týkajúcich sa neoprávneného používania obchodného mena. Podobný obsah ako § 55 ods. 2 OBZ má aj § 341 ods. 3 CSP,⁵ ktorý vo veciach porušenia práv z duševného vlastníctva umožňuje súdu priznať úspešnému žalobcovi (teda nie ktorejkoľvek zo strán) právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešného žalovaného. Existencia týchto ustanovení je prirodzená, keďže neoprávnené zásahy do obchodného mena, ako aj do práv duševného vlastníctva majú časté prieniky s právom proti nekalej súťaži. Tento príspevok sa však ďalej nevenuje režimom zverejňovania rozsudku podľa § 12 ods. 4 OBZ a § 341 ods. 3 CSP,⁴ hoci mnohé zo záverov tu urobených budú primerane aplikovateľné aj na tieto ustanovenia.

2. Dlhodobá tradícia inštitútu zverejnenia rozsudku

Za zmienku stojí, že inštitút zverejnenia rozsudku na náklady neúspešnej strany v sporoch z nekalej súťaže existoval na našom území už v prvorepublikovom zákone č. 111/1927 Sb. n. s., o ochrane proti nekalej súťaži.⁵

V Hlave I. tohto zákona, ktorá upravovala súkromnoprávnu ochranu proti nekalej súťaži, sa v § 18 ZPNS uvádzalo, že s výnimkou prípadov porušovania a využívania obchodných a výrobných tajomstiev sa víťaznej strane mohlo v rozsudku priznať oprávnenie zverejniť právoplatný rozsudok v určitej lehote na náklady porazenej strany.

V Hlave II. tohto zákona, ktorá bola venovaná trestnej ochrane proti nekalej súťaži, sa v § 40 ZPNS uvádzalo, že súd môže súkromnému žalobcovi na jeho návrh priznať v rozsudku oprávnenie uverejniť odsudzujúci rozsudok na náklady odsúdeného v jednom alebo v niekoľkých časopisoch. Rovnaké oprávnenie mohol súd priznať aj obžalovanému na jeho návrh, ak bol zbavený obžaloby, pričom náklady zverejnenia by niesol súkromný žalobca. Bolo na rozhodnutí súdu, aby určil časopisy, v ktorých má k zverejneniu dôjsť, najvyššiu výmeru nákladov na zverejnenie, lehotu zverejnenia, ako aj ostatné podmienky zverejnenia. Obe strany sa mohli odvolať proti rozhodnutiu o zverejnení rozsudku a o rozsahu zverejňovaného odôvodnenia, pričom ďalšie opravné prostriedky prípustné neboli.

3. Účel a funkcia zverejnenia rozsudku

Priznanie práva úspešnej strane zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany a tomu zodpovedajúca povinnosť neúspešnej strany nahradiť náklady (trovy) zverejnenia, ako aj sekundárna povinnosť neúspešnej strany strpieť takéto zverejnenie majú informačnú, satisfakčnú, výchovnú,⁶ preventívnu a odstrašujúcu funkciu.⁷

Z hľadiska **informačnej funkcie** môže mať zverejnenie rozsudku pozitívny vplyv na zlepšenie alebo obnovenie dobrej povesti osoby (spravidla súťažiteľa) ohrozenej alebo poškodenej nekalosúťažným konaním rušiteľa. Napríklad, ak nekalosúťažné konanie rušiteľa viedlo k odlivu časti zákazníkov či k zníženiu dôveryhodnosti poškodeného súťažiteľa, zverejnenie rozsudku môže tieto negatívne následky zmierniť alebo napraviť.⁸ Informačná funkcia môže byť takisto naplnená vtedy, keď súd zamietol žalobu, lebo dospel k záveru, že žalovaný sa nedopustil nekalej súťaže. V takom prípade môže zverejnenie rozsudku napraviť povest žalovaného,

4 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, v platnom znení (ďalej len **CSP**).

5 Zákon zo dňa 15. júla 1927, č. 111/1927 Sb. n. s., o ochrane proti nekalej súťaži (ďalej len **ZPNS**).

6 Rozsudok Vrchného súdu v Prahe zo dňa 22. 5. 1995, sp.zn. 3 Cmo 1031/95.

7 (Rc) Rv I 2583/38.

8 ONDREJOVÁ, D. Právny prostriedky ochrany proti nekalej súťaži. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 168.

9 Ibidem, s. 168.

10 HAJN, P. K. dřívějším, současným a budoucím prostředkem ochrany proti nekalej soutěži. Časopis pro právní vědu a praxi, 2001, č. 4, s. 403; ONDREJOVÁ, D. Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalej soutěže. Obchodněprávní revue, 2011, č. 6, s. 172.

11 VOZÁR, J. Komentár k § 55 [Špecifikum pojednávania sporov z nekalosúťažného konania]. In: OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zväzok I (§ 1 až 260). 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2022, s. 410; KUBINEC, M. Komentár k § 55 [Vylúčenie verejnosti]. In: MA-MOJKA, M. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. 1. zväzok. 1. vyd. Bratisla-

va : Eurokódex, 2016, s. 173;
ONDREJOVÁ, D. Právni
prostředky ochrany pro-
ti nekalé soutěži. Wolters
Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 168.

- 12 Rozsudok Vrchného súdu
v Prahe zo dňa 22. 5. 1995,
sp. zn. 3 Cmo 1031/95.
Pozri tiež rozsudok Okresného
súdu Martin zo dňa 18. 6. 2015,
sp. zn. 17Cb/141/2013.
- 13 (Rc) Rv II 213/37.
- 14 Rozsudok Vrchného súdu
v Prahe, sp. zn. 3 Cmo 289/96.
- 15 Zákon č. 71/1992 Zb. o súd-
nych poplatkoch a poplatku
za výpis z registra trestov,
v platnom znení v rámci
Sadzobníka súdnych poplat-
kov (ďalej len **Sadzobník**)
nestanovuje osobitnú sadzbu
za uplatnenie nároku na prizna-
nie práva zverejniť rozsudok
na náklady (trovy) neúspešnej
strany. Dôvodom, prečo sa
za uplatnenie tohto nároku
súdny poplatok neplatí vôbec,
je práve to, že nejde o sa-
mostatne uplatniteľný nárok.
Inými slovami, strana nemôže
podať samostatnú žalobu alebo
iný návrh na začatie konania,
ktorým by sa domáhala vydania
rozsudku priznávajúceho jej
len právo zverejniť rozsudok
na náklady neúspešnej strany
bez priznania iného primárne-
ho nároku (napr. na zdržanie
sa a odstránenie závadného
stavu, náhradu škody, bezdô-
vodné obohatenie, primerané
zadosťučinenie). Preto nie je
ani možné vzťahovať na uplat-
nenie tohto nároku všeobecné
pravidlo upravené v Položke 1
Sadzobníka o tom, že ak nie je
ustanovená osobitná sadzba,
platí sa „zo žaloby alebo
z návrhu na začatie konania“
súdny poplatok podľa Položky
1 Sadzobníka. Tento nárok totiž
nie je možné žalobou ani iným
návrhom na začatie konania
samostatne uplatňovať. Ide
o nárok komplementárny, ktorý
je z hľadiska poplatkovej po-
vinnosti vždy krytý primárnym
nárokom.

ktorý bol žalobcom neprávom označený za rušiteľa. Informačná hodnota takéhoto zverejnenia môže byť relevantná napr. v prípade podávania šikanózných žalôb medzi konkurentmi. Ondrejová upozorňuje aj na realitu prechodu informácie o výsledku sporu k adresátom zverejňovaného rozsudku v tom zmysle, že pre širšiu verejnosť je typicky zaujímavejšia samotná existencia sporu ako taká (t. j. aspekt rozkolu medzi stranami) než výsledok sporu, o ktorom by si neskôr prečítali napr. v periodickej tlači.⁹ Toto zaiste platí aj v súčasnosti pri tradičnejšej (a teda aj statickejšej) forme médií ako denná tlač v printovej forme. Avšak, úspešná strana už dnes dokáže zasiahnuť mimoriadne veľké publikum v porovnaní s tradičnými médiami, a to napr. zverejnením rozsudku na sociálnych sieťach alebo príp. aj v internetových denníkoch, ktoré majú vysoký počet užívateľov a sú zo svojej podstaty dynamické.

Z hľadiska **satisfakčnej funkcie** sa zvykne uvádzať, že zverejnenie rozsudku dopĺňa, resp. nahrádza inštitút primeraného zadosťučinenia v jeho nepeňažnej (nehmotnej, nemateriálnej) podobe.¹⁰ S tým, že ide o doplnenie inštitútu primeraného zadosťučinenia sa určite dá súhlasiť, lebo v rozšírení rozsudku medzi širokú verejnosť, zákazníkov, obchodných partnerov či konkurentov je možné pozorovať určitú (nemateriálnu) satisfakciu pre úspešnú stranu sporu, keďže zverejnený rozsudok potvrdzuje jej nárok a konštatuje, že jej bolo neúspešnou stranou ukrivdené. V tomto ohľade je satisfakčná funkcia pomerne úzko previazaná s informačnou funkciou. Súhlasiť však nie je možné s tým, že by inštitút zverejnenia rozsudku na náklady neúspešnej strany podľa § 55 ods. 2 OBZ nahrádzal primerané zadosťučinenie v nepeňažnej (nehmotnej, nemateriálnej) podobe podľa § 53 OBZ. Ako bolo vysvetlené vyššie, z koncepcného hľadiska ide o odlišné typy nárokov, ktoré je v spore dokonca možné uplatňovať aj popri sebe.

Z hľadiska **výchovnej, preventívnej a odstrašujúcej funkcie** je jedným zo sprievodných cieľov zverejnenia rozsudku aj preventívne a edukatívne vplývať jednak na dotyčného rušiteľa, ale aj na iných, potenciálnych, budúcich rušiteľov, a tým ich prevychovávať a odrádzať od dopúšťania sa nekalosúťažných deliktov.

Právna spisba hovorí aj o sankčnej funkcii (účele), a to konkrétne v tom zmysle, že zverejnenie rozsudku je určitým osobitným druhom sankcie za nekalosúťažné konanie.¹¹ Takúto formuláciu je možné nájsť aj v rozhodovacej praxi súdov.¹² Nejde však o najšťastnejšiu formuláciu, pretože v civilnej rovine súd neukladá stranám sankcie (s výnimkou procesných sankcií), ale ukladá im povinnosti za spáchanie civilných deliktov. Účelom priznania práva úspešnej strane na zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany preto nie je neúspešnú stranu potrestať, ale skôr reparaovať alebo kompenzovať stratu (ujmu) spôsobenú úspešnej strane. Vhodnejším výrazom sa teda javí byť **reparačná** alebo **kompenzačná funkcia** (účel), čo zároveň lepšie zodpovedá podstate postihovania civilných deliktov na rozdiel od trestania (sankcionovania) správnych a trestných deliktov.

Javí sa, že pretrvávajúce priradovanie sankčnej funkcie inštitútu zverejnenia rozsudku na náklady neúspešnej strany je do istej miery prežitkom pôvodnej právnej úpravy v ZPNS, ktorý obsahoval súkromnú (§ 18 ZPNS) aj trestnú (§ 40 ZPNS) úpravu tohto inštitútu ako jedného z prostriedkov ochrany proti nekalej súťaži. V trochu inom kontexte však aj Najvyšší súd ČSR rozlišoval tieto dve vetvy presadzovania práva proti nekalej súťaži, keď v otázke opravných prostriedkov pripustil dovolanie v civilnej rovine na rozdiel od roviny trestnej, v rámci ktorej bolo podanie dovolania zo zákona neprípustné, odvolávajúc sa na to, že ide svojou povahou o celkom odlišné typy procesu bez možnosti analógie na civilné spory.¹³

4. Priznanie práva zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany

Právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany nie je samostatne uplatniteľným nárokom a ako také ani nepodlieha poplatkovej povinnosti.^{14, 15} Žalobca totiž nemôže podať žalobu, ktorou by sa domáhal výlučne zverejnenia rozsudku na náklady žalovaného. Predmetom sporu tak vždy musí byť aj iný nárok podľa § 53 OBZ. Domáhanie sa práva zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany má preto komplementárny charakter. Uplatňovanie tohto práva môže dopĺňať nároky na zdržanie sa nekalosúťažného konania, odstránenie závadného

stavu, náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj primerané zadosťučinenie v peňažnej (hmotnej, materiálnej) alebo nepeňažnej (nehmotnej, nemateriálnej) forme.

Ak ide o názor v odbornej literatúre, že právo na zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany nahrádza¹⁶ nárok na primerané zadosťučinenie v nepeňažnej (nehmotnej, nemateriálnej) forme, tento názor treba považovať za prekonaný neskoršou odbornou literatúrou¹⁷ aj súdnou praxou.¹⁸

Na to, aby súd mohol priznať úspešnej strane právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany, musí mať úspešná strana buď plný úspech v spore alebo aspoň úspech v prevažnej časti. Pri úspechu len v prevažnej časti, súd určí, v akom pomere sa rozdelia náklady na zverejnenie rozsudku medzi obe strany (t. j., akú časť nákladov zverejnenia rozsudku bude neúspešná strana povinná uhradiť úspešnej strane). Ondrejová uvádza, že v prípade len čiastočného (prevažného) úspechu v spore by mal súd pri určovaní daného pomeru vziať do úvahy, či bola žaloba zamietnutá v časti napr. len z dôvodu premlčania alebo len v menej dôležitej časti žaloby alebo len z formálnych dôvodov.¹⁹ Vozár ako príklad uvádza bežné systematické nadhodnocovanie výšky uplatňovaných nárokov žalobcami v porovnaní s tým, akú výšku nárokov im súd reálne môže priznať.²⁰ Nič z toho sa však nejaví ako dobrý dôvod na zvýhodnenie úspešnej strany pri rozhodovaní o tom, v akom pomere sa rozdelia náklady. Čiastočné zamietnutie žaloby znamená, že žalovaný úspešne uplatnil svoju procesnú obranu v spore a v danej časti konania bol práve on tou úspešnou stranou. Žalovanému preto nemôže byť na ťarchu, že napr. úspešne vzniesol námietku premlčania ohľadom časti žalobcom uplatňovaného nároku. Takisto mu nemôže byť na príťaž, že žalobca (neuvážene alebo cielene) nadhodnotil svoj nárok a ohľadom nepriznanej časti nedokázal uniesť dôkazné bremeno, resp. že žalovaný dokázal výšku žalobcom uplatňovaného nároku v nepriznanej časti úspešne spochybníť alebo vyvrátiť. Pomer rozdelenia nákladov na zverejnenie rozsudku v prípade len čiastočného (prevažného) úspechu v spore treba z tohto dôvodu vždy určovať podľa skutočného pomeru úspechu strán v spore.

Žiadna zo strán nemá právny nárok na to, aby súd vyhovel jej návrhu na priznanie práva zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany. Rozhodnutie o tomto návrhu je na uvážení súdu. Zákon nestanovuje dôvody nevyhovenia tomuto návrhu. Medzi najčastejšie dôvody však patria najmä neprimeraná nákladnosť zverejnenia alebo mimoriadne dlhý časový odstup od spáchania nekalosúťažného deliktu.²¹ Súd by mal pri rozhodovaní o tomto návrhu posúdiť aj to, či zverejnenie rozsudku je primerané (proporcionálne). Zverejnenie rozsudku totiž nesmie nepomerne zvýhodniť, resp. znevýhodniť ani jednu zo strán, najmä nesmie neprimerane zatažovať neúspešnú stranu s ohľadom na prípadné náklady zverejnenia rozsudku.²²

Súd môže úspešnej strane priznať právo zverejniť rozsudok vždy **len na návrh**, nikdy nie z úradnej moci (*ex officio*). Rozhodovanie súdu o priznaní tohto práva sa preto riadi dispozičným princípom. Je žiadané, aby sa priznania tohto práva strany domáhali už v ich písomných podaniach, najmä kvôli jasnej a zrozumiteľnej formulácii petitu. Je prípustné, aby strana urobila takýto návrh aj neskôr v konaní (napr. na pojednávaní), avšak vždy do vyhlásenia rozsudku. Treba upozorniť, že ak by niektorá zo strán urobila tento návrh až vo svojej záverečnej reči (čo je takisto prípustné), na ktorú už druhá strana nemá procesný priestor reagovať, lebo ide o posledný úkon strán pred vyhlásením rozsudku, je procesne vhodné, aby súd nepristúpil hneď k vyhláseniu rozsudku, ale aby dal druhej strane možnosť vyjadriť sa k tomuto návrhu, príp. aby aj pokračoval v dokazovaní ohľadom tohto (rozšíreného) nároku. Ak by súd takto nepostupoval a bezprostredne by vyhlásil rozsudok, v ktorom by úspešnej strane toto právo priznal, je na pováženie, či takéto odňatie možnosti neúspešnej strane vyjadriť sa k rozšírenému nároku dosiahlo intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces, a teda založilo odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

5. Kritériá (parametre) a obsah zverejnenia rozsudku

Ak súd prizná úspešnej strane právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany, určí zároveň aj rozsah, formu, spôsob a lehotu (príp. dobu) zverejnenia rozsudku. Tým sa má na myslí najmä, že rozhodne o tom, v akom médiu sa má rozsudok zverejniť, napr. v tlači

16 HAJN, P. K. dřívějším, současným a budoucím prostředkem ochrany proti nekalé soutěži. Časopis pro právní vědu a praxi, 2001, č. 4, s. 403.

17 ONDREJOVÁ, D. Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže. Obchodněprávní revue, 2011, č. 6, s. 173 – 174.

18 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001: „Právo uverejniť rozsudok podľa § 55 ods. 2 OBZ je právom špecifickým a nemožno ho zamieňať s právami podľa § 53 OBZ danými osobám, ktorých práva boli ohrozené alebo porušené nekalou súťažou. To, že v konaní, ktorého predmetom bol zdržovací nárok, bolo súdom priznané právo zverejniť rozsudok, nevylučuje právo žalobcu na primerané zadosťučinenie, pokiaľ sú na jeho priznanie splnené podmienky.“

19 ONDREJOVÁ, D. Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 170; podobne DUBA, J. Předběžné opatření v právu nekalé soutěže. Praha: Leges, 2017, s. 111.

20 VOZÁR, J. Komentár k § 55 [Špecifikum pojednávania sporov z nekalosúťažného konania]. In: OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zväzok I (§ 1 až 260). 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2022, s. 409.

21 HAJN, P. Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži. In: ELIÁŠ – K., BEJČEK, J. – HAJN, P. – JEŽEK, J. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 391.

22 ONDREJOVÁ, D. Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže. Obchodněprávní revue, 2011, č. 6, s. 174.

(odbornej, neodbornej, celoštátnej, regionálnej, dennej, týždennej, mesačnej, printovej alebo internetovej a pod., príp. aj v akej rubrike), v televízii, v rozhlase, v rádiu, na webovej stránke úspešnej strany či dokonca na sociálnych sieťach a pod. Súd takisto rozhodne o časových parametroch zverejnenia, napr. v akej frekvencii sa má rozsudok zverejniť (napr. v troch po sebe vychádzajúcich číslach odborného mesačného časopisu v rubrike inzercia), alebo ako dlho má byť rozsudok zverejnený (napr. v trvaní jedného roka na webovej stránke úspešnej strany), alebo v akej lehote sa má rozsudok zverejniť (napr. v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku). Čím viac týchto parametrov strana v návrhu navrhne a čím viac ich súd podľa okolností prípadu pretaví do enunciátu rozsudku, tým bude zverejnenie rozsudku menej problematické z pohľadu vykonateľnosti.

Pokiaľ ide o obsah zverejnenia, typicky je nedostatočné, ak sa zverejní iba výrok rozsudku. Vždy by mal byť preto zverejnený celý rozsudok alebo aspoň výrok vždy s relevantnou (kľúčovou) časťou odôvodnenia.²³ Cieľom zverejnenia rozsudku je, okrem iného, informovať v záujme úspešnej strany a v záujme širšej verejnosti (napr. iných sťažiteľov, spotrebiteľov či obchodných partnerov) o výsledku sporu. Avšak bez zverejnenia aspoň kľúčového textu odôvodnenia by informačná hodnota takého zverejnenia mohla byť skreslená, pretože adresáti zverejnenia, ktorí sa mohli oboznámiť len s výrokom rozsudku, by nevedeli, z akých dôvodov bol daný výrok vydaný, čo by mohlo viesť z nežiaducim dohadom, zníženiu právnej istoty, ako aj k nenaplneniu informačnej, preventívnej, výchovnej a odstrašujúcej funkcie.

Pri rozhodovaní o rozsahu, forme, spôsobe a lehote (príp. dobe) zverejnenia rozsudku nie je súd viazaný návrhom strany. Rozhodnutie o týchto kritériách je plne na zvážení súdu. To samozrejme neznamená, že súd si tieto kritériá svojvoľne vymyslí sám. Od strany sa očakáva, že súdu predloží kvalifikovaný návrh obsahujúci aj návrh ohľadom rozsahu, formy, spôsobu a lehoty (príp. doby) zverejnenia rozsudku. Je náležité, aby strana svoj návrh kritérií aj riadne odôvodnila. Ostáva však v diskrecii súdu, aby stranou navrhované kritériá zverejnenia nastavil tak, aby boli primerané (proporcionálne). Z tohto dôvodu môže súd modifikovať napr. typ, veľkosť či farbu písma, umiestnenie, podobu, frekvenciu alebo aj ďalšie obdobné črty zverejnenia. Inými slovami, ide o moderačné právo súdu ohľadom kritérií zverejnenia. Moderácia je v tomto prípade prípustná smerom nadol, teda že ňou súd zmierňuje prísnosť navrhovaných kritérií, aby boli vo vzťahu k neúspešnej strane primerané (proporcionálne). K moderácii smerom nahor dochádzať nesmie, pretože by tým súd priznával viac, než úspešná strana požadovala, čím by dochádzalo k narušeniu zásady *iudex ne eat petita partium* („súdca nech nejde nad návrhy strán“), resp. zásady *ne ultra petitem* („nie nad rámeček návrhu“).

Pre ilustráciu, ak by žalobca napr. požadoval zverejnenie rozsudku typom a veľkosťou písma Times New Roman 14 s umiestnením na štvrtej strane konkrétneho celoštátneho mesačníka a so zverejnením vo frekvencii troch po sebe vychádzajúcich čísel, súd by takýto návrh žalobcu mohol moderovať smerom nadol a určiť kritériá zverejnenia na Times New Roman 12, siedmu stranu mesačníka a v dvoch po sebe vychádzajúcich číslach. Nemohol by však veľkosť písma zväčšiť na Times New Roman 16, umiestnenie zvoliť na skoršej, napr. druhej strane mesačníka, s frekvenciou zverejnenia v piatich po sebe vychádzajúcich číslach.

Pri rozhodovaní o jednotlivých kritériách (parametroch) zverejnenia rozsudku vychádza súd aj zo závažnosti nekalosúťažného konania rušiteľa. Toto platí samozrejme len vtedy, ak v spore bolo preukázané, že žalovaný rušiteľ sa dopustil nekalej súťaže, t. j. ak sa právo zverejniť rozsudok na náklady žalovaného priznáva žalobcovi. To znamená, že súd berie do úvahy aj v akom rozsahu, v akej forme, akým spôsobom a v akom trvaní dochádzalo k nekalosúťažnému konaniu a závery o týchto otázkach odzrkadľuje pri určovaní jednotlivých kritérií zverejnenia. Kubinec uvádza, že jednotlivé kritériá zverejnenia by mali byť aspoň približne ekvivalentné negatívnym dôsledkom nekalosúťažného konania.²⁴ Na rozdiel od otázky kvalifikovania určitého konania žalovaného ako nekalosúťažného konania, ktoré má vždy objektívny charakter a pri ktorom zavinenie nehrá žiadnu rolu, Hajn uvádza, že pri rozhodovaní o otázke priznania práva zverejniť rozsudok na náklady neúspešnej strany (v tomto prípade na náklady žalovaného rušiteľa) môže byť pre súd relevantné aj zavinenie rušiteľa, ktoré môže súd takisto vziať do úvahy.²⁵

Ak nekalá súťaž nebola v spore preukázaná a právo zverejniť rozsudok na náklady neúspešného žalobcu súd priznáva žalovanému, v takom prípade súd samozrejme nevychádza zo závažnosti nekalosúťažného konania, keďže k nemu v zmysle zamietavého rozsudku nikdy

23 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29. 5. 2015, sp. zn. 23 Cdo 7/2013; rozsudok Vrhného súdu v Prahe zo dňa 22. 5. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1031/95.

24 KUBINEC, M. Komentár k § 55 [Vylúčenie verejnosti]. In: MAMOJKA, M. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. 1. zväzok. 1. vyd. Bratislava: Eurokódex, 2016, s. 174.

25 HAJN, P. Právní postih nekalé soutěže. Základní otázky. In: ELIÁŠ, K. – BEJČEK, J. – HAJN, P. – JEŽEK, J. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 296.

nedošlo. Pri rozhodovaní o jednotlivých kritériách zverejnenia však môže súd vziať na zreteľ napr. to, či bol žalobca v priebehu sporu pasívny, či podaná žaloba mala (príp. mohla mať) šikanóznny, právo zneužívajúci charakter, alebo aké sú reputačné riziká alebo následky dopadajúce na žalovaného v dôsledku podania neúspešnej žaloby a či zverejnenie zamietavého rozsudku v určenom rozsahu, forme, spôsobe, lehote (príp. dobe) môže tieto riziká alebo následky (čo i len čiastočne) napraviť.

6. Náklady zverejnenia rozsudku

Pri niektorých spôsoboch zverejnenia rozsudku nebudú úspešnej strane, ktorá rozsudok zverejňuje, vznikajú žiadne náklady, ktoré by si vedela uplatniť u neúspešnej strany. Príkladom takej situácie je najmä zverejnenie rozsudku na webovej stránke alebo na profilovom účte úspešnej strany zriadenom na sociálnej sieti. Ak si úspešná strana svoju webovú stránku alebo svoj profilový účet na sociálnej sieti spravuje sama, spravidla jej nevzniknú náklady na zverejnenie. Je samozrejme možné tvrdiť, že úspešnej strane aj v takomto prípade vzniknú prinajmenšom náklady spočívajúce vo vynaložení vlastného času, v spotrebe elektrickej energie, príp. vo vnútropodnikových nákladoch na zamestnanca (vlastného IT zamestnanca alebo marketingového zamestnanca), ktorý bude mať za úlohu vykonať určité technické úkony, aby rozsudok zverejnil na webovej stránke alebo na sociálnej sieti. Tu však nejde o náklady, ktoré by si úspešná strana mohla uplatňovať. Vždy totiž musí ísť o náklady, ktoré úspešná strana vynaložila v príčinnej súvislosti so zverejnením rozsudku, čo tieto menované náklady nie sú, lebo úspešná strana by ich pravdepodobne mala, aj keby rozsudok nezverejňovala a navyše je mimoriadne náročné (ak nie nemožné) ich oddeliť od iných nákladov úspešnej strany.

Opačná by mohla byť situácia, keď webovú stránku alebo profil úspešnej strany na sociálnej sieti spravuje tretia osoba, ktorá za toto spravovanie poberá odmenu (napr. za každý úkon, ktorý vykoná v rámci spravovania webovej stránky alebo profilu na sociálnej sieti). V takom prípade už ide o náklad, ktorý úspešná strana vynaložila v príčinnej súvislosti so zverejnením rozsudku na vlastnej webovej stránke alebo sociálnej sieti. Okrem toho pri zverejnení rozsudku na sociálnej sieti si úspešná strana môže ako náklady uplatňovať napr. aj poplatky zaplatené prevádzkovateľovi sociálnej siete, ktorými si predplatila tzv. sponzorované zdieľanie svojho príspevku na sociálnej sieti.

Náklady vynaložené na zverejnenie rozsudku v iných médiách, ktoré vlastnia alebo spravujú tretie osoby, sú spravidla jednoducho preukázateľné dokladom o úhrade (napr. zaplatenou faktúrou), ktorý tretia osoba vystavila úspešnej strane za zverejnenie rozsudku alebo jeho časti. Pri rôznych printových alebo internetových periodikách majú dokonca vydavatelia stanovené cenníky za inzerciu alebo reklamu. Suma, ktorú úspešná strana zaplatí tretej osobe za zverejnenie rozsudku alebo jeho časti, je tým nákladom, ktorý jej má neúspešná strana kompenzovať na základe § 55 ods. 2 OBZ (príp. § 12 ods. 4 OBZ alebo § 341 ods. 3 CSP). Preto je dokonca vhodné na dosiahnutie vykonateľného enuncciátu viazať túto kompenzáciu na predloženie dokladov o úhrade (napr. faktúr, bločkov a pod.) úspešnou stranou neúspešnej strane.

Ustanovenie § 55 ods. 2 OBZ výslovne nevyžaduje vo výroku rozsudku uvádzať maximálnu výšku sumy, ktorú je neúspešná strana povinná nahradiť úspešnej strane ako náklady za zverejnenie rozsudku (tzv. finančný strop). Napriek tomu sa uvádzanie takéhoto finančného stropu javí ako mimoriadne vhodné, najmä aby sa predišlo vzniku nových sporov o tom, či náklady vynaložené úspešnou stranou na zverejnenie rozsudku boli alebo neboli neprimerané. Jedným z vedľajších produktov konečného rozhodnutia vo veci samej by totiž malo byť aj ukončenie sporu takým spôsobom, že stranám nie je daný (ideálne žiadny) priestor na to, aby medzi nimi vznikali nové spory. Ak súd nestanoví žiadny finančný strop na kompenzáciu nákladov zverejnenia rozsudku, mohla by vzniknúť situácia, v ktorej by neúspešná strana tvrdila, že cena zverejnenia rozsudku bola neprimerane vysoká a že úspešná strana mohla rozsudok zverejniť aj za podstatne nižšiu sumu. Vylúčiť nie je možné ani situácie, v ktorých by dochádzalo k zneužívajúcemu, resp. putatívne vystavovaniu fiktívnych faktúr za zverejnenie rozsudku medzi úspešnou stranou a treťou osobou (napr. vydavateľom

lokálneho printového periodika, ktorý je s úspešnou stranou prepojený, spriaznený alebo priamo dohodnutý), ktorý by bol ochotný vystaviť faktúru na vyššiu sumu, než v skutočnosti úspešná strana za zverejnenie rozsudku zaplatila. Stanovenie finančného stropu takéto situácie eliminuje.

7. Svojoľné zverejnenie rozsudku

Úspešná strana môže rozsudok zverejniť bez ohľadu na to, či súd vyhovel alebo nevyhovel jej návrhu podľa § 55 ods. 2 OBZ, pretože podstatou tohto ustanovenia nie je priznanie samotného práva na zverejnenie rozsudku, ale skôr priznanie práva na náhradu nákladov (trov) za toto zverejnenie.

Otázka prípustnosti svojoľného zverejnenia rozsudku si však prešla svojim vývojom. Vychádzajúc z formulácie „súd môže [...] priznať v rozsudku právo zverejniť rozsudok“ obsiahnutej v § 55 ods. 2 OBZ dochádzal *Hajn* k záveru, že svojoľné zverejnenie rozsudku úspešnou stranou bez toho, aby jej súd toto právo priznal, nie je prípustné a mohlo by samo zakladať (v závislosti od zvoleného spôsobu zverejnenia) akt nekalej súťaže.²⁶ V jednej zo svojich skorších prác sa s ním (zrejme) stotožňovala *Ondrejová*, ktorá uvádzala, že takéto svojoľné zverejnenie rozsudku by mohlo naplniť skutkovú podstatu zľahčovania (§ 50 OBZ). Upozorňovala tiež, že s určitou dávkou opatrnosti by mali konať aj prevádzkovatelia médií, ktorí na objednávku úspešnej strany zverejnia rozsudok bez toho, aby súd toto právo úspešnej strane priznal, pretože, ak by o výsledku nekalosúťažného sporu neinformovali verejnosť objektívne a nestranne, mohlo by dôjsť k porušeniu osobnostných práv neúspešnej strany (§ 11 a nasl. OZ),²⁷ k zásahu do jej dobrej povesti ak je právnickou osobou (§ 19b OZ) alebo k nekalej súťaži naplnením napr. spomínanej skutkovej podstaty zľahčovania (§ 50 OBZ), ktorých by sa dopustila nielen zverejnenie objednávajúca úspešná strana, ale aj prevádzkovatelia médií v roli tzv. pomocných osôb.²⁸ V neskoršej práci *Ondrejová* ponúka aj alternatívny výklad spočívajúci v tom, že tento inštitút je vhodnejšie interpretovať tak, že aj bez priznania tohto práva úspešnej strane je prípustné, ak úspešná strana na svoje náklady rozsudok zverejní, v podstate stráca len nárok na náhradu nákladov (trov) od neúspešnej strany. Pritom upriamuje pozornosť aj na to, že český zákon č. 106/1999 Sb. o slobodnom prístupe k informáciám nevyklučuje sprístupňovanie rozsudkov vo veciach nekalej súťaže. Upúšťa tak od záveru, že by svojoľným zverejnením mohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty zľahčovania.²⁹

Prikloniť sa treba jednoznačne k poslednému zmienenému názoru. Rozsudky súdov sú verejné. Aj keby bola verejnosť v priebehu sporu vylúčená z účasti na pojednávaní (§ 176 CSP), už samotné vyhlásenie rozsudku musí byť vždy verejné, pričom súd pri vyhlásení rozsudku vždy uvádza výrok spolu s odôvodnením a poučením (§ 219 ods. 1 CSP). Verejnosť ako osoby odlišné od strán sporu môžu navyše vždy získať písomné vyhotovenie rozsudku (právoplatné aj neprávoplatné) podaním žiadosti o informácie podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v spojení s § 82a ods. 5 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch. Rovnako ako český zákon ani slovenský zákon o slobodnom prístupe k informáciám nevyklučuje z množiny sprístupňovaných informácií rozsudky vo veci sporov z nekalej súťaže. Neexistuje preto žiadny špeciálny dôvod, prečo by sa úspešná strana mala dopustiť nekalej súťaže vo forme zľahčovania alebo zásahu do dobrého mena alebo dobrej povesti neúspešnej strany len tým, že na vlastné náklady zverejní rozsudok, ktorý je beztak verejne dostupný každému. Uvedené navyše podporuje záver o tom, že vyhovením návrhu podľa § 55 ods. 2 OBZ súd nepriznáva úspešnej strane právo zverejniť rozsudok ako také, ale priznáva jej právo na náhradu nákladov (trov) zverejnenia rozsudku. Nepriznanie práva úspešnej strane zverejniť rozsudok na náklady (trovy) neúspešnej strany podľa § 55 ods. 2 OBZ preto nie je prekážkou toho, aby úspešná strana sama zverejnila rozsudok na vlastné náklady.

Pod svojoľným zverejnením rozsudku je však vždy potrebné rozumieť situáciu, keď úspešná strana zverejní buď celé znenie rozsudku alebo aspoň výrok vždy s kľúčovou časťou odôvodnenia. Iná by totiž bola situácia, ak by úspešná strana nezverejnila rozsudok ako taký, ale namiesto neho by zverejnila vlastné oznámenie (reklamu), v ktorom by napr. len

26 *Ibidem*, s. 391.

27 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v platnom znení (ďalej len **Občiansky zákonník** alebo **OZ**).

28 ONDREJOVÁ, D. Právni prostriedky ochrany proti nekalej súťaži. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 170.

29 ONDREJOVÁ, D. Uverejnení rozsudku ve sporech z nekalej súťaže. *Obchodněprávní revue*, 2011, č. 6, s. 175 – 176.

parafrázovala alebo vytrhávala slová súdu z kontextu. Toto samo osebe by ešte nemuselo byť problematické, ak by jednotlivé parafrázy a kontextové informácie úspešná strana prednášala verejnosti objektívne a primeraným spôsobom (proporcionálne). Ak by však úspešná strana skĺzla k informovaniu verejnosti o výsledku sporu neobjektívnym a pravdu skresľujúcim spôsobom, napr. že by jednotlivé parafrázy a kontextové informácie prikrášľovala v prospech seba, príp. by opomínala podstatné fakty priaznivé naopak pre neúspešnú stranu v spore, v takom prípade nie je vylúčené, že v závislosti od zvoleného spôsobu zverejnenia by sa úspešná strana mohla dopustiť zásahu do osobnostných práv neúspešnej strany (§ 11 a nasl. OZ), zásahu do jej dobrej povesti (§ 19b OZ) alebo dokonca aj aktu nekalej súťaže naplnením skutkovej podstaty zľahčovania (§ 50 OBZ). ■

Tento príspevok odráža súkromné názory autora a nemusí sa zhodovať s postojom inštitúcií, pre ktoré autor pracuje.

RESUMÉ

Zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany v sporoch z nekalej súťaže

Obchodný zákonník v § 55 ods. 2 upravuje, že v sporoch z nekalej súťaže môže súd (na návrh strany, nikdy nie z úradnej moci) priznať úspešnej strane právo zverejniť rozsudok na náklady (trovy) neúspešnej strany. Ide o doplnkový nárok, ktorý nepodlieha poplatkovej povinnosti a ktorý ani nie je možné uplatniť samostatne, ale vždy len v kombinácii s inými nárokmi z nekalej súťaže podľa § 53 OBZ. Zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany sa nepovažuje za jednu z foriem primeraného zadosťučinenia. Obidva tieto nároky je dokonca možné uplatňovať popri sebe. Návrh na priznanie tohto práva môže podať ktorákoľvek zo strán, a to až do vyhlásenia rozsudku. Na vyhovenie tomuto návrhu však strana nemá právny nárok. Ak súd toto právo prizná, podľa okolností zároveň určí aj rozsah, formu, spôsob, lehotu (príp. dobu) zverejnenia. Pri určovaní týchto kritérií (parametrov) nie je súd viazaný návrhom strany a môže stranou navrhnuté kritériá moderovať smerom nadol. K moderácii týchto kritérií smerom nahor dochádzať nesmie z dôvodu možného narušenia zásady *ne ultra petitem*. Úspešná strana môže rozsudok zverejniť na vlastné náklady aj bez formálneho priznania tohto práva súdom (tzv. svojvoľné zverejnenie rozsudku), pokiaľ zverejnenie vykoná primeraným (proporcionálnym) spôsobom. Problematické môže byť zverejnenie len parafráz textu rozsudku alebo slov vytrhnutých z kontextu, ktoré by neprimeraným spôsobom skresľovali skutočné dôvody rozsudku, čo by (hypoteticky) mohlo zasiahnuť do postavenia protistrany formou zľahčovania (§ 50 OBZ) alebo zásahu do jej dobrého mena (§ 11 a nasl. OZ) alebo jej dobrej povesti ako právnickej osoby (§ 19b OZ).

SUMMARY

Publication of a Judgment at the Costs of the Losing Party in Unfair Competition Lawsuits

Section 55(2) of the Slovak Commercial Code provides that in unfair competition disputes, the court (only if requested so, never *ex officio*) may grant the prevailing party the right to publish the judgment at the losing party's expense (costs). This is a complementary claim, which is not subject to a court fee obligation, and which cannot be brought on its own, but always only in combination with other unfair competition claims under Section 53 of the Commercial Code. The right to publish the judgment at the losing party's expense does not constitute a form of adequate compensation and both these claims can be pursued in parallel. Both the claimant and the defendant may apply for this right and may do so until the judgment on the merits has been orally announced. Neither party has legal entitlement to an award of that right. In awarding this right to the prevailing party, the court must

also determine the extent, form and manner of publication, as well as the deadline for and duration of publication, as the case may be. In determining these criteria, the court is not bound by the party's application and may scale down the criteria requested by the party in its application. Upscaling of the criteria must not be done due to the potential breach of the *ne ultra petitem* rule. The voluntary publication of the judgment without the court granting that right is permissible if the whole judgment or its relevant parts are published. It may be problematic to publish paraphrases and words taken out of context, which (hypothetically) may affect the position of the opposing party by way of disparagement (Section 50 of the Commercial Code) or harm its good name (Section 11 et seq. of the Civil Code) or the reputation of the legal person (Section 19b of the Civil Code).

ZUSAMMENFASSUNG

Veröffentlichung eines Urteils auf Kosten der unterlegenen Partei in Verfahren wegen unlauteren Wettbewerbs

Paragraf 55 Absatz 2 des slowakischen Handelsgesetzbuchs sieht vor, dass das Gericht in Streitigkeiten über unlauteren Wettbewerb (nur auf Antrag, niemals von Amts wegen) der obsiegenden Partei das Recht einräumen kann, das Urteil auf Kosten der unterlegenen Partei zu veröffentlichen (Kosten). Dabei handelt es sich im Prinzip um einen ergänzenden Anspruch, der nicht der Gerichtsgebührenpflicht unterliegt und der nicht allein, sondern immer nur in Verbindung mit anderen Ansprüchen aus unlauterem Wettbewerb nach Paragraf 53 des slowakischen Handelsgesetzbuchs geltend gemacht werden kann. Das Recht auf Veröffentlichung des Urteils auf Kosten der unterlegenen Partei stellt keine Form der angemessenen Entschädigung dar, und beide Ansprüche können parallel verfolgt werden. Sowohl der Kläger als auch der Beklagte können dieses Recht beantragen, und zwar bis zur mündlichen Verkündung des Urteils in der Hauptsache. Keine der Parteien hat einen Rechtsanspruch auf Zuerkennung dieses Rechts. Bei der Zuerkennung dieses Rechts an die obsiegende Partei muss das Gericht auch den Umfang, die Form und die Art der Veröffentlichung sowie gegebenenfalls die Frist und die Dauer der Veröffentlichung festlegen. Bei der Festlegung dieser Parameter ist das Gericht nicht an den Antrag der Partei gebunden und kann die von der Partei in ihrem Antrag beantragten Parameter herabsetzen. Eine Herabsetzung der Parameter darf nicht wegen eines möglichen Verstoßes gegen das Verbot des *ne ultra petitem* erfolgen. Die freiwillige Veröffentlichung des Urteils, ohne dass das Gericht dieses Recht gewährt, ist zulässig, wenn das gesamte Urteil oder seine relevanten Teile veröffentlicht werden. Problematisch kann die Veröffentlichung von Paraphrasen und aus dem Zusammenhang gerissenen Worten sein, die (hypothetisch) die Position der gegnerischen Partei durch Verunglimpfung (Paragraf 50 des slowakischen Handelsgesetzbuchs) beeinträchtigen oder ihren guten Ruf (Paragraf 11 und andere des slowakischen Bürgerlichen Gesetzbuchs) oder den Ruf der juristischen Person (Paragraf 19b des slowakischen Bürgerlichen Gesetzbuchs) schädigen können.

Výzvy a limity obstarávania dôkazov advokátom v trestnom konaní¹

JUDr. Michal Rampášek
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

V súčasnom právnom prostredí je obstarávanie dôkazov advokátmi v trestnom konaní jednou z kľúčových aktivít, ktoré umožňujú efektívnu obranu práv nielen obvineného, ale aj práv poškodeného a ďalších osôb, ktorých práva sú dotknuté v trestnom konaní. Vzhľadom na komplexnosť a význam tejto problematiky sa článok zameriava na právne aspekty a postupy, ako aj na povinnosti a práva advokátov pri získavaní dôkazov na Slovensku a v Českej republike. Autori článku poskytujú podrobný prehľad aktuálnych právnych predpisov v oboch krajinách, ale aj praxe a metodických odporúčaní, pričom zároveň poukazujú na analyzované rozdiely a potenciálne riziká, ktoré sú spojené s týmto procesom.

Úvod

Azda každý advokát a osobitne obhajca sa už vo svojej praxi stretol so situáciou, kedy sa naňho klient obrátil vo veci, ktorá si vyžadovala čo najrýchlejšiu reakciu na získanie dôkazov, pričom naliehavosť situácie si vyžadovala vyhľadanie takéhoto dôkazu. Dôvody akútnosti obstarania a následného zaistenia dôkazu či už ide o vecný dôkaz, svedeckú výpoveď alebo listinný dôkaz, môžu vyplývať z externých okolností prostredia, ale aj samotnej podstaty prameňa dôkazu. Teda môže ísť o svedka dopravnej nehody, kde je potrebné čo najskôr zistiť, čo svedok (ne)videl, alebo aj o prípady digitálnych (elektronických) dôkazov, ktoré môžu existovať len pomerne krátky časový úsek, kým dôjde k ich výmazu či nevedomej kompromitácii. Podľa článku 6 ods. 1 Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (ďalej len „**smernica o prezumpcii nevinoty**“)

„Členské štáty zabezpečia, aby dôkazné bremeno pri zisťovaní viny podozrivých a obvinených osôb spočívalo na prokuratúre. Tým nie je dotknutá povinnosť sudcu ani príslušného súdu hľadať usvedčujúce aj oslobodzujúce dôkazy ani právo obhajoby predkladať dôkazy v súlade s platným vnútroštátnym právom.“

V Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je žiadne konkrétne ustanovenie, ktoré by detailne upravovalo aktívne vyhľadávanie – obstarávanie dôkazov obvineným, no je možné toto právo subsumovať pod širokospektrálny článok 6 upravujúci právo na spravodlivý proces a právo na obhajobu. Na druhej strane je ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva z hľadiska práva obhajoby vyhľadávať a predkladať dôkazy v prospech obvineného. V rozhodnutí *Dayanan proti Turecku* z 13. októbra 2009 tento súd uvádza, že obvinenému musí byť daná možnosť zisťovať fakty a obzvlášť, vyhľadávať potenciálne dôkazy, ktoré by boli v jeho prospech.²

Zo samotných základných zásad trestného konania upravených v § 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „**Trestný poriadok**“) vyplýva podľa odseku 11, že strany majú právo nimi navrhnutý dôkaz zabezpečiť. Rovnako aj v § 119 ods. 4 Trestného poriadku je upravené, že dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady. Čo možno rozumieť pod pojmom

1 Tento príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/0722/24 – Princípy právneho štátu v trestnom práve/ This contribution was prepared as part of the VEGA project no. 1/0722/24 – Principles of the rule of law in criminal law.

2 Pozri bod 32 rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva *Dayanan proti Turecku* z 13. októbra 2009 č. sťažnosti 7377/03. Pozri k tomu aj CAPE, E. – NAMORADZE, Z. – SMITH, R. – SPRONKEN T.: *Effective Criminal Defence in Europe*. Intersentia, Antwerp – Oxford – Portland. 2010. ISBN: 978-94-000-0093, s. 45.

obstarávanie dôkazov, Trestný poriadok ne-definuje. Je zrejmé, že by bolo limitáciou práva na obhajobu, ak by obvinený nebol oprávnený vyhľadávať niektoré dôkazy (napríklad svedkov). Na druhej strane, môžu nastať situácie, že obvinený potom, ako je oboznámený s obvinením, začne vyhľadávať potenciálnych svedkov, prípadne ich kontaktovať. Bolo nemálo prípadov, keď takúto aktivitu obvineného, o ktorej sa orgány činné v trestnom konaní dozvedeli (napr. odpočúvaním telekomunikačnej prevádzky obvineného), vyhodnotili ako ovplyvňovanie svedkov. Uvedené následne viedlo k zadržaniu obvineného a návrhu dozorujúceho prokurátora na vzatie do väzby z dôvodu naplnenia dôvodov kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Hranica, kedy pôjde o legitímnu realizáciu práva na obhajobu vo forme obstarávania si dôkazov – vyhľadávanie svedkov – na jednej strane a snahu o ovplyvňovanie svedkov na druhej strane, môže byť z pohľadu orgánov činných v trestnom konaní veľmi tenká. Vyhľadávanie svedka obvineným osobne bude vždy veľmi rizikové aj pri najčistejšom úmysle osoby obvineného preukázať svoju nevinu. Určite je vyhľadávanie svedkov vhodnejšie realizovať prostredníctvom obhajcu.³

Na koho sa obrátiť? Čo má advokát urobiť tak, aby to bolo rýchle, efektívne a použiteľné neskôr v priebehu konania v prospech klienta?

V tomto článku si kladieme ambíciu takpovediac oprášiť inštitút obstarávania dôkazu advokátom a pripomenúť odbornej verejnosti, nielen teda členom advokátskeho stavu, v stručnosti povahu, obsah a mantinely tohto zákonného práva. Sme presvedčení, že právo advokáta (obhajcu) zabezpečovať dôkazy bez

ohľadu na druh konania (trestného, civilného, alebo správneho), je nedielnou súčasťou výkonu advokácie v prospech klienta. Na druhej strane je zrejmé, že advokáti pri zabezpečovaní dôkazu čelia rizikám plynúcim z procesu zabezpečovania týchto dôkazov, či už ide o vnímanie vyhľadávania a následného kontaktovania svedkov za účelom zistenia informácií slúžiacich na obhajobu klienta zo strany prokurátora a policajta (ďalej aj len „OČTK“), tak následne použiteľnosti takto zabezpečených dôkazov predovšetkým v trestnom konaní. O aktuálnosti týchto rizík svedčí aj prípad českého advokáta z roku 2022, na ktorý upozornili členovia Výboru pre odbornú pomoc a ochranu záujmov advokátov Českej advokátskej komory (ďalej len „ČAK“).⁴ Klient bol vzatý do väzby na základe návrhu štátnej zástupkyne, odôvodneného (tiež) tvrdením, že advokát ako obhajca kontaktoval už vypočutého svedka a predostrel mu jeho výpoveď, v čom mala štátna zástupkyňa vidieť neprípustné ovplyvňovanie trestného konania a marenie riadneho objasnenia veci, pričom z toho dôvodu videla u obvineného dôvody kolúznej väzby.⁵

Právo advokáta obstarávať dôkazy v trestnom konaní nie je, na rozdiel od právnej úpravy v Českej republike, upravené minimálne v metodických predpisoch „orgánov ochrany práv“, najmä Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. V tomto článku rozoberieme koncept a mantinely práva advokáta (obhajcu) zaobstarávať dôkazy v trestnom konaní. Sústredíme sa na ďalšie možnosti ukotvenia oprávnenia advokáta zaobstarávať dôkazy aj z pohľadu praktického výkonu

JUDr. Michal Rampášek je advokát spolupracujúci s advokátskou kanceláriou PETERKA PARTNERS. Pôsobí ako externý doktorand na Katedre trestného práva, kriminológie

a kriminalistiky Právnickej fakulty Univerzity Komenského a externý spolupracovník Ústavu práva informačných technológií a práva duševného vlastníctva. Vo svojej praxi

sa venuje najmä právu IKT, trestnému právu, kybernetickej bezpečnosti a ochrane osobných údajov. Je členom pracovnej skupiny SAK pre elektronizáciu výkonu advokácie a tiež je členom ISACA Slovakia Chapter.

Doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD. je podpredseda Slovenskej advokátskej komory. Zároveň je partnerom advokátskej kancelárie Laciak & Co. so zameraním na trestné právo, ústavné,

európske a medzinárodné právo. Pôsobí aj na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky Právnickej fakulty Univerzity Komenského

v Bratislave. Je predsedom Výboru pre trestné právo Rady európskych advokátskych komôr (CCBE), člen orgánu predsedníctva Európskej komory obhajcov (European Criminal Bar Association – ECBA), člen expertného výboru pri Fair Trials International a ad hoc sudcom Európskeho súdu pre ľudské práva.

3 LACIAK, O.: Právo na obhajobu a jeho podoba v trestnom konaní. – 1. vyd. – Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2019, s. 50 – 51.

4 Výbor pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů je poradným orgánom predstavenstva ČAK

5 Bližšie pozri KOCINA, J. a VEPŘEK, J.: VOPOZA: K oprávnění advokáta vyhledávat a předkládat důkazy v tr. ř. Advokátní (online) deník, dostupné online: https://advokatni-denik.cz/2023/03/21/-vopoza-k-opravneni-advokata-vyhledavat-a-predkladat-dukazy-v-trestnim-rizeni/#_ftn8 zobrazené dňa 27. 11. 2023

a akceptovania zo strany predovšetkým orgánov činných v trestnom konaní a súdov, s inšpiráciou v českej aplikačnej praxi.

Fázy obstarávania dôkazov advokátom môžeme vnímať z nasledovných aspektov:

1. Dôkazná aktivita advokáta

Podľa Trestného poriadku platí, že za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona.⁶ Ďalej je podstatné, že Trestný poriadok výslovne ustanovuje, že dôkazy môžu *obstarávať* aj strany na vlastné náklady.⁷ Rovnako v § 34 ods. 1 je explicitne ustanovené právo obvineného obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu. Týmto je v trestnom konaní nesporne zakotvené právo obvineného (obhajcu obvineného) ako strany trestného konania zabezpečovať („obstarávať“) dôkazy. Už na tomto mieste je preto žiaduce uviesť, že na základe uvedenej zákonnej úpravy nie je žiaden priestor pre pochybnosti týkajúce sa najmä možnosti obvineného (obhajcu obvineného) vyhľadávať a preverovať dôkazy v trestnom konaní svedčiace v prospech obvineného. Pre porovnanie, český trestný poriadok (zákon č. 141/1960 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) výslovne stanovuje, že skutočnosť, že dôkaz nevyhľadal alebo nevyžiadal orgán činný v trestnom konaní nie je dôvodom na odmietnutie takého dôkazu.⁸

Zákonný pojem „obstaráť“ dôkaz je potrebné v kontexte výkonu advokácie podľa nášho názoru chápať širšie, nielen ako samotné získanie dôkazu, ale ako právo advokáta (obhajcu alebo splnomocnenca) aktívne vyhľadávať a predkladať dôkazy alebo navrhovať vykonanie dôkazov.⁹

Advokát (obhajca) teda môže v trestnom konaní aktívne vyhľadávať dôkazy a tiež ich získavať do svojej dispozície, najmä pokiaľ ide o listinné a vecné dôkazy a to na jasne určené účely imanentne sa spájajúce s výkonom advokácie. Advokátovi nič nebráni obstaráť znalecký posudok.¹⁰ Ďalej môže advokát (obhajca) tiež preverovať dôkazy z hľadiska vhodnosti ich použitia pre obvineného (event. poškodeného či zúčastnenej osoby) a interpretovať dôkazy z pohľadu práva obvineného na obhajobu (dotknutých práv poškodeného či zúčastnenej osoby).

2. Vyhľadávanie dôkazov

V prvom rade je pri určení účelu vyhľadávania dôkazov potrebné vychádzať zo základnej premisy výkonu advokácie. Pri výkone advokácie, a teda aj pri výkone obhajoby je advokát povinný chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný, pričom o tom klienta vhodným spôsobom musí advokát poučiť.¹¹ Ďalej, obhajca je povinný na obhajovanie záujmov klienta účelne využívať zákonné prostriedky a spôsoby obhajoby, najmä starať sa o to, aby boli v konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného *zbavujú* viny alebo jeho vinu *zmiernujú*.¹² Úlohou obhajcu je teda poukazovať na dôkazy (skutočnosti), ktoré sú v prospech obvineného, a snažiť sa o dosiahnutie preňho najpriaznivejšieho rozhodnutia.¹³

V prípade, ak je advokát v postavení splnomocnenca zúčastnenej osoby alebo poškodeného, je oprávnený robiť za zúčastnenú osobu alebo poškodeného návrhy na vykonanie dôkazov.¹⁴ V týchto prípadoch je advokát povinný využívať zákonné prostriedky a spôsoby zastupovania na to, aby dosiahol náhradu škody spôsobenej poškodeného trestným činom, respektíve, aby dosiahol, že nedôjde k zhabaniu veci alebo časti majetku zúčastnenej osobe.¹⁵

V prípade obstarávania dôkazov advokátom v trestnom konaní je teda v súlade so zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii (§ 66 ods. 5 a § 69 ods. 1 písm. b), s prihliadnutím na § 18 ods. 2) v spojení k § 44 ods. 1 a 119 ods. 4 Trestného poriadku, aby Slovenská advokátska komora vydala stavovský predpis k výkonu práva advokáta obstarávať dôkazy v trestnom konaní.

Takýmto predpisom komory je svojou úpravou Advokátsky poriadok, ktorý ďalej upravuje bližšie podmienky práva advokáta (aktívne) vyhľadávať a získavať dôkazy a zisťovať skutkové okolnosti prípadu.¹⁶ Okrem toho, advokát môže vyhľadávať svedkov, zisťovať dôkazy a skutkové okolnosti prípadu aj prostredníctvom tretích osôb.¹⁷ Tretími osobami môžu byť najmä súdni

6 § 119 ods. 3 prvá veta Trestného poriadku

7 § 119 ods. 4 prvá alinea Trestného poriadku

8 Porov. § 82 ods. 2 tretia alinea českého Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.)

9 Porov. aj § 44 ods. 6 Trestného poriadku, ako aj § 82 ods. 2 druhá alinea českého Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) podľa ktorého „Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout.“

10 § 144 ods. 2, § 145 ods. 5 Trestného poriadku

11 § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

12 § 44 Trestného poriadku

13 LACIAK, Ondrej. § 36 Obhajca. In: ČENTĚŠ, Jozef, KURILOVSKÁ, Lucia, ŠIMOVICEK, Ivan, BURDA, Eduard a kol. Trestný poriadok I. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 205, marg. č. 1.

14 § 54 ods. 1 Trestného poriadku

15 HAMRANOVÁ, Denisa. § 45 [Zúčastnená osoba]. In: ČENTĚŠ, Jozef, KURILOVSKÁ, Lucia, ŠIMOVICEK, Ivan, BURDA, Eduard a kol. Trestný poriadok I. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 243, marg. č. 1

16 § 7 ods. 1 Advokátskeho poriadku Slovenskej advokátskej komory, schválený Konferenciou advokátov dňa 11. júna 2021, dostupný online: https://www.sak.sk/web/-sk/cms/document/241/-section/244/_event/open zobrazené dňa 27. 11. 2023

17 Ibid

18 § 2 a nasl. zákona

- č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v platnom znení
- 19 § 18 ods. 3 Zákona o advokácii
- 20 Podľa § 75 ods. 1 Zákona o advokácii, predpisy komory, uznesenia konferencie advokátov a uznesenia predsedníctva komory prijaté v súlade s týmto zákonom sú pre advokátov, advokátskych koncipientov, euroadvokátov, zahraničných advokátov a medzinárodných advokátov záväzné.
- 21 VANTUCH, P.: Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení? publikované dňa 2. 10. 2013, cit. vyššie
- 22 Porov. § 44 ods. 1 Trestného poriadku a § 18 ods. 2 Zákona o advokácii, rovnako ŠÁMAL, Pavel. § 35 [Obhájce]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 436.
- 23 VANTUCH, Pavel. 3. 1. [Obecně o možnosti obhajoby za účasti obhájce]. In: VANTUCH, Pavel. Obhajoba obviněného. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 45, marg. č. 41.
- 24 VANTUCH, P.: Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení? publikované dňa 2. 10. 2013, cit. vyššie
- 25 BURDA, Eduard. § 119 Všeobecné ustanovenia. In: ČENTĚŠ, Jozef, KURILOVSKÁ, Lucia, ŠIMOVČEK, Ivan, BURDA, Eduard a kol. Trestný poriadok I. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 752, marg. č. 12.)
- znalci, forenzní technici, prevádzkovatelia bezpečnostných služieb (najmä detektívnej služby) podľa osobitného predpisu.¹⁸
- Advokát je pritom povinný postupovať pri výkone advokácie v súlade s pravidlami, ktoré určuje predpis komory, *in concreto* Advokátsky poriadok.¹⁹ Advokátsky poriadok ako predpis komory záväzným spôsobom s ohľadom na § 75 ods. 1 Zákona o advokácii,²⁰ širším spôsobom v § 7 vymedzuje niektoré postupy advokáta pri obstarávaní dôkazu, avšak čo je veľmi podstatné, jeho vecný rozsah nie je zúžený len na oblasť trestného konania ani dokonca špecificky na výkon obhajoby.
- Veľakrát sa obhajcovia stretnú so situáciou, kedy obvinený má poznatky o určitej osobe, organizácii, či dokumente (listine), inak povedané o potenciálnom dôkaze, o ktorom sa domnieva, že by mohol byť použitý v jeho prospech, a dá pokyn obhajcovi, aby bezodkladne navrhol takýto dôkaz (napríklad výsluch svedka). Aj keď je obhajca viazaný pokynmi obvineného, nemôže (resp. nemal by) podať návrh na výsluch tejto osoby ako svedka bez toho, aby vedel, čo môže vypovedať.²¹ Takýto postup je zdôvodnený tým, že obhajca síce postupuje podľa pokynov klienta (obvineného), ale má vo vzťahu k nemu do určitej miery samostatné postavenie tým, že na základe svojich odborných znalostí musí v konaní v pravý okamih a účelne uplatniť všetky skutočnosti, okolnosti i spôsoby obhajoby v prospech obvineného, a tým sa starať o to, aby v konaní boli náležite a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho vinu zmierňujú.²²
- Obhajca nemôže uvádzať nič, čo by bolo v neprospech obvineného.²³ Z uvedeného dôvodu by obhajca nemal navrhnúť výsluch svedka bez toho, aby vedel, čo môže pri výsluchu uviesť, t. j. čo možno od neho očakávať. Mohlo by sa totiž stať, že by navrhol výsluch svedka, ktorý by obvineného usvedčoval. Ani presvedčenie obvineného o tom, že určitá osoba bude vypovedať v jeho prospech, nemôže byť podľa názoru autorov článku bez ďalšieho preverenia toho, čo táto osoba vie, dôvodom na navrhnutie jej výsluchu v prípravnom konaní.²⁴ Ak by i napriek tomu obvinený trval na návrhu, obhajca by mal o riziku takéhoto návrhu písomne poučiť a nechať si ho od klienta podpísať. V zmysle bodu 25 recitálu smernice o prezumpcii nevinu: „*Keď sa od podozrivých a obvinených osôb žiada, aby vypovedali alebo odpovedali na otázky, nemali by byť nútené predložiť dôkazy alebo dokumenty ani poskytnúť informácie, ktoré môžu svedčiť v ich neprospech.*“
- Advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory bližšie nerozvádza pravidlá pri vyhľadaní dôkazov, resp. prameňov dôkazov. Už v tejto prvej fáze dokazovania tak vznikajú prvé legitímne otázky advokátov (obhajcov) o tom, akými spôsobmi možno vyhľadávať, oslovovať, kontaktovať či iným spôsobom pátrať po prameni dôkazu a ich nositeľov identifikovať. Niektorí obhajcovia sa napríklad obávajú sami stretávať so svedkami, aby neboli vinení z toho, že ich ovplyvňujú.²⁵ Na druhej strane je potrebné sa vymedziť voči spochybňovaniu práva na aktívne obstarávanie dôkazov obhajobou zo strany orgánov činných v trestnom konaní.
- Ďalej je na mieste poukázať aj na prax v Českej republike. Po novele českého Trestného poriadku v roku 2002, ktorou bolo výslovne doplnené právo každej zo strán vyhľadať, predložiť dôkazy alebo ich vykonanie navrhnúť,²⁶ sa Česká advokátska komora (ďalej len „ČAK“) obrátila na Najvyššie štátne zastupiteľstvo (ďalej len „NSZ“) s podnetom na zaujatie stanoviska k rozsahu oprávnenia advokáta (vystupujúceho najmä v postavení obhajcu, prípadne ako splnomocnenca osoby podávajúcej vysvetlenie alebo poškodeného) vyhľadávať a predkladať dôkazy alebo navrhovať vykonanie dôkazov.²⁷ Predstavenstvo ČAK súčasne svojím uznesením upravilo „niektoré postupy advokáta, ktorý v trestnom konaní obhajuje obvineného alebo zastupuje poškodeného či zúčastnenú osobu... v prípadoch, keď realizuje oprávnenie vyhľadávať, predkladať a navrhovať dôkazy podľa § 89 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku“ (ďalej len „Uznesenie ČAK“).²⁸ NSZ na podnet ČAK prijalo výkladové stanovisko (ďalej len „Stanovisko NSZ“),²⁹ ktoré po formálnej aj materiálnej stránke možno považovať za prínosné pre advokátov a ich klientov, pretože potvrdzuje spoločné výkladové východiská predmetného oprávnenia advokáta z pohľadu tak obhajoby, ako aj obžaloby.
- Pre fázu vyhľadávania dôkazov advokátom obsahujú Uznesenie ČAK aj Stanovisko NSZ nad rámec slovenskej úpravy (nad rámec čl. 7 Advokátskeho poriadku) nasledovné podstatné body:
- 1. Pátranie a overovanie**
- vyhľadávanie dôkazu zahŕňa **pátranie** po neznámom prameni dôkazov ako aj **overenie** známeho prameňa dôkazu **pre procesné účely** (článok 2 Uznesenia ČAK)

- obhajca je najmä oprávnený pátrať po prameňoch dôkazov a identifikovať nositeľa príslušného dôkazu, rovnako tak ako overovať využiteľnosť takeého dôkazu z hľadiska obhajoby v ďalšom konaní (bod I Stanoviska NSZ)

2. Aktívne oslovenie dožiadanej osoby a subjektu disponujúceho dôkazom (listinou, vecou, a pod.)

- osobu ktorá prichádza do úvahy ako svedok (označovaná ako „dožiadaná osoba“), môže advokát **vhodnou formou požiadať o oznámenie informácií** (napríklad písomne, telefonicky alebo osobne), ktoré sú jej o veci známe. Pri osobnom stretnutí má advokát uvážiť, či bude so súhlasom dožiadanej osoby prítomná ďalšia osoba, najmä iný advokát alebo zamestnanec advokáta (články 3 a 6 Uznesenia ČAK)
- je prípustné, aby obhajca³⁰ požiadal konkrétnu osobu o oznámenie potrebných informácií a o obsahu oznámenej informácie spísal písomný záznam, príp. so súhlasom dotknutej osoby vyhotovil zvukový alebo obrazový záznam (bod I písm. a) Stanoviska NSZ)
- je prípustné, aby obhajca zisťoval, či určitá osoba bola svedkom udalosti, ktorá je predmetom dokazovania, požiadal ju o oznámenie potrebných osobných údajov a okolností vzťahujúcich sa ku skutku, o ktorý ide, prípadne ju upozornil na to, že môže byť vypočítá ako svedok, a aby podľa povahy veci potom navrhol OČTK výsluch takej osoby za účelom podpory obhajoby obvineného (bod I písm. b) Stanoviska NSZ)
- je prípustné, aby obhajca zisťoval, či určité dôkazy (napr. listiny, veci, iné nosiče informácií) môžu podporiť obhajobu obvineného, a požiadal o to, aby osoby, ktoré ich majú v držbe, ich vydali bezodkladne OČTK; v odôvodnených prípadoch môže advokát dotknutú osobu požiadať o ich predloženie, to však nesmie v žiadnom prípade vynucovať (bod I písm. c) Stanoviska NSZ)

3. Vlastné rozhodnutie advokáta o (ne)navrhnutí výsluchu svedka. Advokát podľa svojho vlastného uváženia, a to na základe skutočností zistených od dožiadanej osoby, navrhne vykonanie do úvahy prichádzajúceho dôkazu. Táto skutočnosť je výslovne súčasťou poučenia takejto dožiadanej osoby (články 4 a 7 Uznesenia ČAK). Stanovisko NSZ uvedené oprávnenie advokáta potvrdzuje v bode I písm. b), ako je uvedené už vyššie.

Zároveň je však obhajca povinný počínať si tak, aby výkon jeho oprávnení nesmeroval k neprípustnému ovplyvňovaniu v prospech obvineného, ktorého obhajca obhajuje, v opačnom prípade sa vystavuje riziku disciplinárneho stížania, prípadne až eventuálnej trestnoprávnej zodpovednosti za trestný čin marenia spravodlivosti, prípadne ako návodca aj vo vzťahu k trestnému činu krivej výpovede a krivej prísahy.

Skutočnosť, že ani takto precizovaná úprava oprávnenia advokáta (obhajcu) nezabránila praktickým problémom v aplikačnej praxi, predovšetkým zo strany súdov v trestnom konaní, dokumentuje nielen prípad z roku 2020, kedy ČAK zaujala stanovisko k oprávneniu advokáta kontaktovať za účelom zistenia informácií slúžiacich na obhajobu klienta **aj svedka už vypočítého v prípravnom konaní**, ktorého výsluch prichádza do úvahy v ďalších štádiách trestného konania, najmä na hlavnom pojednávaní a oprávnenie vyhľadávať a preverovať dôkazy rozšíril aj na advokáta zastupujúceho stranu v občianskom súdnom konaní.³¹ V ďalšom prípade z roku 2022, sa ČAK vymedzil voči postupu štátneho zastupiteľstva a poťažmo aj súdu, ktorým bol obvinený klient vzatý do väzby na základe návrhu štátnej zástupkyne, odôvodneného aj tvrdením, že advokát ako obhajca kontaktoval už vypočítého svedka a predstrel mu jeho výpoveď. V takom postupe mala štátna zástupkyňa vidieť neprípustné ovplyvňovanie svedka, a teda marenie účelu trestného konania a riadneho objasnenia veci, čo viedlo u obvineného ku konštatovaniu existencie dôvodu kolúzneho väzby. Pritom v uvedenom prípade neboli zadokumentované žiadne konkrétne zistenia o neprípustnom ovplyvňovaní svedka advokátom, ani o skutočnosti, že by tak advokát robil na pokyn obvineného alebo s jeho vedomím.³²

Ak obvinený oznámi svojmu obhajcovi, že vie o svedkovi, ktorý môže preukázať jeho nevinu, alebo môže uviesť skutočnosti v jeho prospech, mal by sa obhajca po zvážení všetkých okolností konkrétneho prípadu a zvážení možných rizík, podľa názoru autorov článku, pokúsiť skontaktovať takú osobu, aby zistil, ako bude vypovedať.³³ Až potom spolu so zvážením aj ďalších dostupných informácií a individuálnych okolností prípadu prichádza do úvahy, aby aj navrhol výsluch tejto osoby v procesnom postavení svedka v súlade s Trestným poriadkom. V tejto súvislosti je potrebné akcentovať, aby advokát zvážil vyhľadávanie svedkov prostredníctvom bezpečnostných

26 § 89 ods. 2 českého Trestného poriadku, porovnaný so slovenským § 119 ods. 4 Trestného poriadku, ktorého znenie je platné už od pôvodne prijatého znenia Trestného poriadku.

27 Porov. stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství zo dňa 14. októbra 2004, por. č. 9/2004, ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k postupu státních zástupců ohledně výkonu práva obhájce (advokáta) postupem podle § 89 odst. 2 věty druhé tr. řádu vyhledávat a předkládat důkazy nebo navrhoprovedení důkazů. dostupné online: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-9-2004.pdf> zobrazené dňa 28. 11. 2023

28 Uznesenie Predstavenstva Českej advokátskej komory č. 13/2004 Vestníka z 12. októbra 2004, k výkonu oprávnění advokáta vyhledávat, předkládat a navrhoprovedení důkazů v trestním řízení. dostupné online: <https://www.cak.cz/assets/2004-13-dukazy-v-trestnim-řízení.pdf> zobrazené dňa 28. 11. 2023

29 Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství zo dňa 14. októbra 2004, por. č. 9/2004, cit. vyššie

30 Uvedené zásady sa primerane aplikujú aj na splnomocnenca poškodeného, zúčastnenej osoby, ako aj zástupcu osoby podávajúcej vysvetlenie (bod IV Stanoviska NSZ)

31 KOCINA, J., a VEPŘEK, J.: Oprávnění advokáta vyhledávat, prověřovat, předkládat a navrhoprovedení důkazů v trestním řízení, Bulletin advokacie č. 10/2020, str. 71 – 73. dostupné online: <https://www.cak.cz/>

assets/komora/bulletin-advokacie/ba_10_2020_web.pdf zobrazené dňa 29. 11. 2023

32 KOCINA. J., a VEPŘEK. J.: VOPOZA: K oprávnění advokáta vyhledávat a předkládat důkazy v tr. ř. Advokátní (online) deník, cit. vyššie

33 VANTUCH. P.: Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení? publikované dňa 2. 10. 2013, cit. vyššie

34 § 2 a nasl. zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytování služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v platnom znení

35 § 7 ods. 2 ods. 3 Advokátskeho poriadku

36 § 7 ods. 1 druhá alinea Advokátskeho poriadku

37 VANTUCH. P.: Kdy může obhajoba důkaz vyhledat, kdy předložit a kdy jen navrhnout jeho provedení? publikované dňa 2. 10. 2013, cit. vyššie

služieb (najmä detektívnej služby) podľa osobitného predpisu.³⁴ Ako prekážku, s ktorou právna úprava nepočíta, možno vnímať, ak takýto svedok je napríklad vo výkone trestu odňatia slobody. V takom prípade je možné kontaktovať takého svedka listom, v ktorom by malo byť aj príslušné poučenie.

3. Získavanie dôkazov

Predovšetkým vo vzťahu k svedkom, nesmie advokát svedkov ovplyvňovať a zistené dôkazy a skutočnosti pozmeňovať alebo skresľovať. Advokát nesmie ani na príkaz klienta oboznamovať svedkov s priebehom konania, ktoré sa udialo pred ich výsluchom a je povinný poučiť svedka o jeho právach a povinnostiach vrátane toho, že záznam nie je povinný podpísať.³⁵

I keď Advokátsky poriadok neukladá povinnosť, ale len možnosť advokáta vyhotoviť písomný záznam, odporúčame, aby o zistených skutkových okolnostiach bol bezprostredne vyhotovený písomný záznam. Takýto záznam je potrebné predložiť potenciálnemu svedkovi na podpis, pričom táto osoba môže aj odmietnuť záznam podpísať. O odmietnutí podpisu by mala byť uvedená poznámka do záznamu. Zároveň by pri zisťovaní skutočností od dotknutej osoby mal advokát zabezpečiť prítomnosť aspoň jednej ďalšej osoby (vzhľadom na zákonnú povinnosť mlčanlivosti by malo ísť predovšetkým o druhého advokáta, prípadne advokátskeho koncipienta, prípadne iného pracovníka advokátskej kancelárie), ktorý svojim podpisom na záznam potvrdí priebeh úkonu. Na druhej strane treba v každom individuálnom prípade zvážiť či prítomnosť ďalšej osoby neodradí osobu spolupracovať. Advokát môže o zistených okolnostiach so súhlasom dotknutých osôb vyhotoviť aj zvukový, obrazový alebo zvukovoobrazový záznam za predpokladu, že bude použitý v súlade so zákonom a bude dodržaná zásada mlčanlivosti advokáta.³⁶ V praktickej rovine je možné si predstaviť vykonanie rozhovoru s dotknutou osobou aj prostredníctvom online platformy (napríklad *Microsoft Teams*), ktorá umožňuje aj priebeh rozhovoru zaznamenať. Z takto zachyteného rozhovoru by sa zároveň vyhotovil aj písomný záznam. Pri využití online platforiem je však advokát povinný osobitne zvážiť prípadné riziká pri uchovávaní záznamov z hľadiska dodržania zásady mlčanlivosti advokáta a zákonnosti spracovania osobných údajov.

Písomný záznam obhajcu o oznámení osoby, nie je listinným dôkazom predloženým stranou. Nejedná sa o procesnú činnosť obhajcu, ale iba o prípravu obhajoby v záujme klienta. Ak obhajca vyhotoví písomný záznam o tom, čo sa od dožiadanej osoby dozvedel, jedná sa o písomnosť, teda o informáciu, ktorú získal obhajca na účely obhajoby v rámci poskytovania právnej služby, nie o listinný dôkaz.³⁷

Hoci Advokátsky poriadok neobsahuje bližšie postupy pri získavaní iných prameňov dôkazov ako sú svedkovia (dožiadané osoby), máme za to, že pri získavaní listinných a vecných dôkazov je potrebné postupovať obdobne s tým, že v prípade, ak takéto dôkazy podporujú obhajobu obvineného, advokát môže požiadať osoby, ktoré ich majú v držbe, aby ich vydali bezodkladne OČTK, alebo priamo navrhne ich zabezpečenie prostredníctvom OČTK. V súlade so Stanoviskom NSZ je potrebné pripustiť, že v odôvodnených prípadoch môže advokát dotknutú osobu požiadať o ich priame predloženie. To platí napríklad v prípade, ak by takýto dôkaz mohol byť zničený, poškodený alebo iným spôsobom by stratil úplne alebo čiastočne dokaznú hodnotu.

Ak obhajca disponuje dôkazom, môže ho OČTK alebo súdu priamo predložiť. V závislosti od povahy dôkazu môže predložiť napríklad znalecké posudky, listinné dôkazy potvrdzujúce dokazovaný stav, vecné dôkazy, rovnako ako obrazové, zvukové alebo iné záznamy zachytávajúce dokazované skutočnosti (ich zákonnosť by mal obhajca v prípise aj zdôvodniť) alebo akékoľvek ďalšie dôkazy, ktoré sú jednoznačne v prospech obvineného.

V písomnom zázname odporúčame uviesť aspoň takéto poučenie:

Ako obhajca (advokát) Vás poučujem o Vašich právach a povinnostiach svedka podľa Trestného poriadku.

V zmysle § 129 Trestného poriadku nesmiete byť vypočúvaný o okolnostiach, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, okrem prípadu, že by ste boli od tejto povinnosti príslušným orgánom oslobodený. Oslobodenie možno odoprieť len vtedy, keby bola ohrozená obrana alebo bezpečnosť štátu alebo hrozila iná rovnako vážna škoda; dôvody na odopretie oslobodenia treba vždy uviesť.

Rovnako nesmiete byť vypočúvaný ani vtedy, keby ste svojou výpoveďou porušil zákonom alebo medzinárodnou zmluvou uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti okrem prípadu, že by ste boli od tejto povinnosti oslobodený príslušným orgánom alebo tým, v ktorého záujme máte túto povinnosť.

Tento zákaz výsluchu svedka sa nevzťahuje na svedeckú povinnosť týkajúcu sa trestného činu, ktorý by ste mali povinnosť prekažiť podľa Trestného zákona.

Podľa § 130 Trestného poriadku máte právo odoprieť výpoveď ako svedok, ak by ste boli príbuzný obvineného v priamom rade, jeho súrodeneц, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh.

Rovnako ste oprávnený odoprieť vypovedať, ak by ste výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojenecovi, manželovi alebo druhovi, alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by ste právom pociťoval ako vlastnú ujmu. Takisto ste oprávnený odoprieť vypovedať aj vtedy, ak by ste výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá Vám bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Písomný záznam by mal obsahovať aj vyhlásenie vyhladanej osoby (text v prvej osobe)
o poučení, o význame výpovede a následkoch uvedenia nepravdivých skutočností:

„Bol som poučený o mojich právach a povinnostiach, a poučeniu som v plnej miere porozumel. Rovnako som bol poučený aj o tom, že tento záznam nie som povinný podpísať. Som si vedomý toho, že mnou uvedené skutočnosti môžu byť predmetom mojej svedeckej výpovede pred orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom, bol som oboznámený s tým, že obsah môjho vyhlásenia môže byť založený do trestného spisu. Bol som preto poučený o tom, že v prípade, ak by som uviedol nepravdivé skutočnosti v procesnom postavení svedka, mohol by som tým naplniť znaky niektorého z trestných činov.“

4. Vykonávanie dôkazov

Advokát (obhajca) nemôže zásadne vykonávať a postupom podľa Trestného poriadku zabezpečovať dôkazy, lebo ide o procesný postup upravený predovšetkým Trestným poriadkom, ku ktorému sú oprávnené orgány činné v trestnom konaní, poňajmo súd. Výnimka platí v konaní pred súdom, kedy sa spravidla umožní obvinenému alebo jeho obhajcovi na hlavnom pojednávaní so súhlasom predsedu senátu (samosudcu) vykonať dôkaz, ktorý navrhol alebo obstaral,³⁸ najmä výsluch svedka alebo znalca. V prípade vykonávania dôkazov čítaním však Trestný poriadok zveruje vykonanie dôkazu týmto spôsobom primárne do rúk predsedovi senátu (samosudcovi) a presun tejto úlohy na toho, kto dôkaz navrhol, teda aj advokáta (obhajcu) formuluje len ako fakultatívnu možnosť predsedu senátu, resp. samosudcu („vykonaním môže poveriť“).³⁹ V rámci aplikačnej praxe však dochádza aj v tomto prípade k tomu, že súdy ponechávajú čítanie, predovšetkým listinných dôkazov, na navrhovateľa príslušného dôkazu.⁴⁰

Obhajca musí brať do úvahy dôkaznú situáciu v danej trestnej veci, ochotu OČTK vyhovieť návrhom obhajoby na vykonanie dôkazov, riziká plynúce z výsluchu svedka primárne vedeného vyšetrovateľom PZ a s tým spojenú taktiku obhajoby. Na základe skutočností zistených od dožiadanej (vyhladanej) osoby preto môže navrhnúť podľa svojho uváženia vykonanie dôkazu, ktorý je v prospech obvineného buď ešte v prípravnom konaní alebo až v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní, kde budú vo väčšej miere zabezpečené podmienky kontradiktórnosti konania, už len napríklad tým, že s výsluchom svedka navrhnutého obhajobou začína obhajca (a nie prokurátor).

Pri predkladaní návrhov na dokazovanie v konaní pred súdom je potrebné dbať na bezodkladné oznámenie týchto návrhov po doručení výzvy súdu podľa § 240 ods. 3 až 5 Trestného poriadku,⁴¹ pričom v praxi sa možno stretnúť aj s takým prístupom súdov, ktoré túto lehotu výslovne špecifikujú napríklad lehotou 15 dní od doručenia obžaloby. Zastávame ale názor, že vychádzajúc z formulácie § 34 ods. 2 Trestného poriadku je možné konštatovať, že neskorší návrh na vykonanie dôkazov obvineným nemôže byť súdom zamietnutý len opierajúc sa o § 240 ods. 3 Trestného poriadku (teda z dôvodu, že obvinený mal vedomosť o tomto dôkaze už v čase doručenia výzvy), pretože § 34 ods. 2 Trestného poriadku jasne dáva obvinenému priestor dôkazy

38 Podľa § 2 ods. 18 Trestného poriadku konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon. Dokazovanie riadi súd, ktorý však výsluch obžalovaného, svedkov, poškodeného a znalcov spravidla ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala.

39 Podľa § 253 ods. 2 Trestného poriadku ak zákon neustanovuje inak, dôkazy čítaním výpovedí, listín, posudkov, správ alebo oboznamovanie vecných dôkazov vykonáva predseda senátu. Ich vykonaním môže poveriť člena senátu alebo toho, kto vykonanie dôkazu navrhol. Porov. SZABOVÁ, Eva. § 253 [Vedenie hlavného

pojednávania]. In: ČENTĚŠ, Jozef, KURILOVSKÁ, Lucia, ŠIMOVIČEK, Ivan, BURDA, Eduard a kol. Trestný poriadok II. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 394, marg. č. 3.

40 Ibid

41 Podľa § 240 ods. 3 prvá a druhá alinea Trestného poriadku, spolu s rovnopisom obžaloby sa osobám uvedeným v odseku 1 doručí výzva, aby bez meškania písomne oznámili súdu a ostatným stranám návrhy na vykonanie dôkazov. Vo výzve sa zároveň upozornia na to, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré stranám boli známe v čase doručenia výzvy, môže súd odmietnuť.

42 *favor defensionis* (výhoda obhajoby) – predstavuje istú protíváhu „štátnej mašinérii“, ktorú reprezentuje prokurátor. Prokurátor má za sebou prakticky celý štátny aparát, pričom obvinený má na svojej strane maximálne obhajcu. *Favor defensionis* predstavuje zákonný prostriedok vyplývajúci z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku, ako faktickú nerovnosť zbraní prokurátora a obvineného do istej miery zmierniť. Tohto práva sa prokurátor ako protistrana obvineného nemôže dovoliavať. Napríklad sa prejavuje *favor defensionis* v poradí záverečných rečí. Ďalším príkladom *favor defensionis* je plynutie lehôt na podanie opravného prostriedku pre obvineného. Podľa § 309 ods. 2 Trestného poriadku, ak sa rozsudok oznamuje tak obžalovanému, ako aj jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi, plynie lehota na podanie odvolania od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

navrhnuť kedykoľvek. Súčasťou práva obvineného na obhajobu je i vedenie obhajobnej taktiky, ktorej súčasťou je aj uplatnenie dôkazu v tej fáze trestného konania, v ktorej to obvinený považuje za najefektívnejšie. Uvedené právo možno pripísať k oprávneniam obvineného označované ako *favor defensionis*.⁴² V trestnom konaní by uplatňovanie tzv. koncentračnej zásady, teda povinnosti označiť všetky dôkazy obvineným na začiatku konania pred súdom, nebolo v súlade s riadnym právom na obhajobu a právom na spravodlivý proces.

Záver

Z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že i keď postup advokáta (obhajcu) v rámci obstarávania dôkazov nie je procesne detailne právne upravený, možno dôrazne odporučiť, aby advokát postupujúci v intenciách Trestného poriadku, Zákona o advokácii a Advokátskeho poriadku nielen zadokumentoval priebeh získania dôkazu (najmä stretnutia s potenciálnym svedkom – vyhladanou osobou), a to s odbornou starostlivosťou predovšetkým v záujme predchádzať riziku spochybnenia zákonnosti výkonu tohto oprávnenia (aj zvukovým či obrazovo-zvukovým záznamom, ak k tomu bol udelený súhlas), ale aby preukázateľne vhodným spôsobom zaznamenal, pokiaľ možno, aj všetky kontakty a obsah samotnej žiadosti o poskytnutie informácií.

Absenciu detailnejšej zákonnej úpravy obstarávania dôkazov advokátom možno považovať za istý priestor, kde *de lege ferenda* môže Slovenská advokátska komora interným predpisom hlbšie precizovať postup obstarávania dôkazov advokátmi (obhajcami).

Bez toho, aby takéto pravidlá boli akceptované zo strany orgánov činných v trestnom konaní však nemožno hovoriť o reálnom úspechu. Preto by bolo vhodné, aby k otázke práva advokáta obstarávať dôkazy v trestnom konaní zaujala svoje písomné stanovisko aj Generálna prokuratúra SR. Hodnotnou inšpiráciou v tomto smere je aktivita ČAK, ktorá prijatím osobitného stanovského predpisu (Uznesenie ČAK), vhodne detailným spôsobom, vymedzila niektoré postupy advokáta (obhajcu, zástupcu poškodeného či zúčastnenej osoby) pri realizácii práva vyhladávať, predkladať a navrhovať dôkazy a dosiahla ich akceptovanie zo strany obžaloby.

Rovnako je *de lege ferenda* odborná diskusia aj na európskej úrovni o potenciálnej právnej úprave v práve Európskej únie týkajúcej sa vyhladávaní dôkazov obhajobou, teda obhajobného vyšetrovania (tzv. *defense investigation*).

Záverom možno konštatovať a zároveň odporučiť, že každý advokát musí s odbornou starostlivosťou dôsledne zvážiť okolnosti a povahu konkrétneho prípadu, eventuálne riziká z aktívneho obstarávania dôkazov a detailne to vopred prediskutovať so svojím klientom, aby sa predchádzalo neželanému negatívne dopadu z takéhoto oprávnenia advokáta. Cieľom je naopak, aby týmto oprávnením advokát zákonným spôsobom obstaral potenciálny dôkaz v prospech klienta.

Názory a načrtnuté postupy vyjadrené v tomto článku sú výhradne vlastnými právnymi názormi autorov článku, pričom každý advokát je vždy povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a po zvážení všetkých okolností konkrétneho prípadu sa rozhodnúť pre vhodný postup a zvážiť možné riziká. Veríme však, že týmto článkom podnietime vecnú diskusiu na rozoberanú tému, ktorá si určite zaslúži viac pozornosti. ■

RESUMÉ

Výzvy a limity obstarávania dôkazov advokátom v trestnom konaní

Tento článok sa zaoberá právnymi aspektami obstarávania dôkazov advokátmi v trestnom konaní, pričom má ambíciu pripomenúť odbornej verejnosti, nielen teda členom advokátskeho stavu, povahu, obsah a mantinely tohto zákonného práva advokátov. Autori predstavujú návrhy a metodické postupy, ktoré by mohli advokáti aplikovať pri obstarávaní dôkazov, najmä v kontexte interakcie so svedkami a inými prameňmi dôkazov. Článok podrobne rozoberá trestnoprávnu úpravu a prax v Slovenskej republike a Českej republike, ako aj vnútorné predpisy Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory. Autori poukazujú na analyzované rozdiely

a možné riziká spojené s procesom obstarávania dôkazov advokátom. Autori apelujú na advokátov, aby pri obstarávaní dôkazov konali s odbornou starostlivosťou a zároveň de lege ferenda vyjadrujú vhodnosť prijatia podrobnejších usmernení k obstarávaniu dôkazov advokátmi zo strany Slovenskej advokátskej komory, ktoré by však podobne ako v Českej republike, mali byť aj akceptované orgánmi činnými v trestnom konaní.

SUMMARY

Challenges and Limits of Evidence Gathering by Attorneys in Criminal Proceedings

This article deals with the legal aspects of the procurement of evidence by attorneys in criminal proceedings, with the ambition to remind the professional public, not only members of the Bar, of the nature, content and limits of this legal right of attorneys. The authors present suggestions and methodological procedures that attorneys could apply in the procurement of evidence, especially in the context of interaction with witnesses and other sources of evidence. The article discusses in detail the criminal law and practice in the Slovak Republic and the Czech Republic, as well as the internal regulations of the Slovak Bar Association and the Czech Bar Association. The authors point out the analysed differences and possible risks associated with the process of procurement of evidence by attorneys. The authors appeal to attorneys to act with professional diligence when procuring evidence and also express de lege ferenda as appropriate for the Slovak Bar Association to adopt more detailed guidelines on the procurement of evidence by attorneys, which, however, should also be accepted by the prosecuting authorities, similarly to the Czech Republic.

ZUSAMMENFASSUNG

Aufforderungen und Grenzen bei Beschaffung von Beweismitteln durch einen Rechtsanwalt im Strafverfahren

Dieser Artikel befasst sich mit rechtlichen Aspekten bei Einholung von Beweismitteln im Strafverfahren durch Rechtsanwälte, wobei in diesem die Fachgesellschaft, somit nicht nur die Mitglieder des Rechtsanwaltsstandes, an den Charakter, den Inhalt und die Grenzen dieses gesetzlichen Rechtes der Rechtsanwälte erinnert werden möchten. Die Autoren stellen Vorschläge und methodische Vorgänge vor, die von den Rechtsanwälten bei Beschaffung von Beweismitteln angewendet werden könnten, insbesondere im Kontext der Interaktion mit Zeugen und mit anderen Beweisquellen. Der Artikel analysiert ausführlich die strafrechtliche Regelung und die Praxis in der Slowakischen Republik und in der Tschechischen Republik sowie die internen Vorschriften der Slowakischen Rechtsanwaltskammer und der Tschechischen Rechtsanwaltskammer. Die Autoren verweisen auf analysierte Differenzen und mögliche Risiken, verbunden mit der Beschaffung von Beweismitteln durch einen Rechtsanwalt. Die Autoren appellieren an Rechtsanwälte, damit diese bei Einholung von Beweismitteln mit fachlicher Sorgfalt vorgehen und sie äußern zugleich de lege ferenda, dass es geeignet wäre, ausführlichere Regelungen zur Beschaffung von Beweismitteln durch Rechtsanwälte seitens der Slowakischen Rechtsanwaltskammer festzustellen, die aber ähnlich, wie es dem in der Tschechischen Republik ist, von den Strafverfolgungsbehörden akzeptiert wären.

Zaistovanie elektronických dôkazov umiestnených u zahraničných providerov s dôrazom na ochranu advokátskeho tajomstva¹

doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.

Zaistovanie dôkazov v trestnom konaní patrí medzi oblasti trestného práva procesného, v kontexte ktorých možno hovoriť o najzásadnejších problémoch vyskytujúcich sa v aplikačnej praxi. Osobitný charakter v tejto rovine nadobúda zaistovanie dôkazov vykazujúcich elektronickú povahu, v súvislosti s ktorými možno s ohľadom na značný technologický vývoj spoločnosti konštatovať rapídny nárast potreby ich zaistovania v trestnom konaní. Najzásadnejším problémom je, že elektronické dôkazy, ktoré je potrebné zaistiť na účel trestného konania vedeného v podmienkach Slovenskej republiky, sú často umiestňované na tzv. externých úložiskách prevádzkovaných poskytovateľmi elektronických služieb usadenými v zahraničí. Naznačený problém sa snaží vyriešiť novo prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2023/1543, ktorého cieľom je zjednodušiť a urýchliť proces zaistovania elektronických dôkazov na úrovni členských štátov EÚ. Predmetný právny akt však vykazuje aj prvky značnej kontroverznosti pokiaľ ide o ohrozenie profesijného tajomstva, ku ktorému môže potenciálne prísť na základe jeho budúceho uplatňovania.

¹ Tento článok bol spracovaný v rámci riešenia projektu APVV-19-0050.

² Commission staff working document impact assessment. Accompanying the document: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters. Brussels, 17. 4. 2018, SWD(2018) 118 final

Úvod

S ohľadom na technologický vývoj spoločnosti je aktuálne absolútne bežným javom uchovávanie údajov, dát, listín na rôznych elektronických úložiskách, a teda v elektronickej podobe. Inak povedané, absolútnym štandardom súčasnosti je ukladanie informácií na úložisko, ktoré prevádzkuje poskytovateľ elektronických služieb napríklad vo forme cloudu. Problém nastáva v okamihu, kedy predmetné informácie nadobudnú charakter informácie dôležitej pre trestné konanie. Osobitnú zásadnosť vykazuje situácia, kedy sa uložené údaje, resp. skutočnosti dôležité pre trestné konanie nachádzajú na serveroch, resp. cloudových úložiskách v inom štáte ako je štát, v ktorom sa vedie trestné konanie, pričom poskytovateľ príslušnej služby je subjekt založený mimo Slovenskej republiky, prípadne aj mimo EÚ. V tejto súvislosti možno len konkretizovať, že aktuálne sa veľmi často na ukladanie dát využívajú napríklad cloudové služby, ktorých prevádzkovateľmi sú spoločnosti Google či IBM. Podľa štatistických údajov EÚ vykázaných v poslednej správe Európskej komisie venovanej otázkam zaistovania elektronických dôkazov na účely trestného konania² vyvstáva potreba zaistiť elektronický dôkaz až v 85percentách všetkých trestných konaní uskutočňovaných v členských štátoch EÚ. V takmer dvoch tretinách týchto konaní je nevyhnutné zaslať žiadosť o poskytnutie

Doc. JUDr. Eva Szabová, PhD. je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, kde absolvovala tiež doktorandské štúdium. Aktuálne pôsobí ako vedúca Katedry trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

predmetných dôkazov poskytovateľovi elektronických služieb usadenému v inej jurisdikcii.³ Na základe kombinácie uvedených percentuálnych údajov možno dospieť k zisteniu, že potreba cezhraničného zaistenia elektronických dôkazov vyvstáva vo viac ako polovici všetkých trestných konaní vedených v členských štátoch EÚ (55%).⁴ Samozrejme, že zaistovanie elektronických dôkazov nemožno v týchto prípadoch absolútne vylúčiť. Využití totiž možno Európsky vyšetrovací príkaz alebo úkon vzájomnej právnej pomoci. Proces cezhraničného zaistenia elektronického dôkazu týmto spôsobom však trvá 120 dní až 10 mesiacov a priechodnosť týchto úkonov nie je až tak priaznivá, ako by bolo žiaduce.⁵

Za účelom zjednodušenia procesu cezhraničného zaistovania elektronických dôkazov prijali Európsky parlament a Rada 12. júla 2023 nariadenie o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie⁶ (ďalej len „nariadenie“). Predmetné nariadenie nadobudlo účinnosť 17. augusta 2023, pričom v zmysle jeho článku 34 ods. 2 sa uplatňovať začne od 18. augusta 2026. Hlavnou myšlienkou nariadenia je nahradenie štandardných mechanizmov justičnej spolupráce, ktorá prebieha medzi dvomi justičnými orgánmi členských štátov EÚ. Nariadenie je totiž postavené na myšlienke priameho styku medzi justičným orgánom jedného štátu a providerom pôsobiacim v inom členskom štáte. Tento systém kopíruje kontroverzný počin USA, ktorý má podobu právneho aktu označovaného ako CLOUD Act.⁷ ⁸ Tento dokument je zásadne kritizovaný práve z dôvodu nahradenia právneho styku medzi justičnými orgánmi priamym stykom medzi justičným orgánom USA a providerom umiestneným kdekoľvek na svete.

Vzhľadom na previazanosť CLOUD Act s tematikou článku je vhodné stručne poukázať aj na základné aspekty tohto právneho aktu. V prvom rade treba uviesť, že hlavný dôvod, ktorý viedol k prijatiu CLOUD Act, bola kauza spoločnosti Microsoft Ireland.⁹ V roku 2013 prišlo zo strany príslušných orgánov USA k vydaniu príkazu na vydanie elektronických údajov, ktorý bol adresovaný spoločnosti Microsoft. Požadované údaje však boli umiestnené na úložisku v dátovom centre v Dubline. Spoločnosť odmietla vydať požadované údaje práve z dôvodu umiestnenia úložiska mimo jurisdikcie USA, pričom predmetné konštatovanie bolo odobrené aj odvolacím súdom, ktorý konštatoval neoprávnenú extrateritoriálnu aplikáciu práva USA. Práve spornosť tejto kauzy viedla americký Kongres k prijatiu právneho aktu CLOUD Act, ktorý objasnil, že poskytovatelia komunikačných služieb majú povinnosť vyhovieť žiadostiam príslušných orgánov USA o poskytnutie údajov bez ohľadu na to, kde sa požadované údaje nachádzajú, a teda bez ohľadu na to, či sú umiestnené priamo v USA alebo kdekoľvek mimo teritória USA. Práve uvedená základná myšlienka, na ktorej je postavený CLOUD Act, vyvolala silnú kritiku na európskom kontinente, ktorá má svoj základ v priam extrateritoriálnom uplatňovaní práva USA a predovšetkým v ohrození spočívajúcom v možnom porušení legislatívy dožadovaného štátu dotýkajúcej sa ochrany osobných údajov. CLOUD Act mal tento problém vyriešiť prostredníctvom odseku 6 článku 2, ktorý vláde USA umožňuje uzatvárať výkonné dvojstranné dohody s tretími krajinami o recipročnom zrýchlenom prístupe k elektronickým dôkazom, ktoré sa nachádzajú u poskytovateľov so sídlom v zahraničí. Zámerom predmetných dohôd je práve odstránenie možných konfliktov vyššie zmienených legislatív. Uvedené dohody sa dosiaľ podarilo uzatvoriť s Veľkou Britániou¹⁰ a Austráliou.¹¹ Rokovania o uzatvorení obdobnej dohody aktuálne prebiehajú s Kanadou a Európskou úniou.

Pokiaľ ide o Európsku úniu v septembri 2019 sa uskutočnilo prvé kolo rokovaní medzi USA a EÚ¹² o dohode o uľahčení prístupu k elektronickým dôkazom pri vyšetrovaní trestných činov.¹³ Rokovania sa mali uskutočniť súbežne s rokovaním o vlastnom nariadení EÚ o elektronických dôkazoch, teda nariadení, ktoré je v tomto článku bližšie analyzované. Ako rokovania o predmetnom nariadení tak aj rokovania o uvedenej dohode boli poznačené značnými nezhodami. Avšak po dosiahnutí konsenzu ohľadne nariadenia EÚ prišlo v marci 2023 aj k uskutočneniu oznámenia o pokračovaní v rokovaníach medzi USA a EÚ o vyššie zmienenej dohode.

Dôvod, prečo je táto dohoda nevyhnutná pre reálne fungovanie mechanizmu zamýšľaného americkým CLOUD Act na úrovni členských štátov EÚ, je veľmi jednoduchý. Poskytnutie údajov európskymi providermi na podklade žiadosti, ktorá bola koncipovaná na základe CLOUD Act, prichádza do rozporu s právnym rámcem EÚ dotýkajúcim sa ochrany osobných

3 Počet žiadostí adresovaných najväčším poskytovateľom služieb, akými sú Facebook, Google, Microsoft, Twitter a Apple pritom narástol v období od roku 2013 do roku 2016 o 70% (European Commission – Fact Sheet. Frequently Asked Questions: New EU rules to obtain electronic evidence. Brussels, 17 April 2018. MEMO/18/3345, s. 1)

4 Commission staff working document impact assessment. Accompanying the document: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters. Brussels, 17. 4. 2018, SWD(2018) 118 final, s. 14

5 European Commission – Fact Sheet. Frequently Asked Questions: New EU rules to obtain electronic evidence. Brussels, 17 April 2018. MEMO/18/3345, s. 1

6 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

7 The Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act (H. R. 4943), 2018, PL 115–141, Division V

8 Článok bude pracovať so skráteným označením CLOUD Act. Predmetné označenie je oficiálnym označením daného právneho aktu, a to v zmysle jeho článku 1.

9 Rozhodnutie vo veci United States v. Microsoft Corp., 584 U. S. (2018)

10 Agreement between the Government of the United States of America and the Govern-

ment of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland on Access to Electronic Data for the Purpose of Countering Serious Crime (CS USA No. 6/2019)

Dohoda je v plnej účinnosti od 3. októbra 2022. V období od nadobudnutia účinnosti predmetnej dohody do mája 2023 je pritom evidovaných 3 000 žiadostí o priame poskytnutie elektronických údajov od providerov a to tak zo strany amerických ako aj britských justičných orgánov (Údaj získaný z: <https://www.allen-overly.com/en-gb/global/news-and-insights/publications/direct-access-data-gathering-in-us-uk-criminal-investigations>)

11 Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Australia on Access to Electronic Data for the Purpose of Countering Serious Crime

12 Rada Európskej únie poverila Komisiu otvorením rokovania v mene Únie (Council Decision of 6 June 2019 authorising the opening of negotiations in view of an agreement between the European Union and the United States of America on cross-border access to electronic evidence for judicial cooperation in criminal matters)

13 Report on the state-of-play of the negotiations in view of an agreement between the European Union and the United States of America on cross-border access to electronic evidence for judicial cooperation in criminal matters, Brussels, 2 October 2019, 12318/19

14 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)

údajov, a teda konkrétne s nariadením EÚ označovaným zjednodušene ako GDPR.¹⁴ Problém v tomto ohľade totiž spôsobuje článok 48, ktorý zakazuje prenos alebo poskytovanie údajov, ktoré právo Únie nepovoľuje, bez existencie medzinárodnej zmluvy.¹⁵ ¹⁶ Príkaz zahraničného súdu tak nestačí na to, aby bol prenos údajov zákonný, pokiaľ nie je založený na medzinárodnej dohode. Aj napriek tomu, že článok 49 predmetného nariadenia koncipuje výnimky, kedy je možné považovať takýto prenos údajov za zákonný, EÚ dospela ku konštatovaniu, že medzinárodná dohoda obsahujúca prísne procesné a materiálne záruky základných práv sa javí ako najvhodnejší nástroj na zabezpečenie potrebnej úrovne ochrany dotknutých subjektov v EÚ.¹⁷

Nasledujúca časť článku bude venovaná analýze novo prijatého nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o ochranu profesijného, a teda aj advokátskeho tajomstva v rámci zaisťovania elektronických údajov u zahraničných poskytovateľov elektronických služieb.

1. Nariadenie EP a Rady o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

Za účelom lepšieho pochopenia prezentovaných problémov je potrebné na prvom mieste aspoň v stručnosti ozrejmiť základné skutočnosti viažuce sa k zaisťovaniu elektronických dôkazov prostredníctvom predmetného nariadenia. V prvom rade je vhodné načrtnúť rozdiel medzi dvomi typmi príkazov, po ktorých budú môcť príslušné vnútroštátne orgány podľa nariadenia siahnuť. Pokiaľ ide o európsky príkaz na predloženie elektronických dôkazov návrh nariadenia ho definuje ako rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje predloženie elektronických dôkazov, ktoré vydal alebo potvrdil justičný orgán členského štátu a ktoré je adresované určenej prevádzkari alebo právnomu zástupcovi poskytovateľa služieb, ktorý ponúka služby v EÚ, ak sa táto určená prevádzkareň alebo právny zástupca nachádza v inom členskom štáte viazanom týmto nariadením.¹⁸ Na strane druhej európsky príkaz na uchovanie údajov má akýsi preventívny charakter. Služi totiž na zabránenie odstránenia, vymazania alebo zmeny relevantných údajov v situáciách, v ktorých dosiahnutie predloženia týchto údajov môže trvať dlhší čas. Ide totiž o rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje uchovanie elektronických dôkazov na účely následnej žiadosti o predloženie dôkazov, a ktoré vydal alebo potvrdil justičný orgán členského štátu a ktoré je adresované určenej prevádzkari alebo právnomu zástupcovi poskytovateľa služieb, ktorý ponúka služby v EÚ, ak sa táto určená prevádzkareň alebo právny zástupca nachádza v inom členskom štáte viazanom týmto nariadením.¹⁹ Predmetný príkaz tak bude logicky nasledovaný buď vykonaním úkonu vzájomnej právnej pomoci, európskym vyšetrovacím príkazom alebo európskym príkazom na predloženie dôkazov.

Pokiaľ ide o údaje, na ktoré budú predmetné príkazy aplikovateľné, z obsahu nariadenia je možné v tomto ohľade vyvodiť dva základné predpoklady:

- a) údaje sú údajmi uloženými – ide o údaje, ktorými budú poskytovatelia služieb disponovať v čase prijatia osvedčenia o európskom príkaze na predloženie alebo uchovanie dôkazov. Inak povedané prostredníctvom predmetných dôkazov nebude možné získať údaje uložené v budúcnosti od momentu prijatia osvedčenia o príkaze; a
- b) údaje spadajú do jednej zo štyroch kategórií údajov koncipovaných nariadením.

Nariadenie totiž rozdeľuje údaje do štyroch konkrétnych skupín a to na:

1. údaje o účastníkovi, ktorými sú akékoľvek údaje, ktoré má poskytovateľ služieb k dispozícii v súvislosti s predplatným jeho služieb, a ktoré sa týkajú:
 - a) totožnosti účastníka alebo zákazníka, ako je poskytnuté meno, dátum narodenia, poštová adresa alebo geografická adresa, fakturačné údaje a platobné údaje, telefónne číslo alebo e-mailová adresa;
 - b) typu služby a jej trvania vrátane technických údajov a údajov identifikujúcich súvisiace technické opatrenia alebo rozhrania, ktoré používa účastník alebo zákazník

alebo ktoré sa im poskytujú v okamihu prvej registrácie alebo aktivácie, a údajov súvisiacich s overovaním používania služby s výnimkou hesiel alebo iných prostriedkov overenia používaných namiesto hesla, ktoré poskytuje používateľ alebo ktoré boli vytvorené na žiadosť používateľa

2. údaje požadované výlučne na účely identifikácie používateľa, ktorými sú IP adresy a v prípade potreby príslušné zdrojové porty a časová pečiatka, konkrétne dátum a čas alebo technické ekvivalenty týchto identifikátorov a súvisiace informácie, ak ich požadujú orgány presadzovania práva alebo justičné orgány výlučne na účely identifikácie používateľa v rámci konkrétneho vyšetrovania trestného činu
3. prevádzkové údaje, ktorými sú údaje, ktoré sa týkajú poskytovania služby ponúkanej poskytovateľom služieb a ktoré slúžia na poskytnutie kontextu alebo dopĺňujúcich informácií o takejto službe a vytvárajú sa a spracúvajú sa informačným systémom poskytovateľa služieb, napríklad zdroj a miesto určenia správy alebo iného druhu interakcie, umiestnenie zariadenia, dátum, čas, trvanie, veľkosť, trasa, formát, použitý protokol a druh kompresie, a iné metaúdaje z elektronických komunikácií, iné ako údaje o účastníkovi, a údaje týkajúce sa začatia a ukončenia relácie prístupu používateľa k službe, ako je dátum a čas použitia, prihlásenie do služby a odhlásenie zo služby
4. obsahové údaje, ktorými sú údaje uložené v digitálnej podobe ako text, hlas, video, obrázky alebo zvuk, ktoré sú iné ako údaje o účastníkovi alebo prevádzkové údaje.²⁰

Ďalšou základnou skutočnosťou, ktorú je nevyhnutné v súvislosti s nariadením aspoň v stručnosti ozrejmiť, je mechanizmus vydania vyššie popísaných príkazov a spôsob ich vykonania zo strany dotknutého providera. Predmetný mechanizmus možno veľmi zjednodušať popísať v nasledujúcich krokoch:²¹

1. Vydanie európskeho príkazu na predloženie dôkazov (ďalej len „EPPD“ alebo „príkaz“) justičným orgánom členského štátu A.
2. Vydanie osvedčenia o EPPD rovnakým justičným orgánom členského štátu A (čl. 7).
3. Zaslanie osvedčenia o EPPD, a to priamo poskytovateľovi služieb, ktorý má status prevádzkovateľa (čl. 9), pričom ním je konkrétne:
 - a) určená prevádzkareň alebo
 - b) právny zástupca dotknutého poskytovateľa služieb.
4. Zaslanie osvedčenia o EPPD orgánu štátu, kde sa EPPD bude vykonávať, pričom v tomto prípade možno hovoriť o notifikačnej povinnosti (čl. 8).
5. Zaslanie požadovaných údajov zo strany poskytovateľa služieb priamo orgánu vydávajúceho štátu.
6. Vymožiteľnosť vykonania EPPD zo strany poskytovateľa služieb. V tomto kontexte je potrebné dať do pozornosti možnosť uloženia peňažnej sankcie do výšky 2 % celkového celosvetového ročného obratu poskytovateľa služieb za predchádzajúci finančný rok (čl. 5 ods. 1).

V súvislosti s vydaním EPPD je dôležité zmieniť aj článok 1 ods. 2 analyzovaného nariadenia. V zmysle predmetného ustanovenia totiž môže podozrivá osoba, obvinená osoba alebo jej advokát v jej mene žiadať príslušný vnútroštátny justičný orgán o vydanie EPPD. Ďalšia špecifikácia tohto práva v nariadení absentuje.

V súvislosti so subjektom, ktorému sa zasiela osvedčenie o EPPD (krok č. 3), je potrebné uviesť, že na účel jeho špecifikácie prijal Európsky parlament a Rada súčasne s analyzovaným nariadením aj Smernicu, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania určených prevádzkarní a vymenúvania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní.²² V tomto kontexte je vhodné ozrejmiť, že na základe článku 3 predmetnej smernice má každý poskytovateľ služieb, ktorý svoje služby ponúka v EÚ, povinnosť pod hrozbou sankcie určiť aspoň jedného adresáta na prijímanie a vybavovanie príkazov a rozhodnutí slúžiacich na získavanie elektronických dôkazov v trestnom konaní. Smernica pritom rozlišuje dve kategórie týchto adresátov, a to určenú prevádzkareň a právneho zástupcu. Diferenciačné kritérium v tomto ohľade tvorí aspekt teritoriálneho usadenia poskytovateľa služieb. V prípade, že ide o poskytovateľa služieb s právnou subjektivitou, ktorý je usadený v EÚ, určuje na účel doručovania príkazov v zmysle nariadenia jednu alebo viac určených prevádzkarní. V prípade, kedy poskytovateľ služieb nie je usadený v EÚ, má povinnosť vymenovať na tento účel tzv. právneho zástupcu. Príkazy vydané na základe nariadenia budú následne zasielané výlučne takto určeným prevádzkarňam alebo právnym zástupcom.²³

15 Akýkoľvek rozsudok súdu alebo tribunálu a akékoľvek rozhodnutie správneho orgánu tretej krajiny, ktorým sa od prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa vyžaduje preniesť alebo poskytnúť osobné údaje, môže byť uznané alebo vykonateľné akýmkoľvek spôsobom len vtedy, ak sa zakladá na medzinárodnej dohode, ako napríklad zmluve o vzájomnej právnej pomoci, platnej medzi žiadajúcou treťou krajinou a Úniou alebo členským štátom bez toho, aby boli dotknuté iné dôvody prenosu podľa tejto kapitoly.

16 Pozri aj Mignon, E.: The CLOUD Act: Unveiling European Powerlessness. In: La Revue Européenne du Droit, issue no. 1, 2020, s. 108 – 116

17 Wood, G., Lewis, J.: The CLOUD Act and Transatlantic trust. Center for strategic & international studies. March 2023, s. 3

18 čl. 3 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

19 čl. 3 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

20 čl. 3 ods. 9 až 12 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom

konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

21 Vzhľadom na obdobný postup vydávania a vykonania európskeho príkazu na predloženie elektronických dôkazov a európskeho príkazu na uchovanie elektronických dôkazov bude príspevok pracovať v nasledujúcej časti výlučne s pojmom európsky príkaz na predloženie elektronických dôkazov.

22 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1544 z 12. júla 2023, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania určených prevádzkarní a vymenúvania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní

23 čl. 3 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1544 z 12. júla 2023, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania určených prevádzkarní a vymenúvania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní

24 čl. 7 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

25 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Sargava proti Estónsku, 698/19, November 2021

Jedinou výnimkou, kedy je možné príkaz zaslať ktorejkoľvek inej prevádzkarni alebo právnickému zástupcovi poskytovateľa služieb, je situácia, kedy určená prevádzkareň alebo určený právny zástupca na základe zaslaného osvedčenia o EPPD nekoná, a teda je pasívny, pričom súčasne ide o prípad označený vydávajúcim štátom ako tzv. naliehavý.²⁴

Pokiaľ ide o vysvetlenie vyššie popísaného mechanizmu potrebné je ozrejmiť, že tento je uplatniteľný na situáciu, ktorá nemá charakter tzv. naliehavého prípadu v zmysle článku 3 ods. 18 nariadenia. Takýmto prípadom sa pritom rozumie situácia, keď je bezprostredne ohrozený život, fyzická integrita alebo bezpečnosť osoby alebo kritická infraštruktúra vymedzená v článku 2 písm. a) smernice 2008/114/ES, ak by narušenie alebo zničenie takejto kritičkej infraštruktúry viedlo k bezprostrednému ohrozeniu života, fyzickej integrity alebo bezpečnosti osoby, vrátane vážneho ohrozenia poskytovania základných dodávok pre obyvateľstvo alebo výkonu základných funkcií štátu. Uvedená skutočnosť je zásadná z toho dôvodu, že v prípade, kedy je situácia zo strany vydávajúceho štátu vyhodnotená a označená ako naliehavá, nedochádza k aktivizovaniu tzv. notifikačnej povinnosti, a teda vykonávajúci štát v tomto prípade nemá žiadnu vedomosť o tom, že prišlo k poskytnutiu elektronických dôkazov, ktoré sa nachádzajú v úložisku na jeho území. Táto skutočnosť bude bližšie vysvetlená v ďalšej časti článku.

2. Nariadenie EÚ verzus ochrana advokátskeho tajomstva

Najcitlivejšia otázka vyvstávajúca v súvislosti s novo prijatým nariadením EÚ sa dotýka spôsobu, akým európsky normotvorca zabezpečil ochranu profesijného tajomstva v rámci cezhraničného zaistovania elektronických údajov. V predmetnom nariadení možno identifikovať niekoľko ustanovení, ktoré sú mimoriadne relevantné, pokiaľ chceme nájsť odpoveď na otázku o dostatočnosti predmetnej ochrany, resp. odpoveď na otázku, či o takejto ochrane možno v kontexte predmetného nariadenia vôbec hovoriť. Z dôvodu zúženia analyzovaného problému bude predmetom nasledovného posudzovania konkrétne ochrana advokátskeho tajomstva.

2.1 Zákaz vydania príkazu (EPPD)

Prvá ochrana profesijného tajomstva obsiahnutá v analyzovanom nariadení je koncipovaná v článku 5 ods. 10, ktorý upravuje zákaz vydania EPPD. Predmetný článok ustanovuje: „Vydávajúci orgán nevydá európsky príkaz na predloženie dôkazov, ak zistí, že požadované prevádzkové údaje okrem údajov požadovaných výlučne na účely identifikácie používateľa alebo obsahové údaje sú chránené imunitami alebo výsadami udelenými podľa práva vykonávajúceho štátu alebo že tieto údaje v uvedenom štáte podliehajú pravidlám o určení a obmedzení trestnej zodpovednosti týkajúcim sa slobody tlače a slobody prejavu v iných médiách.“ V zmysle citovaného článku tak pôjde o prípad, kedy vydávajúci orgán zistí, že údaje, ktoré by mali byť predmetom jeho príkazu, podliehajú profesijnému tajomstvu, napríklad povinnosti mlčanlivosti advokáta.

Tento zákaz vyznieva na prvé počutie ako významná záruka ochrany profesijného, resp. advokátskeho tajomstva, avšak pri podrobnejšom nazretí na jeho podstatu možno dospieť ku konštatovaniu, že predmetný zákaz možno veľmi jednoducho obísť. V praxi je totiž absolútne štandardnou situáciou, kedy sa u advokáta zaistuje súbor údajov, pričom pri ich zaistení ešte nie je zrejmé, ktoré údaje budú zo zaistenia vylúčené z dôvodu ich pokrytia povinnosťou mlčanlivosti advokáta. Práve v tejto situácii by sa mal využiť postup filtrácie zaistených údajov podľa kľúčových slov vykonaný za prítomnosti dotknutého advokáta, a teda postup, ktorý bol judikovaný zo strany ESĽP v prípade Sargava v. Estónsko.²⁵ Európsky súd pre ľudské práva v tomto prípade totiž formuloval niekoľko požiadaviek dotýkajúcich sa spôsobu filtrácie dát zaistených u advokáta. V prvom rade judikoval, že už samotný príkaz, prostredníctvom

ktorého dochádza k zaisteniu údajov, musí špecifikovať metódu skúmania údajov, a teda, že údaje budú skúmané formou filtrácie za pomoci kľúčových slov. V druhom rade podľa ESĽP musí právna úprava špecifikovať postup filtrácie obsahu zaistených údajov. Samotná filtrácia, konkrétnejšie výber kľúčových slov nemôže byť totiž ponechaný na ľubovôli orgánov činných v trestnom konaní. Zo slov ESĽP možno vyvodiť, že vnútroštátna právna úprava by mala nastaviť minimálne pravidlá, podľa ktorých by sa kľúčové slová vyberali, aby sa predišlo ich príliš širokému nastaveniu. Právna úprava by tiež mala koncipovať prostriedok, ktorým bude môcť advokát namietat výber kľúčových slov. V neposlednom rade ESĽP zdôraznil, že vnútroštátna právna úprava by mala zakotvovať aj **právo na prítomnosť advokáta pri filtrácii zaistených údajov**. V tejto súvislosti ESĽP koncipoval aj požiadavku na konkretizáciu právnej úpravy, pokiaľ ide o spôsob, akým by mohol prítomný advokát namietat zásah do profesijného tajomstva. Avšak pokiaľ ide o nariadenie, tak zákaz vydania príkazu sa evidentne na popísanú situáciu nevzťahuje. V prípade, kedy nemožno vopred určiť, či požadované údaje podliehajú profesnému tajomstvu, nedochádza pochopiteľne ani k aktivovaniu zákazu na vydanie EPPD.

2.2 Dôvody odmietnutia vykonania príkazu (EPPD)

Ďalšia ochrana profesijného tajomstva je obsiahnutá v článku 12 nariadenia. Toto ustanovenie formuluje dôvody na odmietnutie vykonania EPPD, po ktorých môže siahnuť vykonávajúci štát. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že v pôvodnom návrhu nariadenia, ktoré bolo koncipované ešte v roku 2018, sa vôbec s možnosťou namietat vykonanie EPPD zo strany vykonávajúceho štátu nepočítalo. Doplnenie dôvodov na odmietnutie vykonania EPPD bolo spôsobené značnou kritikou nariadenia, ktorá nadobudla svoje zhmotnenie napríklad v dokumente koncipovanom Radou advokátskych komôr Európy (CCBE).²⁶ Článok 12 ods. 1 upravuje nasledovné štyri dôvody pre odmietnutie vykonania EPPD:

- a) požadované údaje sú chránené imunitami alebo výsadami udelenými podľa práva vykonávajúceho štátu, ktoré bránia výkonu alebo vykonaniu príkazu, alebo na požadované údaje sa vzťahujú pravidlá určovania alebo obmedzenia trestnej zodpovednosti, ktoré sa týkajú slobody tlače alebo slobody prejavu v iných médiách, čo bráni výkonu alebo vykonaniu príkazu,
- b) vo výnimočných situáciách existujú závažné dôvody domnievať sa na základe konkrétnych a objektívnych dôkazov, že vykonanie príkazu by vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu viedlo k zjavnému porušeniu príslušného základného práva stanoveného v článku 6 Zmluvy o EÚ a v Charte EÚ,
- c) vykonanie príkazu by bolo v rozpore so zásadou *ne bis in idem*,
- d) skutok, pre ktorý sa príkaz vydal, nie je trestný podľa práva vykonávajúceho štátu, s výnimkou trestného činu, ktorý je uvedený v zozname kategórií trestných činov stanovených v prílohe IV, označeného vydávajúcim orgánom v osvedčení o EPPD, ak sa vo vydávajúcom štáte trestá odňatím slobody alebo ochranným opatrením spojeným s obmedzením osobnej slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

Počín spočívajúci v zakotvení týchto štyroch možností na odmietnutie vykonania EPPD však nie je až tak úctyhodným, ako by sa to mohlo zdať na prvý pohľad. Smerodajným je v tomto kontexte znenie návetia článku 12 ods. 1 nariadenia. Vykonávajúci štát totiž v jeho zmysle disponuje právom na odmietnutie vykonania EPPD len v prípade, kedy vzniká vydávajúcemu štátu povinnosť uskutočniť oznámenie o vydaní takéhoto príkazu. Táto notificačná povinnosť, ktorá je upravená v článku 8 nariadenia, však neplatí pre vydávajúci štát absolútne. Nevzniká v prípade, ktorý je charakterizovaný dvomi kumulatívne danými podmienkami:

1. trestný čin bol spáchaný na území vydávajúceho štátu, je tam páchaný alebo je pravdepodobnosť, že bude spáchaný a
2. osoba, ktorej údaje za zaisťujú, má pobyt vo vydávajúcom štáte.²⁷

Za predpokladu existencie takejto situácie nemá vydávajúci štát povinnosť upovedomiť vykonávajúci štát o vydaní EPPD, a teda vykonávajúci štát nemá absolútne žiadnu vedomosť o zaslaní elektronických dôkazov vydávajúcemu štátu. Inak povedané, keď niet notifikácie, niet ani možnosti zabrániť odoslaniu požadovaných údajov zo strany vykonávajúceho štátu formou vyslovenia dôvodu odmietnutia vykonania príkazu. V tomto prípade totiž dochádza

26 CCBE position on the Commission proposal for a Regulation on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters

27 čl. 8 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1543 z 12. júla 2023 o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie

len ku komunikácii medzi príslušným orgánom vydávajúceho štátu a poskytovateľom služieb vo vykonávajúcim štáte.

Na účel komplexnosti výkladu nemožno nespomenúť, že dokonca aj v prípade, kedy sa notifikácia zo strany vydávajúceho štátu vykonáva, neexistuje 100 percentná záruka, že sa vydávajúcí štát nedostane k žiadaným údajom z dôvodu, že je daná niektorá skutočnosť smerujúca k odmietnutiu vykonania EPPD, ktorú by mohol namietať vykonávajúcí štát. Uvedené konštatovanie vychádza primárne zo znenia článku 8 ods. 4 nariadenia, podľa ktorého sa s notifikáciou vykonanou zo strany vydávajúceho štátu spája suspenzívny, a teda odkladný účinok. Tento odkladný účinok má za následok odklad splnenia povinnosti zo strany poskytovateľa služieb, ktorý obdržal osvedčenie o EPPD, a teda odklad zaslania požadovaných údajov. Tento odklad trvá do okamihu, kedy vykonávajúcí štát doručí poskytovateľovi služieb informáciu, že neuplatňuje dôvod na odmietnutie vykonania príkazu. Poskytovateľ služieb je až v tomto okamihu oprávnený poskytnúť požadované údaje vydávajúcemu štátu. Tento mechanizmus však neplatí bezvýnimčne. V prípade, kedy vydávajúcí štát označí v príkaze, resp. v osvedčení o EPPD, že ide o urgentnú, naliehavú vec, popísaný suspenzívny účinok sa neuplatňuje. Poskytovateľ služieb v tomto prípade musí poskytnúť požadované údaje bez toho, aby bol oboznámený s výsledkom posúdenia veci zo strany vykonávajúceho štátu. Lehota na zaslanie požadovaných údajov v prípade naliehavej situácie je totiž 8 hodín od doručenia príkazu, pričom lehota na posúdenie veci vykonávajúcim štátom je 96 hodín od doručenia tohto príkazu.

V tomto ohľade sa natiska otázka, aký zmysel má vykonávanie posúdenia veci zo strany vykonávajúceho štátu v prípadoch označených ako naliehavé. Článok 10 ods. 4 v tejto súvislosti ustanovuje, že v prípade, kedy vykonávajúcí orgán uplatní dôvod odmietnutia až po tom, ako žiadané údaje boli zaslané vydávajúcemu štátu, vydávajúcí orgán vymaže alebo inak obmedzí použitie údajov, alebo v prípade, že vykonávajúcí orgán stanovil podmienky, vydávajúcí orgán pri použití údajov tieto podmienky dodrží. Čo však vyznieva pomerne paradoxne je tá skutočnosť, že nariadenie mlčí o vymožitelnosti splnenia tejto povinnosti na strane vydávajúceho štátu, resp. o možnosti následnej kontroly jej splnenia zo strany vykonávajúceho štátu. Inak povedané v okamihu, kedy sa žiadané údaje dostanú do rúk vydávajúceho štátu, nakladanie s nimi je už fakticky len v režii tohto štátu.

Ďalšia otázka, ktorá súvisí s popísanou situáciou, sa dotýka možnosti namietať vykonanie EPPD priamo zo strany poskytovateľa služieb, ktorému bolo doručené osvedčenie o EPPD. Nariadenie reaguje aj na túto otázku, ale rieši ju opätovne veľmi povrchno. Článok 10 ods. 5 totiž koncipuje právo poskytovateľa služieb, ktorému bol adresovaný príkaz, namietať vykonanie EPPD z dôvodu podozrenia, že prišlo k porušeniu profesijného tajomstva. Toto právo poskytovateľa služieb vyznieva ako mimoriadne opodstatnené a to osobitne v prípadoch, kedy sa nevykonáva notifikácia vo vzťahu k vykonávajúcemu štátu. Pokiaľ však nahliadneme na predmetné právo z praktického hľadiska, narážame na jeden zásadný aplikačný problém. Poskytovatelia služieb totiž nepoznajú ani povahu a ani obsah ukladaných informácií a údajov. Ťažko si preto predstaviť, ako by mal poskytovateľ služieb dospieť k zisteniu, že žiadané údaje nachádzajúce sa napríklad na cloude prevádzkovanom týmto poskytovateľom podliehajú povinnosti mlčanlivosti. Polemizovať možno aj o zmysle tohto práva poskytovateľa služieb, pretože keď ho uplatní v situácii, kedy nebola uskutočnená notifikácia, tak vykonávajúcí štát nemá právo namietať výkon EPPD na základe niektorého dôvodu na odmietnutie vykonania. Druhá časť článku 10 ods. 5 nariadenia totiž uvádza, že keď vykonávajúcí orgán nebol informovaný o vydaní príkazu na základe notifikačnej povinnosti, vydávajúcí orgán zohľadní námietky poskytovateľa služieb a z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť vykonávajúceho orgánu rozhodne, či stiahne, upraví alebo zachová európsky príkaz na predloženie dôkazov. A teda aj v prípade, kedy by poskytovateľ služieb namietať vykonanie EPPD, je na voľnej úvahe vydávajúceho štátu, akým spôsobom bude ďalej postupovať, pričom možnosť trvať na vykonaní EPPD nie je v zmysle citovaného ustanovenia ničím podmienená.

Za účelom aspoň čiastočného sfunkčnenia predmetnému systému kontroly možno uvažovať o vytvorení istého mechanizmu na overenie totožnosti advokátov. Pragmatickou cestou by bolo požadovať od poskytovateľov služieb, aby advokátom ponúkli možnosť uviesť, že vykonávajú advokátsku činnosť, pričom by sa súčasne zaviedol systém overenia tejto informácie napríklad podobne, ako je tomu v rámci projektu FAL2 slúžiacemu na identifikáciu advokátov. Tento nástroj sa používa aj v kontexte systému e-CODEX.

2.3 Informačná povinnosť vo vzťahu k osobe, ktorej údaje sa zaisťujú

Ďalší problém nedostatočnej ochrany profesijného tajomstva nového nariadenia súvisí s informačnou povinnosťou vydávajúceho štátu vo vzťahu k dotknutej osobe, ktorej údaje sa zaisťujú, teda napríklad vo vzťahu k dotknutému advokátovi. Nariadenie sa k tejto otázke postavilo veľmi šalamúnsky. Na jednej strane totiž vo svojom článku 13 ods. 1 koncipuje informačnú povinnosť vydávajúceho štátu voči dotknutej osobe, ale na strane druhej formuluje pomerne abstraktne vyznievajúce výnimky, a teda prípady, kedy príslušný vydávajúci orgán nemusí informovanie dotknutého subjektu vykonať. Ide o situácie, kedy:

- a) by splnenie informačnej povinnosti mohlo zmať zaistenie údajov, vyšetrovanie alebo trestné konanie,
- b) je potrebné zabrániť ohrozeniu predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhalovania alebo stíhania alebo výkonu trestných sankcií,
- c) vyžaduje si to ochrana verejnej bezpečnosti,
- d) vyžaduje si to ochrana národnej bezpečnosti,
- e) vyžaduje si to ochrana práv a slobôd iných.

Predmetné výnimky vyznievajú pomerne všeobecne a ich napasovanie na konkrétny prípad by nemalo byť pre príslušný vydávajúci orgán v zásade žiadnou komplikovanou úlohou. Uvedené platí o to viac, že nariadenie uvádza, že v prípade uplatnenia niektorej z vyššie uvedených výnimiek, príslušný orgán uvedie do príkazu „krátke zdôvodnenie“, prečo po nevykonaní informačnej povinnosti siahol. V tejto súvislosti je vhodné doplniť, že nariadenie neobsahuje v tomto ohľade žiadne špecifické pravidlá, ktoré by sa vzťahovali na informačnú povinnosť v prípade, že sa žiadajú údaje, ktoré uložila osoba vykonávajúca advokáciu, a teda je predpoklad, že niektoré z nich môžu byť pokryté advokátskym tajomstvom. Otvára sa aj otázka, do akej miery je táto právna úprava v súlade s právom advokáta na prítomnosť pri filtrovaní údajov, ktoré bolo koncipované zo strany ESĽP vo veci *Sargava v. Estónsko*, keď uvážime, že dotknutý advokát nebude vedieť dokonca ani o tom, že k zaisteniu predmetných údajov vôbec prišlo.

V tejto súvislosti možno len súhlasiť s Radou advokátskych komôr Európy (CCBE), ktorá predložila návrh na jeho pozmenenie takým spôsobom, že každé obmedzenie informačnej povinnosti by mal odsúhlasiť nezávislý súdny orgán a dostatočne odôvodniť prostredníctvom konkrétnych dôkazov a spisu.²⁸

Záver

Technologický vývoj, ktorého sme aktuálne svedkami v každej oblasti spoločenského či profesijného života, prináša okrem mimoriadnych výhod aj značné komplikácie pri zaisťovaní dôkazov potrebných pre trestné konanie. Zásadný problém vzniká osobitne v prípade, kedy je potrebné zaisťovať elektronické dáta uložené na externých úložiskách prevádzkovaných zahraničnými poskytovateľmi elektronických služieb. Za účelom vyriešenia problémov s tým spojených prijal Európsky parlament a Rada v júli 2023 nariadenie o európskych príkazoch na predloženie elektronických dôkazov a európskych príkazoch na uchovanie elektronických dôkazov v trestnom konaní a na výkon trestu odňatia slobody v nadväznosti na trestné konanie. Cieľom predmetného nariadenia je nahradenie štandardného styku medzi justičnými orgánmi dvoch členských štátov EÚ priamym stykom medzi justičným orgánom jedného členského štátu EÚ a providerom nachádzajúcim sa v inom členskom štáte EÚ. Uvedené nariadenie je bezpochyby prelomové, keďže ním zavedené postupy mimoriadne zjednodušia cezhraničné zaisťovanie elektronických dôkazov, avšak na strane druhej ho možno označiť aj za pomerne kontroverzné pokiaľ ide o ochranu advokátskeho, resp. profesijného tajomstva ako takého. V nariadení sa totiž vyskytuje niekoľko ustanovení, ktoré umožňujú jeho pomerne jednoduché prelomenie. V tejto súvislosti možno už iba formulovať otázku, akým spôsobom sa so situáciami, ktoré na základe reálneho uplatňovania nariadenia vyvstanú v aplikačnej praxi jednotlivých členských štátov EÚ, vysporiada ESĽP, ktorý pristupuje k ochrane advokátskeho tajomstva pomerne striktne, ako sme toho boli svedkami napr. v jeho rozhodnutí vo veci *Sargava v. Estónsko*. ■

28 CCBE position on the Commission proposal for a Regulation on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters, s. 7

RESUMÉ

Zaisťovanie elektronických dôkazov umiestnených u zahraničných providerov s dôrazom na ochranu advokátskeho tajomstva

Článok reaguje na značný technologický rozvoj spoločnosti a problémy, ktoré aktuálne spôsobuje v rámci zaisťovania dôkazov v trestnom konaní. Elektronické dôkazy, ktoré je potrebné zaisťiť na účel trestného konania vedeného v podmienkach Slovenskej republiky, sú totiž často umiestňované na tzv. externých úložiskách prevádzkovaných poskytovateľmi elektronických služieb usadenými v zahraničí. Predmetná skutočnosť získava na význame v situácii, kedy elektronický dôkaz majúci napríklad podobu listiny podlieha profesijnému tajomstvu, osobitne povinnosti mlčanlivosti advokáta. Vychádzajúc z uvedeného sa príspevok vo svojej prvej časti venuje skúmaniu nových prostriedkov slúžiacich na zaistenie tohto druhu dôkazov, pričom druhá časť je venovaná kritickej analýze predmetných nástrojov súvisiacej so zabezpečením ochrany advokátskeho tajomstva.

SUMMARY

Securing Electronic Evidence Located with Foreign Providers with an Emphasis on the Protection of Attorney Confidentiality

The article responds to the considerable technological development of society and the problems it currently causes in securing evidence in criminal proceedings. Electronic evidence, which needs to be secured for the purpose of criminal proceedings conducted under the conditions of the Slovak Republic, is very often placed on the so-called external repositories operated by electronic service providers established abroad. The fact in question gains importance in a situation where electronic evidence, for example in the form of a document, is subject to professional secrecy, especially the lawyer's obligation of confidentiality. Based on the above, the first part of the contribution will be devoted to the investigation of new means used to secure this type of evidence, while the second part will carry out a critical analysis of the tools in question related to the protection of lawyer's confidentiality.

ZUSAMMENFASSUNG

Sicherstellung von elektronischen Beweismitteln bei ausländischen Providern mit Nachdruck auf Schutz des Anwaltsgeheimnisses

Im Artikel werden die beträchtliche technologische Entwicklung der Gesellschaft und Schwierigkeiten, die diese bei der Erhebung und Sicherung von Beweismitteln im Strafverfahren aktuell verursacht, reflektiert. Elektronische Beweismittel, die für die Zwecke des unter den Bedingungen der Slowakischen Republik geführten strafrechtlichen Verfahrens zu sicherstellen sind, befinden sich oft auf sogenannten externen Servern, die von den im Ausland ansässigen Anbietern von elektronischen Diensten betrieben werden. Die betreffende Tatsache bekommt Bedeutung in einem Zustand, wann ein elektronisches Beweismittel, das z.B. die Form einer Urkunde hat, dem Berufsgeheimnis unterliegt, insbesondere der Geheimhaltungspflicht des Rechtsanwaltes. Im Zuge des angeführten widmet sich der Beitrag in seinem ersten Teil der Prüfung von neuen, zur Sicherung dieser Beweisform dienenden Mitteln, wobei der zweite Teil der kritischen Analyse der betreffenden Instrumente im Zusammenhang mit der Sicherung des Anwaltsgeheimnisschutzes gewidmet wird.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho SÚDU SR

Rozhodujúci deň pre uplatnenie výnimky o skončení pracovného pomeru v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce

Nie je daná právna prekážka, ktorá by bránila rozhodnúť o vzájomnom návrhu zamestnávateľa, že pracovný pomer skončí dňom nasledujúcim potom, ako mal pracovný pomer neplatne skončiť. Pre uplatnenie výnimky v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce je rozhodujúcim dňom ten deň, odkedy nebolo možné od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby svojho zamestnanca naďalej zamestnával a nie až deň, kedy sa právoplatne rozhodlo o neplatnom skončení pracovného pomeru.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6. decembra 2023, sp. zn. 7Cdo/146/2022

Dotknuté ustanovenie:

– § 79 ods. 1 Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z.

Súd prvej inštancie rozsudkom pôvodne určil, že pracovný pomer žalobcu u žalovanej sa končí 4. apríla 2017, lebo nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Išlo o deň nasledujúci po dni, kedy sa mal pracovný pomer žalobcu u žalovaného skončiť podľa neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru. Dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru so zamestnancom bolo závažné porušenie pracovnej disciplíny, a to absencia v trvaní 5 dní. Okrem toho vyšlo najavo, že u žalobcu nešlo o ojedinelé konanie, keďže žalobca mal podľa vykonaného dokazovania problémy s dodržiavaním pracovného času pre neskoré príchody do práce a vynechávanie pracovných zmien. Takýto benevolentný prístup k plneniu si pracovných povinností žalobcu bol dôvodom, pre ktorý súd ustálil, že od žalovanej nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnávala.

Odvolačný súd zmenil rozsudok okresného súdu a určil, že pracovný pomer žalobcu u žalovanej sa končí 11. júla 2018, t. j. dňom právoplatnosti súdneho rozhodnutia o určení neplatnosti pracovného pomeru.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1, písm. b) CSP, s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, a to v znení: „Môže deň o určení skončenia pracovného pomeru súdom z dôvodu, že nie je možné od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, predchádzať dátumu právoplatnosti rozhodnutia súdu o neplatnom skončení pracovného pomeru?“ Dovolateľ namietal, že dátum, od ktorého nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnávateľ zamestnanca ďalej

zamestnával, môže predchádzať právoplatnosti výroku o neplatnom skončení pracovného pomeru, a teda nastať aj dňom nasledujúcim po doručení neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru zamestnancovi. Rozhodujúcim dňom by mal byť práve ten deň, odkedy nebolo možné od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby svojho zamestnanca naďalej zamestnával a nie až deň, kedy sa právoplatne rozhodlo o neplatnom skončení pracovného pomeru. Právne posúdenie odvolacieho súdu je podľa názoru dovolateľa v rozpore s cieľom a účelom § 79 ods. 1 Zákonníka práce. Práve v tomto ustanovení zákonodarca mienil odstrániť tzv. hrubú nespravodlivosť, ktorá by mohla nastať medzi zamestnancom a zamestnávateľom z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Dovolací súd preto napadnuté uznesenie podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia:

Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky relevantnej pri výklade § 79 ods. 1 Zákonníka práce, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená.

Podľa § 79 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce: „Ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne skončil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, jeho pracovný pomer sa nekončí, s výnimkou, ak súd rozhodne, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo ak súd rozhodne o skončení pracovného pomeru.“

Dovolací súd potom ako nezistil existenciu relevantnej judikatúry dovolacieho súdu k uvedenej právnej otázke, konštatuje, že v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce môže súd rozhodnúť, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. V týchto prípadoch je nevyhnutné zohľadniť, že návrh zamestnávateľa, aby súd takto rozhodol má úzku skutkovú súvislosť s prebiehajúcim konaním o žalobe zamestnanca o neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Z uvedeného potom možno dôvodiť, že takýto návrh by mal zamestnávateľ urobiť formou vzájomnej žaloby podľa § 147 CSP. Dovolací súd vychádza z toho, že ak by právoplatnosť rozsudku o neplatnom skončení pracovného pomeru mala byť podmienkou vzájomnej žaloby zo strany zamestnávateľa, išlo by o výklad ad absurdum, pretože nárok uplatnený vzájomnou žalobou by nebol ešte actio nata. Dovolací súd konštatuje, že z § 79 ods. 1 Zákonníka práce pre podanie návrhu zamestnávateľa nevyplýva, že jeho podmienkou je právoplatné skončenie konania o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

Pre uplatnenie výnimky v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce je rozhodujúcim dňom ten deň, odkedy nebolo možné od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby svojho zamestnanca naďalej zamestnával a nie až deň, kedy sa právoplatne rozhodlo o neplatnom skončení pracovného pomeru.

Treba zdôrazniť, že právoplatný rozsudok súdu o žalobe o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru nemá účinky ex nunc, ale účinky ex tunc, ku dňu, kedy mal pracovný pomer skončiť. Pracovný pomer sa obnovuje s účinkom ex tunc, ako keby nebol skončil. Nie je preto daná právna prekážka, ktorá by bránila rozhodnúť aj vzájomnom návrhu zamestnávateľa, že pracovný pomer žalobu skončí dňom nasledujúcim potom, ako mal pracovný pomer neplatne skončiť.

Oodôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Vnútroštátne súdy majú kľúčovú úlohu v konaniach týkajúcich sa klimatickej zmeny

Článok 8 Dohovoru zahŕňa právo na účinnú ochranu zo strany štátnych orgánov pred vážnymi nepriaznivými účinkami zmeny klímy na život, zdravie, duševné blaho a kvalitu života.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Verein KlimaSeniorinnen Schweiz a ostatní proti Švajčiarsku zo dňa 9. apríla 2024, týkajúci sa sťažnosti 53600/20

Dotknuté ustanovenia:

- Článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (právo na spravodlivý súdny proces)¹
- Článok 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života)²

Skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľom bola švajčiarska nezisková organizácia Verein KlimaSeniorinnen Schweiz založená s cieľom podporovať implementáciu efektívnej ochrany životného prostredia v mene svojich vyše 2 000 členov, ktorými boli prevažne staršie ženy. V pozícii sťažovateľiek vystupovali tiež štyri členky organizácie s poukazom na svoje zdravotné ťažkosti a životné podmienky zhoršené vyššími teplotami spôsobenými globálnym otepľovaním. Sťažovateľky v roku 2016 podali podnet na švajčiarske orgány, v ktorých kompetencii je ochrana životného prostredia, s poukazom na nedostatky v tejto oblasti a s dôrazom na Parížsku dohodu o zmene klímy z roku 2015. Ich podania boli odmietnuté s odôvodnením, že ich individuálne práva neboli priamo porušené, ako aj z dôvodu, že sa ich podnet netýkal priameho okolia, keďže požadovali opatrenia smerujúce k celosvetovému zníženiu emisií CO₂. Federálny správny súd zamietol ich odvolanie s poukazom na to, že seniorky nad 75 rokov nie sú jedinou skupinou obyvateľstva, ktorá je znečistením životného prostredia ovplyvnená, a teda nepreukázali, že ich práva boli porušené viac ako v prípade iných osôb. Odvolanie voči tomuto rozhodnutiu bolo znovu zamietnuté v roku 2020. Sťažovateľky sa následne obrátili na Európsky súd pre ľudské práva.

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

V prvom rade Súd poukázal na to, že otázky súvisiace s ochranou životného prostredia môže skúmať len do takej miery, akú mu umožňuje článok 19 Dohovoru, t. j. pokiaľ ide o zabezpečenie plnenia záväzkov prijatých Vysokými zmluvnými stranami. Podľa Súdu vedecké výskumy potvrdzujú a vlády uznávajú skutočnosť, že na Zemi prebiehajú antropogénne klimatické zmeny vedúce k zhoršeniu stavu životného prostredia, ktoré boli spôsobené nedostatočnými opatreniami

1 Článok 6 – Právo na spravodlivé súdne konanie

(1) Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na oso-

bitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2 Článok 8 – Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života

(1) Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

(2) Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

štátov na ochranu životného prostredia. V prípade emisií oxidu uhličitého je situácia komplikovaná, pretože neexistuje iba jeden zdroj emisií, CO₂ sám osebe škodlivý nie je, zdrojom CO₂ sú bežné ľudské aktivity, riešenie nie je viazané len na konkrétny sektor alebo štát a priama súvislosť medzi emisiami a škodlivými následkami je ťažko preukázateľná. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy však štátom ukladá povinnosti viažuce sa na stabilizáciu koncentrácie skleníkových plynov. EŠLP ako súdny orgán poverený presadzovaním ľudských práv tento vývoj nemôže ignorovať, keďže zmena klímy so sebou nepochybne nesie riziko škodlivých následkov a dopad na ľudské práva chránené Dohovorom.

Súd ďalej skúmal prípustnosť sťažnosti z hľadiska osoby sťažovateľa. Pri podaní individuálnej sťažnosti na Súd je nutné preukázať, že sťažovateľ bol osobne a priamo dotknutý konaním alebo nekonaním štátu („status obete“). V tomto prípade sa požaduje splnenie dvoch podmienok – vysoká intenzita vystavenia sťažovateľa nepriaznivým účinkom zmeny klímy a naliehavá potreba zabezpečiť individuálnu ochranu sťažovateľa. Po preskúmaní rozsahu rizika, povahy zraniteľnosti sťažovateľiek a miery pravdepodobnosti nepriaznivých následkov klimatickej zmeny v danom čase na život a zdravie sťažovateľiek, Súd rozhodol, že neboli splnené kritériá pre „status obete“ v zmysle článku 34 Dohovoru a ich sťažnosť vyhlásil za neprípustnú. Na druhej strane, Súd prijal ako prípustnú individuálnu sťažnosť podanú neziskovou organizáciou. Hoci sťažnosti podané vo verejnom záujme (actio popularis) Súd v zásade nepovažuje za prípustné, pri komplexných fenoménoch, akým je zmena klímy, kolektívne orgány (napr. neziskové organizácie) sú jediným prostriedkom efektívnej ochrany záujmov jednotlivcov. Škodlivé následky klimatických zmien sú spoločným problémom celého ľudstva a význam tu zohráva aj medzigeneračné zdieľanie bremena. Hlas jednotlivcov, ktorí sú vo výraznej reprezentatívnej nevýhode v takýchto prípadoch môže zaznievať len prostredníctvom organizácií zastupujúcich ich záujmy.

Povinnosťou štátu je prijať a uplatniť v praxi právnu úpravu a opatrenia na zmiernenie existujúcich a potenciálne nezvratných následkov klimatických zmien. Existuje príčinná súvislosť medzi klimatickou zmenou a požívaním práv chránených Dohovorom. Ustanovenia Dohovoru musia byť vykladané a uplatňované tak, aby zaručili práva, ktoré sú praktické a účinné. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy ukladá štátom povinnosť prijať opatrenia na stabilizáciu koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére na úrovni, ktorá by zabránila nebezpečnej a antropogénnej interferencii s klimatickým systémom a to s cieľom minimalizovať nepriaznivé účinky na zdravie a blaho ľudí tejto i ďalšej generácie. Ak si štáty túto povinnosť nesplnia, práva zaručené Dohovorom nemôžu byť efektívne chránené.

Súd poukázal vo vzťahu k Švajčiarsku na závažné medzery v procese prijímania vnútroštátneho právneho rámca, ako aj na absenciu vyčíslenia potrebného obmedzenia emisií skleníkových plynov. Súd upozornil aj na nedostatky Švajčiarska v tejto oblasti v minulosti. Švajčiarske orgány si opakovane nesplnili pozitívny záväzok v zmysle článku 8 Dohovoru včas a vhodným spôsobom navrhnuť a uplatniť príslušné právne predpisy a opatrenia na ochranu osôb pred vplyvom klimatickej zmeny. Švajčiarsko tak prekročilo mieru voľnej úvahy priznanú Dohovorom a porušilo článok 8 Dohovoru.

Pokiaľ ide o prístup k spravodlivému súdному konaniu, Súd nemal výhrady voči tomu, že vnútroštátne súdy rozlišovali medzi individuálnou ochranou práv a actio popularis, keďže Federálny zákon o správnom konaní priznáva ochranu práv iba jednotlivcom. Vnútroštátne súdy však nepovažovali za potrebné ďalej skúmať dôvodnosť sťažnosti, sťažnosť nebrali vážne a nezohľadnili presvedčivé vedecké dôkazy týkajúce sa klimatických zmien. Zamietnutie podania neziskovej organizácie zo strany správneho orgánu a následne súdov oboch inštancií bez preskúmania merita veci, ako aj absencia iných vnútroštátnych právnych prostriedkov nápravy tak viedla Súd k rozhodnutiu o porušení práva na prístup k súdu v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Súd zdôraznil kľúčovú úlohu vnútroštátnych súdov v konaniach týkajúcich sa životného prostredia a nevyhnutnosť garantovať prístup k spravodlivosti. S ohľadom na princíp spoločnej zodpovednosti a subsidiarity je zabezpečenie plnenia povinností vplyvajúcich z Dohovoru v prvom rade úlohou vnútroštátnych súdov.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Stretnutie zástupcov SAK so študentmi Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Po predchádzajúcich stretnutiach zástupcov SAK na právnických fakultách v Bratislave, Trnave a v Banskej Bystrici sa uskutočnila ďalšia diskusia so študentmi, tentokrát na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Dňa 25. apríla stretnutie na tému *Súčasný výzvy modernej advokácie – príležitosti na profesionálne uplatnenie v advokácii* viedol predseda SAK Martin Puchalla za prítomnosti ďalších členov predsedníctva komory. Študentov, ktorí naplnili prednáškovú miestnosť na hranu jej kapacity, téma zaujala a zapájali sa do diskusie. Padla aj otázka, koľkí zo študentov plánujú kariéru v advokácii. Odpoveďou boli zdvihnuté ruky našich, veríme, že budúcich kolegov, ktorým želáme veľa úspechov v štúdiu a v budúcej príprave na najkrajšie povolanie!

Ďakujeme Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach a jej dekanovi prof. JUDr. Miroslavovi Štrkolcovi, PhD. za výbornú organizáciu. Tešíme sa na ďalšie stretnutia!

Foto archív SAK

Prednášky pre študentov stredných škôl

Dobre sa žije v takej spoločnosti, kde vládne úcta k právu. Aj preto Slovenská advokátska komora robí množstvo osvetových projektov, kde sa snaží priblížiť význam nášho povolania širokej verejnosti. Jednou z takých aktivít sú diskusné stretnutia so študentmi stredných škôl. Regionálni zástupcovia SAK Ivan Mazanec za Prešovský kraj a Katarína Hunčíková za Trenčiansky kraj si počas apríla našli čas a debatovali so študentmi o zaujímavých právnych témach na gymnáziu

Hore: Katarína Hunčíková počas diskusie so študentmi Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Novom Meste nad Váhom
V strede a dole: Ivan Mazanec po prednáške so študentmi prešovského gymnázia

v Prešove a na Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Novom Meste nad Váhom. Ďakujeme regionálnym zástupcom za iniciatívu a tešíme sa zo záujmu stredných škôl o podobné aktivity.

Študentská právna poradňa (ŠPP) pre obyvateľov mesta Košice

Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach v spolupráci s mestom Košice a SAK od akademického roku 2021/2022 realizuje Študentskú právnu poradňu (ŠPP) pre obyvateľov mesta Košice. V roku 2019 sa SAK a PF UPJŠ v Košiciach zhodli na potrebe prepojenia vzdelávania poskytovaného študentom na akademickej pôde s praktickými skúsenosťami a vedomosťami. Z uvedeného dôvodu došlo k podpisu memoranda o spolupráci pre lepšie vzdelávanie budúcich právnikov, ktorého predmetom je spolupráca SAK a Právnickej fakulty UPJŠ v oblasti vzdelávania, vedy, výskumu a prípravy absolventov práva na ich povolania, ako aj rozvoj klinického právneho vzdelávania. Cieľom a hlavnou myšlienkou ŠPP je zabezpečenie pravidelného priameho kontaktu študentov s klientmi, ktorý sa uskutočňuje pod odborným dohľadom advokátov a advokátok zapísaných v zozname SAK.

V aktuálnom akademickom roku 2023/2024 sa do poradne zapojilo 14 študentov a študentiek a počas zimného semestra vypracovali právnu analýzu pre 19 klientov. V akademickom roku 2022/2023 sa do poradne zapojilo 9 študentov/študentiek a vypracovali právne analýzy pre 20 klientov, v akademickom roku 2021/2022 sa do poradne zapojilo 14 študentov/študentiek a vypracovali právne analýzy pre 27 klientov.

Na činnosti Študentskej právnej poradne participovali: JUDr. Oliver Buhala, PhD., JUDr. Juraj Ferenčík, PhD., JUDr. Martin Friedrich, JUDr. Jolana Fuchsová, PhD., JUDr. Danica Holováčková, JUDr. Tomáš Illeš, PhD., JUDr. Jozef Kubala, PhD., JUDr. František Šimčák, JUDr. Michal Treščák ml., JUDr. Annamária Vozárik. Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach si veľmi váží spoluprácu so všetkými advokátmi a advokátkami, ktorí/é, či už v minulosti participovali alebo v súčasnosti participujú na Študentskej právnej poradni, a vyjadruje poďakovanie za ich odbornú supervíziu, čas a energiu, ktorú venovali a venujú práci so študentmi a študentkami práva.

Legislatíva

Novela zákona o obchodnom registri

Ministerstvo spravodlivosti SR prizvalo Slovenskú advokátsku komoru k účasti na pracovnej komisii MS SR k príprave návrhu zákona o obchodnom registri. Prvé zasadnutie sa konalo 24. apríla a prezentované boli úvodné informácie a princípy návrhu zákona, priestor bol venovaný diskusií účastníkov a ďalšiemu postupu úpravy zákona a určeniu plánu práce pracovnej komisie. Zámerom je realizovať pravidelné

stretnutia, kým nebudú prediskutované všetky aspekty návrhu. V ostatných rokoch sa SAK aktívne zúčastňovala na pracovných skupinách, ktoré vyhodnocovali potrebné úpravy obchodného registra, zavedenie postavenia externého registrátora a tiež v kontexte redukcie súdov v zmysle návrhu novej súdnej mapy. Komora pripomienkovala aj súvisiace vyhlášky.

Pracovná skupina k budovaniu Domov komplexnej pomoci

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR má ambíciu významne zefektívniť vyšetrowanie násilných trestných činov páchaných na deťoch a zvýšiť ochranu detí pred inštitucionálnym násilím vybudovaním Domov komplexnej pomoci pre deti ohrozené násilím. V zahraničí je používaný výraz *Barnahus* – dosl. preklad *Dom pre deti*. „Barnahus“ je v Európe uznávaný model ako príklad dobrej praxe v boji proti kriminalite páchanej proti deťom. Dňa 9. apríla 2024 sa na pozvanie štátneho tajomníka MPSvR SR uskutočnilo stretnutie za okrúhlym stolom k téme vybudovania Domov komplexnej pomoci. Jedným z hlavných atribútov takejto pomoci deťom je multidisciplinárna spolupráca, ktorá má napomôcť vytvoriť kvalitný model. Preto sa okrúhleho stola zúčastnili zástupcovia MPSVaR SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Generálnej prokuratúry SR, Ministerstva vnútra SR a Ministerstva spravodlivosti SR. Prítomní sa zhodli na vytvorení spoločnej pracovnej skupiny, ktorej úlohou bude podrob-

Clerk.

VÁŠ NOVÝ KONCIPIENT.

KONEČNE JEDNODUCHÝ
SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

KALKULÁCIA A EVIDENCIA TROV NIKDY NEBOLA JEDNODUCHŠIA

www.clerk.sk

Vyskúšajte na 30 dní zdarma
Už od 18 € mesačne pre 2 užívateľov.

nejšie preskúmať zriadenie Domov komplexnej pomoci vo vzťahu k platnému právu a k existujúceho systému pomoci deťom ohrozeným násilím. Slovenskú advokátsku komoru v pracovnej skupine bude zastupovať v mene predsedníctva Zuzana Čížová.

Posudzovanie ústavnosti novely Trestného zákona

Slovenská advokátska komora zaslala na základe výzvy Ústavného súdu SR stanovisko k otázke ústavnosti novely Trestného zákona a Trestného poriadku. Na zaslanie písomného stanoviska bola komora vyzvaná Ústavným súdom SR podľa zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého je profesijná organizácia povinná stanovisko poskytnúť. Stanovisko je odrazom jej verejných vyjadrení a dlhodobých pozícií v trestnom práve už viac ako 20 rokov. Tieto závery v ničom nemožno považovať za nové alebo prekvapivé a boli odsúhlasené pracovnou skupinou pre trestné právo, pracovnou skupinou pre verejné právo a v závere aj samotným Predsedníctvom SAK. Napriek našej snahe vecne ani mediálne nevstupovať do konania pred ústavným súdom, sa naše stanovisko stalo predmetom mediálnej interpretácie, podľa ktorej komora „radí“ ústavnému súdu, že novela nie je protiústavná.

Stanovisko majú členovia SAK na webovej stránke komory a majú možnosť vytvoriť si vlastný názor. Pre úplnosť uvádzame základné východiská nášho stanoviska, ktoré tvoria jeho úvodnú a nosnú časť: Sme presvedčení, že najmä väčšie zmeny hlavných kódexov by sa mali vždy prijímať po riadnej odbornej diskusii a v riadnom legislatívnom konaní. SAK sa preto hneď na začiatku kriticky vyjadrila k skrátenému legislatívnemu konaniu. Ide o dlhodobý postoj komory, ktorý vychádza z názoru, že forma prijímania legislatívy môže mať v konečnom dôsledku vplyv aj na výslednú kvalitu právnej úpravy. SAK spolu s absolútnou väčšinou odbornej verejnosti dlhodobo a konzistentne upozorňuje na to, že trestná politika SR je nastavená neprímerane prísne. Na druhej strane vnímame, že prijaté zmeny vyvolali aj kritické ohlasy, ktoré smerovali najmä k primeranosti nastavení v konkrétnych bodoch a tiež vo vzájomnej súvislosti s nanovo upravenými všeobecnými ustanoveniami. Pri právnej analýze sme sa riadili konštantnou judikatúrou ÚS SR, princípom trojdelenia moci a dlhodobými právnymi názormi SAK, ktoré sú apolitické.

Medzinárodné vzťahy

Konferencia Európskej komory trestných obhajcov (ECBA) v Bruseli

Podpredseda Slovenskej advokátskej komory Ondrej Laciak sa 3. – 4. mája 2024 v Bruseli zúčastnil jarnej konferencie Európskej komory trestných obhajcov (*European Criminal Bar Association – ECBA*).

Počas konferencie sa diskutovalo o víziách budúcej európskej politiky v oblasti trestných vecí z pohľadu členských štátov, Európskej komisie, ale aj akademikov. V tejto súvislosti sa hovorilo aj o náročných aspektoch a výzvach modernej praxe trestných obhajcov vrátane špecifických problémov, ktorým čelia ženy v advokátskej praxi. Diskutovalo sa aj o tom, ako pritiahnúť, povzbudiť a udržať „nové talenty“ v advokácii, a či je možné sa v advokácii priblížiť rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom.

Osobitný panel bol venovaný problematike INTERPOLu a ponúkol vzácnu príležitosť dozvedieť sa o existujúcich politikách a postupoch INTERPOLu, ale aj o nových trendoch a osvedčených postupoch pri spolupráci s INTERPOLom. V diskusii sa účastníci venovali najmä právam jednotlivcov, riadnemu procesu a medzinárodnej spolupráci.

Úspech slovenských advokátov na medzinárodnom futbalovom šampionáte

Reprezentanti zo Slovenskej advokátskej komory nadviazali na minuloročný úspech zo svetového futbalového šampionátu v Saint Tropez, na ktorom sa v roku 2023 historicky prvýkrát zúčastnila reprezentácia zo Slovenskej republiky s konečným 4. miestom. Tentoraz na európskom turnaji advokátov EUROLAWYERS 2024, ktorý sa konal 3. – 7. apríla 2024 na Malorke, súťažilo 600 právnikov z 19 krajín Európy.

Tím **ADVOKATI SLOVAKIA** (foto vpravo dole), považovaný organizátorom za jedného z favoritov podujatia, tvorili Jakub Uhrinčač, Viktor Tóth, Martin Hurtiš, Adam Orság, Mário Mališ, Ján Dolejš, Martin Plochán, Martin Majerčík, Michal Cimmermann, Peter Nizký. Tím bol vystužený pravidelnými externými reprezentantami: brankárom prokuráto-

rom Marekom Zemiarom a právníkom Slovenského olympijského a športového výboru Patrikom Hrbekom. Výhrami nad mužstvami Írska, Kazachstanu a Belgicka sa tento tím prepracoval až do boja o medaily a po víťazstve nad reprezentáciou z Gruzínska úspešne zakončil pôsobenie s historicky prvým pódiovým umiestnením slovenskej reprezentácie a bronzovými medailami.

Výborný dojem zanechal aj tím **SLOVENSKÍ ADVOKÁTI** (foto vľavo dole), ktorý obsadil v silnej konkurencii úctyhodné 7. miesto.

Tešíme sa, že aj takýmto spôsobom môžeme reprezentovať slovenskú advokáciu a posilniť medzinárodný networking medzi advokátmi. *Foto archív SAK*

■ Vnútročné vzťahy

Stretnutie s advokátmi v regiónoch

Predsedníctvo SAK pokračovalo v tradičných výročných regionálnych stretnutiach s advokátmi v krajských mestách. Stretnutia sa uskutočnili 18. apríla v Košiciach a 19. apríla v Prešove.

Regionálne stretnutie je vhodnou príležitosťou priamo diskutovať s Predsedníctvom SAK o najdôležitejších aktuálnych témach. Témami stretnutia predsedu a podpredsedov s advokátmi boli okrem iného informácie o aktuálnej legislatívnej činnosti, rekonštrukcii budovy SAK, realizácii advokátskych skúšok v Košiciach, zmene vzdelávacieho poriadku advokátskych koncipientov, o pôsobení komory v oblasti medzinárodných vzťahov, o pravidlách mediálnej komunikácie komory, príprave nového informačného systému či digitalizácie spisov disciplinárneho konania. Súčasťou je aj odpočet činnosti regionálnych zástupcov v danom kraji.

Ďakujeme regionálnym zástupcom SAK za organizáciu a podporu, ďakujeme zúčastneným advokátom za záujem o veci stavovské.

Stretnutie emeritných predsedov SAK

Teší nás, že po roku sa v apríli opäť stretli emeritní predsedovia Slovenskej advokátskej komory, aby zhodnotili jej stav a dali súčasnému predsedovi spätnú väzbu na prebiehajúce aktivity komory. Príležitosť využili aj na gratuláciu k životnému jubileu nášho vzácného kolegu Antona Blahu. Predseda Martin Puchalla svojich predchodcov pozval na účasť na pravidelných online stretnutiach členov orgánov komory, ktoré sa organizujú na účel priebežnej výmeny informácií medzi členmi týchto orgánov po každom zasadnutí Predsedníctva SAK. *Foto archív SAK*

Bratislavské kvízové advokátske debaty

V apríli sa uskutočnilo ďalšie stretnutie zo série obľúbených Bratislavských advokátskych debatiek. Podvečer 18. apríla sa v jednom z bratislavských podnikov zišli (nielen) advokáti, ktorí sú fanúšikmi kvízov, aby si preverili vedomosti počas tejto „kvízovej edície“ debatiek. Samozrejme, malé súťažné zápolenie bolo zábavným spestrením programu, ale advokátske debaty boli aj tentokrát predovšetkým vítanou príležitosťou v príjemnej atmosfére debatovať, diskutovať, zdieľať sa s kolegami a priateľmi.

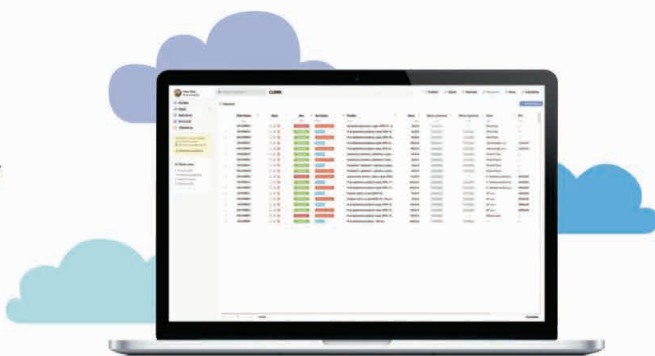
-mch-

Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa na riadnom zasadnutí zišlo **3. apríla 2024 v Bratislave**.

Na úvod odzneli informácie ■ o **podstatných zmenách v povinnej obhajobe v dôsledku uznesenia Ústavného súdu SR**, ■ o **stretnutí so študentmi Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela** 14. marca 2024 a ■ o **štvrtom online stretnutí členov orgánov SAK a regionálnych zástupcov**.

Predsedníctvo SAK v rámci legislatívnych aktivít schválilo **stanovisko SAK k súladu novely Trestného zákona s Ústavou SR**, o zaslanie ktorého bola komora ako profesijná organizácia požiadaná Ústavným súdom SR a ktoré je odrazom verejných vyjadrení a dlhodobých pozícií SAK v trestnom práve viac ako 20 rokov. Závery odsúhlasili pracovné skupiny SAK pre trestné právo a pre verejné právo.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o stretnutí na Ministerstve spravodlivosti SR k **metodike pre výpočet výživného rodičov k deťom, tzv. tabuľkové výživné**, podľa ktorej už niektoré súdy postupujú napriek tomu, že komora viackrát deklarovala zásadné pripomienky. Komora bude v tejto veci zbierať údaje o reálnom používaní metodiky. Podľa názoru SAK je problémom aj aktuálna súdna mapa, pre ktorú väčšina sudcov rozhodujúcich v odvolacom konaní nemá s touto agendou skúsenosti. Členovia P SAK ďalej vzali na vedomie správu z **rozporového konania k návrhu novely zákona o verejnom obstarávaní**.

V rámci **prípravy nového informačného systému komory** sa uskutočnilo **úvodné stretnutie s dodávateľom**, ktorým je Softec, spol. s r. o. V procese pripomienkovania bol **návrh zmluvy o dielo a inicializačný dokument projektu** sumarizujúci kľúčové informácie o projekte (organizácia, harmonogram, míľniky, predmet dodávky a pod.). Metodika projektu je PRINCE 2 s prvkami AGILE tak, ako ju v bežnej praxi používa aj verejná správa. Metodika je použitá aj z dôvodu možného budúceho spolufinancovania projektov SAK z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Bolo potrebné určiť kľúčové roly na strane komory a presne špecifikovať funkčné požiadavky vychádzajúce z biznis zadania spracovaného IT poradcom komory. Externý IT poradca komory ponúkol **súčinnosť v tých oblastiach, ktoré komora nebude mať pokryté z vnútorných zdrojov**.

Pokiaľ ide o prebiehajúcu **rekonštrukciu budovy** komory, členovia P SAK vzali na vedomie **návrh dobrovoľnej finančnej účasti advokátov na inštitucionálnom budovaní SAK, ktorého súčasťou je rekonštrukcia jej sídla**.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľ-**

nosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami. Vzali na vedomie **návrh Dohovoru o povolanií advokáta** pripravovaného na pôde Rady Európy, ktorého účelom je posilnenie ochrany povolania advokáta a práva vykonávať povolanie nezávisle a bez diskriminácie alebo neoprávneného zasahovania; vzťahuje sa na odbornú činnosť advokátov, ako aj advokátskych komôr. Ďalej vzali na vedomie **odporúčania pre advokátov** spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v oblastiach **vyčiarknutie advokáta zo zoznamu advokátov, spôsob komunikácie medzi advokátom a klientom, spolupráca s klientom a späťvzatie návrhu na začatie konania**; odporúčania budú uverejnené na webovej stránke komory.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stretnutiach s vedeniami súdov a prokuratúr** a o **stretnutiach s advokátmi Nitrianskeho a Žilinského kraja**.

Predsedníctvo komory vzalo na vedomie správu o **tvorbe a čerpaní fondu na rekonštrukciu budovy SAK k 29. februáru 2024**. Opäť bola pripomenutá forma vytvárania fondu na rekonštrukciu v časti používania prostriedkov sociálnych fondov SAK určených aj na pokrývanie nákladov na vzdelávanie. Z celkovej plochy rekonštruovanej budovy SAK bude 42 % plochy používaných na vzdelávacie aktivity alebo na činnosti súvisiace so vzdelávacími aktivitami. V tomto rozsahu sú použiteľné aj finančné prostriedky sociálnych fondov v rovnakom pomere k celkovým nákladom na rekonštrukciu budovy. Fond na rekonštrukciu budovy je toho času tvorený finančnými prostriedkami vo výške 2,2 milióna eur čerpania sociálneho fondu advokátov vo výške 650 785 eur a čerpania sociálneho fondu koncipientov vo výške 1 549 215 eur.

Súčasnému dodávateľovi IT systému bol oznámený **nesúhlas SAK s výkladom zmluvy o úrovni poskytovaných služieb** v kontexte ním avizovaného zvýšenia paušálnej mesačnej odmeny v dôsledku inflácie.

Členovia P SAK ďalej vzali na vedomie ■ **zoznam rezerv na škodách za rok 2023** evidovaných v databáze súčasného poskytovateľa hromadného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie, ■ informácie o **postupe kancelárie SAK v súvislosti s vymáhaním pohľadávok** a ■ **auditorskú správu za rok 2023**, ktorá je v plnom znení uverejnená v privátnej sekcii webovej stránky komory.

Predsedníctvo SAK sa na každom zasadnutí venuje nastaveniu cieľov činnosti komory a posudzovaniu jej činnosti z hľadiska potreby a efektivity pri naplňaní cieľov (OKR). Bol spracovaný **report k hlavnému procesu týkajúcemu sa online platformy na poskytovanie právnych služieb**. Ide o projekt spred šiestich rokov, ktorý sa SAK napriek vynaloženým investíciám rozhodla nerealizovať aj vzhľadom na to, že komora ako regulátor by nemala ani nepriamo vstupovať na trh právnych služieb.

Predsedníctvo SAK na základe predložených cenových ponúk hotelov schválilo **termíny a miesta konania hlavných seminárov advokátskych koncipientov v roku 2025** v hoteloch Partizán na Tálloch a Vígľaš.

Členovia P SAK vzali na vedomie **správu o mediálnej prezentácii komory za obdobie marec 2024**, ktorá bola v sle-

dovanom období zameraná na prezentáciu výsledkov kolegiálneho prieskumu o súdnej mape, na aktualizáciu podujatí a na pripravovaný Deň advokácie.

Predsedsníctvo SAK schválilo **dotazník určený advokátom** v kontexte **prípravovanej spolupráce SAK s PF Univerzity Komenského v oblasti aplikovaných predmetov a sťaží študentov v advokátskych kanceláriách**, ktorý bol advokátom distribuovaný. Vymenovalo **nových členov skúšobnej komisie na advokátske skúšky** v oblasti ústavného a správneho práva. Vzalo na vedomie **správu o činnosti Rozhodcovského súdu SAK za rok 2023** a súhlasilo so zápisom JUDr. Martina Provazníka do **zoznamu rozhodcov Rozhodcovského súdu SSAK**. Vzalo na vedomie informácie z **rokovaní Disciplinárnej komisie SAK a Odvolacej disciplinárnej komisie SAK** k vnútornému fungovaniu a aplikácii predpisov komory. Témou diskusie bol návrh úpravy stavovských predpisov pripravovaných na zverejnenie pre advokátov.

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **dianí na pôde CCBE** a správu zo **seminára o americkom práve na pôde SAK** a súhlasilo s **navýšením počtu účastníkov projektu LAWYEREX o dvoch slovenských advokátov** s finančnou podporou komory.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom.

Predsedsníctvo SAK rozhodlo o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**; osobitne rozhodlo o **návrhu na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, o návrhu na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. d) v spojení s § 3 ods. 1 písm. f), ods. 4 zákona o advokácii** a vzalo na vedomie **neodkladné rozhodnutia predsedu komory v statusových veciach**.

Ďalšie riadne zasadnutie Predsedsníctva Slovenskej advokátskej komory sa konalo **25. a 26. apríla 2024 v Košiciach**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o **stanovisku SAK k pochybeniam senátu Najvyššieho súdu SR a k mediálnym útokom na sudcov**, ■ o **stretnutí so študentmi PF Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** 25. apríla 2024, ■ o **piatom online stretnutí členov orgánov SAK a regionálnych zástupcov**.

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie **návrh zákona o obchodnom registri** a informáciu o prvom stretnutí pracovnej skupiny Ministerstva spravodlivosti SR k tejto téme, v ktorej má SAK zastúpenie.

Členovia P SAK vzali na vedomie správu kancelárie SAK a status report externého IT poradcu, ktorý upozorňuje na **riziko v realizácii nového IT systému** spočívajúce v tom, že aktuálne nie je zo strany komory zazmluvnené pokrytie všetkých rolí pri riadení (*governance*) projektu. Členovia P SAK

rozhodli zaobstarať **prieskum trhu na zabezpečenie potrebných rolí súvisiacich s realizáciou projektu**.

Členovia P SAK vzali na vedomie **znalecký posudok na budovu SAK** na Kolárskej 4, ktorý je jedným z nevyhnutných podkladov na poskytnutie bankového úveru, a informáciu o **zriadení transparentného účtu k fondu na rekonštrukciu budovy**. Súčasťou návrhu dobrovoľnej finančnej účasti advokátov na inštitucionálnom budovaní SAK bude aj **event pre kolegov a kolegyně, ktorí chcú finančne podporiť rekonštrukciu budovy komory, 6. júna 2024 v Bratislave**.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Členovia P SAK vzali na vedomie **vyhodnotenie činnosti regionálnych zástupcov**, informácie o stretnutiach s **vedeniami súdov a prokuratúr** a o **stretnutiach s advokátmi Košického a Prešovského kraja** a informáciu o **Bratislavských kvízových advokátskych debatkách**.

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu, že súčasný dodávateľ IT systému komory má **požiadavky nad rámec existujúcej zmluvy**, a ďalšie možné **scenáre vývoja spolupráce**. Vzalo tiež na vedomie **informáciu o nastavení cieľov činnosti komory a posudzovaní činnosti komory z hľadiska potreby a efektivity pri napĺňaní cieľov (OKR) vo vzťahu k externým službám poskytovaným Slovenskej advokátskej komore**. V tejto súvislosti prehodnotilo tri externé služby, ktoré komora odoberá, a možnosti ich zabezpečovania kanceláriou komory.

Členovia P SAK súhlasili so zaradením témy *Premeny obchodných spoločností od 1. marca 2024* do **programu vzdelávacích stried v roku 2024**.

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie **správu o mediálnej prezentácii komory za obdobie apríl 2024**, ktorá bola v sledovanom období zameraná na letný seminár advokátov a na prieskum o študentských sťažach. V krátkosti bol zreferovaný **úspešný celoslovenský projekt poskytovania bezplatných právnych porád občanom** 24. apríla 2024.

Členovia P SAK s účinnosťou od 1. mája 2024 vymenovali **nové Predsedsníctvo Rozhodcovského súdu SAK**, a to JUDr. Ľudovíta Mičinského, MCI Arb. za nového predsedu, JUDr. Ing. Miriam Galandovú za novú podpredsedníčku a JUDr. Miroslava Németha za nového člena predsedníctva. Vzali na vedomie informáciu o **stretnutí hodnotiacej skupiny SAAVS so zástupcami relevantných zamestnávateľov absolventov jednotlivých fakúlt na Paneurópskej vysokej škole**, informáciu zo **stretnutia za okrúhlym stolom** k téme **vybudovania domov komplexnej pomoci (Barnahus)** na pôde Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s tým, že komora bude mať v pracovnej skupine zastúpenie, a informáciu o **šachových podujatiach** na pôde komory pri príležitosti Dňa advokácie. Predsedsníctvo SAK súhlasilo s **nomináciou dvoch kandidátov na sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva za Slovenskú republiku**.

-km-

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta vec s klientom finančne vyporiadať po skončení obhajoby

Advokát, ktorý ako obhajca obvineného klienta v trestnej veci po skončení obhajoby vec s klientom písomne finančne nevyporiada, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené § 13 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie V. disciplinárneho senátu SAK zo 4. októbra 2021,
sp. zn. DS V.-45/2021:2484/2020

Dotknuté ustanovenie:

- § 13 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím V. disciplinárneho senátu SAK zo 4. októbra 2021, sp. zn. DS V.-45/2021:2484/2020 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení (ďalej len „ZoA“), pretože zavinené závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 13 AP SAK,

tým, že

ako obhajca obvineného A. B. v trestnej veci vedenej na okresnom súde po skončení obhajoby vec s klientom písomne finančne nevyporiadal,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **150 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 623 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

K sťažnosti sa vyjadril DO advokát podaním doručeným SAK 25. 9. 2020, v ktorom uviedol, že plnú moc mu sťažovateľ

podpísal osobne v ústave na výkon väzby 2. 10. 2019, hneď po porade s rodičmi. Otec sťažovateľa mu uhradil zálohu vo výške 800 eur a 20. 11. 2019 odovzdal sťažovateľovi na porade vyúčtovanie osobne do jeho rúk, pričom táto suma vysoko presiahla poskytnuté finančné prostriedky a bola účtovaná presne v zmysle vyhlášky MS SR o trovách advokátov. K doplnujúcejmu vyjadreniu z 15. 2. 2021 DO advokát priložil kópiu klientskeho spisu a uviedol, že písomná zmluva so sťažovateľom uzavretá nebola (mala ústnu formu) a bola uzavretá s otcom sťažovateľa, pričom pri prvej porade s klientom (sťažovateľom) bola osobne verifikovaná sťažovateľom. Dohoda o odmene znela presne v zmysle vyhlášky MS SR o odmene advokátov a písomné vyúčtovanie odovzdal osobne sťažovateľovi pri návšteve 20. 11. 2019 do jeho rúk, bez potvrdenia z jeho strany.

Dňa 18. 6. 2021 bolo SAK doručené písomné vyjadrenie DO advokáta k návrhu na začatie disciplinárneho konania zo 16. 6. 2021, v ktorom DO advokát trval na svojich argumentoch uvedených vo vyjadrení k sťažnosti z 24. 9. 2020 ako aj v doplnení vyjadrenia k sťažnosti z 15. 2. 2021. DO advokát pripustil, že pochybil pri odovzdávaní písomného vyúčtovania, keď si prevzatie vyúčtovania nedal potvrdiť sťažovateľom. Konal tak z dôvodu dobrých vzťahov a vzájomnej dôvery so sťažovateľom, ktorú si vybudoval pri právnom zastupovaní jeho osoby v minulosti. DO advokát ďalej uviedol, že si je vedomý toho, že ako profesionál práva pozná svoje práva a povinnosti a vie, že splnenie povinnosti je potrebné hodnoverne preukázať a v tomto prípade sa tak nestalo, pričom tohto svojho pochybenia úprimne ľutuje.

Z vykonaných dôkazov mal disciplinárny senát za jednoznačne preukázané, že DO advokát sa dopustil skutku

tak, ako sa mu kladie za vinu v návrhu na začatie disciplinárneho konania, pretože ako obhajca obvineného A. B. v trestnej veci vedenej na okresnom súde po skončení obhajoby vec s klientom písomne finančne nevyporiadal.

Disciplinárny senát mal ďalej za preukázané, že skutok, ktorý je predmetom návrhu, sa stal, že ho spáchal DO, a že tento skutok je disciplinárnym previnením, preto uznal DO za vinného a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia. Z hľadiska uloženého disciplinárneho opatrenia a výšky uloženej pokuty disciplinárny senát zohľadnil závažnosť spáchaného disciplinárneho previnenia, rozsah a povahu porušenej povinnosti, spôsob konania, mieru zavinenia a následok disciplinárneho previnenia. Senát vzal do úvahy aj poľahčujúce okolnosti, a to najmä skutočnosť, že DO dosiaľ nebol disciplinárne trestaný, spolu-

pracoval s orgánmi komory, nebude skutok opakovať alebo je to v jeho prípade málo pravdepodobné, priznal pochybenie, ktoré oľutoval. Pri ťažujúcej okolnosti senát nevhliadol. Z uvedených dôvodov ohľadom výšky uloženej pokuty mal senát za to, že jej určenie v dolnej hranici obvykle ukladaných pokút za takéto disciplinárne previnenie je primeraným disciplinárnym opatrením v tejto veci a je postačujúce na dosiahnutie účelu disciplinárneho konania.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Pýta(j)te sa predsedníctva

Mala by komora námietky proti predaju časti podniku, kde predávajúcim by bola advokátska kancelária a kupujúcim iná advokátska kancelária?

Podľa § 18 ods. 1 zákona o advokácii je advokát povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o advokácii je advokát povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o advokácii advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.

Podľa § 3 Advokátskeho poriadku sa vzťah advokáta a klienta zakladá na vzájomnej dôvere.

Podľa § 5 ods. 1 Advokátskeho poriadku pri poskytovaní právnych služieb je prvoradý záujem klienta. Jeho oprávnené záujmy majú prednosť pred inými záujmami advokáta, ako aj pred jeho ohľadom na iných advokátov.

Podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu(13a) neustanovuje inak.

Podľa § 23 ods. 2 zákona o advokácii pozbaviť advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže klient a po smrti či zániku klienta iba jeho právny nástupca. Ak má klient viac právnych nástupcov, na účinné pozbavenie advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa vyžaduje súhlasný prejav vôle všetkých právnych nástupcov klienta. Súhlas musí mať písomnú formu.

Podľa § 29a ods. 2 zákona o advokácii advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie nesmie získavať klientov prostredníctvom tretích osôb tým, že im slúbi alebo poskytne plnenie za ich získanie. Nesmie požadovať alebo prijať od iného advokáta alebo od inej osoby žiadnu províziu alebo iné plnenie za postúpenie klienta. Nesmie poskytnúť inému advokátovi, združeniu, obchodnej spoločnosti založenej na výkon advokácie alebo inej osobe províziu alebo iné plnenie za to, že mu bol postúpený klient.

Podľa § 1 ods. 6 Advokátskeho poriadku advokát alebo spoločnosť nemôže získavať klientov prostredníctvom tretích osôb tým, že im slúbi alebo poskytne plnenie za ich získanie. Nesmie požadovať alebo prijať od iného advokáta alebo inej osoby žiadnu províziu alebo iné plnenie za postúpenie klienta. Nesmie poskytnúť inému advokátovi alebo inej osobe províziu alebo akékoľvek iné plnenie za postúpenie klienta.

Zákon o advokácii ani iné stavovské predpisy nevyučujú predaj časti podniku inému advokátovi pri súčasnom dodržaní vyššie uvedených ustanovení zákona o advokácii. V prípade predaja podniku, ktorého predmetom je aj prevod práv a povinností z vybraných zmlúv o poskytovaní právnych služieb a spisov klientov, je potrebné vopred zabezpečiť súhlas klienta

- s prevodom časti podniku advokáta, ktorá sa ho týka,
- so zmenou právneho zástupcu a
- s pozbavením povinnosti zachovávať mlčanlivosť prevádzajúceho advokáta voči nadobúdajúcemu advokátovi, resp. spoločnosti poskytujúcej právne služby, založenej podľa zákona o advokácii.

Zároveň je potrebné dbať na zákaz požadovať alebo prijať od iného advokáta alebo od inej osoby províziu alebo iné plnenie za postúpenie klienta.

DEŇ ADVOKÁCIE 2024

Bezplatné právne poradenstvo poskytlo 176 advokátov v 18 mestách

Pred 34 rokmi bol prijatý prvý „ponovembrový“ zákon o advokácii.

Slovenská advokátska komora si každoročne v apríli tento míľnik pripomína ako Deň advokácie.

Súčasťou osláv tradičného stavovského sviatku je niekoľko podujatí – poskytovanie bezplatného právneho poradenstva, šachový turnaj právnikov a galavečer slovenskej advokácie.

Snahou o priblíženie poslania advokácie spoločnosti je práve poskytovanie bezplatných právnych porád. Pre poradenstvo si tento rok prišlo 655 občanov, ktorých neodradil ani celodenný dážď – veď pomoc advokáta sa hodí do každého „počasia“!

Úlohou advokátov je predovšetkým pomáhať chrániť a presadzovať práva a záujmy svojich klientov. Preto najmä pri príležitosti Dňa advokácie nezabúdame na tento hlavný zmysel povolania advokáta. Slovenská advokátska komora zorganizovala po 12. raz Deň advokácie spojený s poskytovaním bezplatného právneho poradenstva pre občanov. V poslednú aprílovú stredu boli advokátky a advokáti k dispozícii občanom v **8 krajských a až 10 okresných mestách** po celom Slovensku: **Bratislava, Malacky, Pezinok, Senec, Trnava, Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Nitra, Topoľčany, Žilina, Ružomberok, Banská Bystrica, Prešov, Poprad, Stropkov, Košice, Trebišov, Michalovce.**

Je veľmi potešujúce, že opätovne vzrástol počet advokátov, ktorí si vo svojich náročných pracovných kalendároch našli čas a zapojili sa do tohto podujatia. Tento rok vás bolo 176 a úprimná vďaka patrí každému z vás.

Napriek vytrvalému dažďu si prišlo po právnu radu 655 občanov a podujatie možno hodnotiť ako naozaj úspešné. Svedčia o tom nielen tieto čísla, ale predovšetkým fakt, že občania odchádzali spokojní a vďační za poskytnutú radu. Najčastejšie potrebovali poradiť v oblasti občianskeho a rodinného práva, s dedením, BSM a susedskými vzťahmi, ne-

chýbali ani otázky týkajúce sa pracovného, trestného, správneho práva, obchodného práva a práva sociálneho zabezpečenia. „Super nápad! Sme vďační, že s takýmto podujatím prídete aj do menších miest. Určite vytrvajte, takéto podujatie sa tu nepochybne ujme,“ povedala pri odchode klientka v jednom z okresných miest, kde sa podujatie uskutočnilo prvýkrát. Aj samotní zástupcovia samospráv adresovali Slovenskej advokátskej komore a najmä advokátom slová vďaky, že pre ich občanov spoločne prinášame podujatie, ktoré má svoj zmysel a význam.

Organizáciu podujatia mali v spolupráci s kanceláriou SAK v rukách regionálni zástupcovia Slovenskej advokátskej komory. Komunikovali s miestnymi samosprávami za účelom zabezpečenia priestorov na poskytovanie poradenstva a vy-

Bratislava

Košice Topoľčany

užitia mestských komunikačných prostriedkov na zvýšenie povedomia o tomto podujatí. Srdečne im za to ďakujeme.

V dobrej spolupráci sme tiež pokračovali s právnickými fakultami slovenských univerzít a vysokých škôl. Právnické fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach poskytli svoje priestory. Zároveň niekoľko študentov z týchto fakúlt a tiež z Právnickej fakulty Paneurópskej vysokej školy pomáhalo organizačne na mieste počas podujatia a mali tak možnosť pozorovať advokátov pri práci s klientami.

Ešte raz adresujeme úprimnú vďaku všetkým kolegyniam a kolegom, ktorí sa zapojili do projektu bezplatnej právnej pomoci. Prispeli k jeho úspešnému zorganizovaniu a najmä k šíreniu dobrého mena advokátskeho stavu.

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory v mene celej našej stavovskej organizácie menovite ďakuje za osobné nasadenie počas poskytovania bezplatného právneho poradenstva týmto advokátkam a advokátom, koncipientkam a koncipientom:

Bratislava: Mgr. Eva Bognárová, JUDr. Roman Heinrich, JUDr. Ľudmila Dohnalová, JUDr. Simona Matúšková, PhD., Mgr. Branislav Welter, Mgr. Richard Bebjak,

JUDr. Jakub Mandelík, PhD., Mgr. Silvia Podlipná, JUDr. Patrik Ozimanič, JUDr. Tijana Čečekzová, JUDr. Eliška Mančíková, JUDr. Zuzana Srnáková, Mgr. Ondrej Katuščák, Mgr. Dáša Brezovan, Mgr. Miloš Gáfrik, Mgr. Erika Mináriková (koncipientka), Mgr. Katarína Bugáňová, JUDr. Matej Marhavý

Pezinok: JUDr. Michal Hrivnák, JUDr. Barbora Roštárová, JUDr. Kvetoslava Živčáková, JUDr. Zuzana Martincová, Mgr. Ivana Majerníková, LL.M., JUDr. Emília Korčeková, Mgr. Ing. Lenka Paluchová, LL.M.

Senec: JUDr. Silvia Šimková, JUDr. Blanka Krištofová, Mgr. Maroš Ožvald, Mgr. Lucia Kučerková, Mgr. Daniela Horváthová

Nové Mesto nad Váhom: JUDr. Katarína Hunčíková, JUDr. Katarína Lobotková, Mgr. Juliana Sumková

Trenčín: JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Martina Kmeťová, JUDr. Jozef Zemko, JUDr. Helena Košútová Valášková, JUDr. Zuzana Pagáčová Hrbáčiková, JUDr. Ján Kanaba, Mgr. Jozef Chabada, JUDr. Jozef Herbulák, JUDr. Peter Ďurmek, JUDr. Ivana Magdolenová Joriková, Mgr. Rastislav Škultéty, Mgr. Andrea Trokanová, Mgr. Michaela Uj Hahnová, Mgr. Zdenka Záhoráková

Trenčín Malacky

Trebíšov Trnava

Topoľčany: JUDr. Margita Kytarová, Mgr. Juraj Šimuny, Mgr. Miroslav Slávik, JUDr. Zuzana Valaská, JUDr. Carmen Linkeschová, JUDr. Mgr. Lukáš Grežďo

Nitra: JUDr. Martin Balvan, Mgr. Juraj Hedera, JUDr. Petra Baňáková, Mgr. Zuzana Gáliková, JUDr. Gabriela Strýčeková, JUDr. Ing. Dušan Józsa, JUDr. Andrej Rolfes, JUDr. Svorad Petruška, JUDr. Norbert Kálmán, Mgr. Bc. Oľga Bošňáková, JUDr. Mária Jakubíková, JUDr. Diana Beresecká, JUDr. René Hudzovič

Žilina: JUDr. Michaela Macaláková, JUDr. Zuzana Kardošová (koncipientka), JUDr. Drahomíra Caroline Boháčiková, JUDr. Liliana Smiešková Kazerooni, JUDr. Andrej Lalinský, JUDr. Anna Mozolíková, JUDr. Magdaléna Hromcová, Mgr. Ľubica Franková (koncipientka), JUDr. Terézia Petrová, JUDr. Jana Veľas Hlucháňová, JUDr. Andrea Gireth, Mgr. Denisa Pallová (koncipientka), Mgr. Ján Páchnik, Mgr. Kristína Decká (koncipientka)

Žilina

JUDr. Anna Čerňavová Lokajová (koncipientka), JUDr. Andrea Mesiarik Havelková

Ružomberok: JUDr. Vladimír Herich, PhD., JUDr. Miroslav Koníček, JUDr. Peter Svrček, Mgr. Juraj Pačin (koncipient), JUDr. Jozef Vančo, JUDr. Dominika Klementová, JUDr. Lenka Zábajníková

Prešov: JUDr. Kristián Príhoda, Mgr. Ivan Mazanec, JUDr. Ivana Križová Červenáková, JUDr. Patrik Benčík, JUDr. Zuzana Pitoňáková, JUDr. Jozef Tarabčák, JUDr. Dušan Remeta, JUDr. Zuzana Adamová Tomková, JUDr. Martin Fabian, JUDr. Katarína Naster Dugasová, JUDr. Daniel Boľanovský, JUDr. Martina Stankovičová, Mgr. Simona Tereková (koncipientka), Mgr. Oto Saloky

Poprad: Mgr. Kristián Kiska (koncipient), Mgr. Jozef Mareček (koncipient), Mgr. Lucia Lorenčíková, Mgr. Jakub Bahník (koncipient), JUDr. Jozef Beňo, PhD., Ing. Mgr. Zuzana Kovalčíková, Mgr. Pavol Antoš, Mgr. Drahomíra Beňová Vargovská, LL.B.

Poprad Senec

Stropkov: JUDr. Ambróz Motyka, JUDr. Matúš Motyka, JUDr. Marek Bujdoš, JUDr. Michal Harviš, Mgr. Peter Baran, Mgr. Slavomíra Baranová, Mgr. Ondrej Barna, JUDr. Daniel Tarbaj

Trebišov: JUDr. Emília Bujňáková Širotníková, JUDr. Marek Giba, JUDr. Tomáš Popik, JUDr. Juraj Füzér, JUDr. Tomáš Jánošík, JUDr. Zuzana Gazdičová, JUDr. Viktória Hajduová, JUDr. Viktória Kubovichová, JUDr. Stanislav Bovan, JUDr. Ľubomír Cibere

Michalovce: JUDr. Patrícia Píptová, JUDr. Ivana Marcinová, JUDr. Simona Marcinová, PhD., JUDr. Radoslav Soták, JUDr. Marián Havrila, JUDr. Melánia Butkovská, JUDr. Lenka Jozef Hričindová

Banská Bystrica: JUDr. Diana Hrončeková, JUDr. Andrea Forgáčová, JUDr. Lukáš Laššák, JUDr. Ing. Gabriela Vlkolinská, JUDr. Lucia Fabriciusová, JUDr. Nina Hríbiková, JUDr. Matej Hríbik,

JUDr. Eva Priehodová, JUDr. Peter Múkera, Mgr. Branislav Poldauf, JUDr. Blanka Gondová, Mgr. Michaela Kováčiková (koncipientka)

Trnava: JUDr. Jana Obertová, JUDr. Eva Koleničová, JUDr. Matúš Husák, JUDr. Igor Ribár, JUDr. Marián Haršány, Mgr. et Mgr. Natália Bucková, JUDr. Katarína Jurkovičová, JUDr. Daniela Očenášová, JUDr. Martin Brezovan

Košice: JUDr. Vladimír Volčko, PhD., JUDr. Ivan Vanko, JUDr. Marián Jusko, JUDr. Miriama Pančišinová, JUDr. Tomáš Lázár, JUDr. Peter Žoldoš, JUDr. Michaela Kaszonyiová, LL.M., Mgr. Peter Koromház, PhD., JUDr. Monika Meňhertová

Malacky: JUDr. Martin Ritomský, JUDr. René Vanek, Mgr. Denis Čech (koncipient), JUDr. Nina Malinová, JUDr. František Kurnota, JUDr. Stanislav Vilém, Mgr. Ing. Zuzana Petrášová (koncipientka), Mgr. Alžbeta Šišolák Némethová, Mgr. Ján Kutan

-mch-

Nitra

DEŇ ADVOKÁCIE 2024

Šachové podujatia na pôde komory

Medzištátny šachový zápas SAK a ČAK

Dňa **11. apríla 2024** sa uskutočnil v poradí už 9. medzištátny šachový zápas šesťčlenných tímov Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory, tentokrát na pôde SAK. Zápas otvorili kapitáni oboch tímov symbolickým podaním ruky (foto 1).

Za slovenské družstvo súťažili **IM Peter Petrán** (kapitán), **IM Igor Gažík**, **Peter Staríček**, **Ivan Syrový**, **Marek Tauber**, **Ivan Pecník** a **Andrea Briestenská**. Za český tím nastúpili

Michal Vávra (kapitán), **IM Jiří Kočiščík**, **Petr Vaněk**, **Martin Šenkýř**, **Stanislav Sochor**, **Jiří Navrátil** a **WIM Kristýna Novosadová** (foto 2).

Doterajšia tesná bilancia v prospech družstva Slovenskej advokátskej komory (4 víťazstvá SAK, 3 víťazstvá ČAK a 1 remíza) predznamenal mimoriadne bojovný priebeh. V zápase hranom na šesť kôl sa tento predpoklad naplnil, keď v jednotlivých partiách si súperu nič nedarovali a v duchu fair play bojovali až do vyčerpania všetkých možností.

V prvom kole zvíťazil český tím pomerom 3,5 : 2,5, v druhom kole rovnakým pomerom zvíťazil slovenský tím, tretie a štvrté kolo skončili remízami 3 : 3. V závere sa šachová bohynja Caissa priklonila na stranu českého družstva, ktoré v zvyšných dvoch kolách zvíťazilo najtesnejším pomerom 3,5 : 2,5 a celkovo na zápasové body 8 : 4.

V tíme SAK dosiahol najlepší výsledok IM Peter Petrán (5,5 bodu zo 6 partií), v tíme ČAK IM Jiří Kočiščík (4,5 bodu zo 6 partií).

Po odohratí deviatich medzištátnych zápasov je celkové skóre SAK a ČAK vyrovnané. Na spoločnej pozápasovej večeri sa tímy zhodli, že jubilejný 10. ročník, ktorý sa uskutoční budúci rok v Českej republike, bude veľmi napínavý.

Advokát Chess Open Bratislava 2024

Na medzištátny zápas nadviazal **12. a 13. apríla 2024** tradičný šachový turnaj právnických povolání *Advokát Chess Open Bratislava 2024*.

S podpredsedníčkou komory **Alexandrou Čižmárikovou** turnaj otvoril predseda organizačného výboru **Anton Blaha**, o odborný aspekt podujatia sa postaral rektor Univerzity Komenského **prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.** s podnetnou prednáškou na tému *Je človek stále mierou všetkých vecí? Krátka kontemplácia o autentickosti, strachu a slobode ako pocta Zygmuntovi Baumanovi* (foto 3).

Na XV. ročníku turnaja sa zúčastnilo 36 hráčov, z toho 12 advokátov, 3 sudcovia, 2 vyšší súdni úradníci, 11 zástupcov ostatných právnických profesií, 4 študenti a 4 hostia (foto 4).

Víťaznú trofej si odniesla **WGM Zuzana Borošová** (7,5 bodov z 9 partií), na 2. mieste skončil **IM Peter Petrán** s rovnakým počtom bodov, no s horším pomocným hodnotením,

3. miesto obsadil **IM Zdenko Jusić** z Chorvátska (7 bodov z 9 partií), na 4. mieste skončil **Peter Staríček** a na 5. mieste **Mário Castiglione** (obaja po 6 bodov z 9 zápasov).

Najlepším šachistom – advokátom aktívne vykonávajúci advokáciu sa stal **IM Peter Petrán**, cena Margity Wintersteinovej pre najlepšiu šachistku patrí **WGM Zuzane Borošovej**, najlepším neregistrovaným hráčom sa stal **Andrej Buzinger** a cenu pre najlepšieho študenta získala prvoúčastníčka turnaja **Kristína Cabanová** (foto 5).

Peter Petrán
–km–

DEŇ ADVOKÁCIE 2024

Galavečer

Slovenskej advokátskej komory a Nadácie slovenskej advokácie

Súčasťou osláv Dňa advokácie pri príležitosti prijatia prvého zákona o slobodnom výkone advokácie v roku 1990 je tradične aj galavečer Slovenskej advokátskej komory a Nadácie slovenskej advokácie, ktorý sa koná s dvojročnou periodicitou.

Tento rok Predsedníctvo SAK za miesto konania zvolilo – s prihliadnutím na snahu komory organizovať niektoré podujatia v regiónoch – **Košice** (v roku 2022 Trnava). Slávnostný večer sa uskutočnil **26. apríla 2024 v Kaviarni Slávia**.

Na úvod zaznela **hymna Slovenskej advokátskej komory**, ktorou je pieseň Slovenské spievanky hudobného skladateľa advokáta Štefana Fajna.

Pozvanie prijali predseda Ústavného súdu SR **Ivan Fiačan**, minister spravodlivosti SR **Boris Susko**, verejný ochranca práv **Róbert Dobrovodský**, primátor mesta Košice **Jaroslav Polaček**, dekan Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika **Miroslav Štrkolec**, zástupcovia súdov a prokuratúr v regióne, za partnerskú Českú advokátsku komoru podpredsedovia **Martin Maisner** a **Ondřej Trubač** a riaditeľka regionálnej pobočky v Brne **Irena Schejbalová**. Za generálneho partnera galavečera, ktorým bola Všeobecná úverová banka, a. s., sa zúčastnil člen predstavenstva a vrchný riaditeľ úseku firemného bankovníctva **Andrej Viceník**. Ako odznelo v príhovore predsedu komory, snáď už je nadobro preč doba, keď profesionálne, priateľské a úprimné stretávanie sa odborníkov pôsobiacich v rôznych oblastiach justície bolo považované za nevhodné.

Martin Puchalla, predseda Slovenskej advokátskej komory (foto 1), v príhovore akcentoval, že advokácia nie je iba o spoločenských podujatiach či o spoločenskom statuse, ani o tom, ako advokátov niekedy spoločnosť cez prizmu stotožňovania s klientmi nesprávne vníma. Advokácia spočíva predovšetkým v ochrane práva a právneho štátu, ale najmä v neochvejnej pomoci ľuďom. Vyslovil poďakovanie 176 kolegom a kolegyniam, ktorí sa 24. apríla 2024 zapojili do poskytovania právneho poradenstva v 18 mestách bez nároku na odmenu v empatických a trezlivých rozhovoroch s občanmi. Rovnako poďakoval všetkým, ktorí dobré meno advokácie šíria svojou každodennou profesionálnou prácou, vykonávanou bez kompromisov k základným právam.

Predseda Ústavného súdu SR **Ivan Fiačan** (foto 2) poukázal na to, že aj advokácia – tak ako celá spoločnosť – zažila turbulentné obdobia nielen v čase pandémie, v čase vojny za hranicami a v čase komplikovanej ekonomickej a energetickej krízy, ale aj v časoch politických zmien, ktoré prinášajú časté zmeny právneho poriadku. Práve v týchto momentoch zastáva advokácia dôležité miesto v systéme orgánov ochrany práva ako neoddeliteľná súčasť ochrany základných práv jednotlivcov. Ocenení advokáti svojimi životnými a profesijnými príbehmi naplňujú všetky atribúty riadneho výkonu povolania v súlade s princípmi, ktorými sa advokácia riadi. V zložitej dobe je výkon advokácie v súlade s morálnymi, etickými a zákonnými normami, zodpovedne a na profesionálnej úrovni základom, na ktorom advokácia musí stáť.

Minister spravodlivosti **Boris Susko** (foto 3) tiež pripomenul, že výkon advokácie ako slobodného povolania je jedným zo základných pilierov demokratickej spoločnosti. Zdôraznil potrebu rešpektovania práva a potrebu autorít a pozitívnych vzorov. On sám ako občan pozitívne vníma, že advokáti v rôznych situáciách vykonávajú slobodné povolanie najlepšie, ako vedia a stoja pevne na svojom mieste. Ocenil postavenie Slovenskej advokátskej komory a aj v spolupráci s ňou ako najväčšou stavovskou organizáciou by chcel vytvoriť takú atmosféru a také podmienky, aby bolo možné ďalej budovať právny štát a demokratickú spoločnosť a spoločne presadzovať spravodlivosť a vymožiteľnosť práva.

Primátor mesta Košice **Jaroslav Polaček** (foto 4) vyzdvihol galavečer ako oslavu práva a spravodlivosti. Tak, ako boli Košiciam v roku 1369 udelené výsady stredovekého kráľovského mesta a mesto dostalo erb, aj advokácia sa v roku 1990 slobodne nadýchla.

Andrej Viceník (foto 5) za generálneho partnera galavečera symbolicky poukázal na motív cesty. Svet je malý a študentov a predsedu ústavného súdu v Košiciach delí fyzická vzdialenosť 200 metrov, kariérna cesta právnikov je však veľmi dlhá. Na tejto ceste sú bežní ľudia, ktorí veria, že spravodlivosť a elementárne dodržiavanie práva nie sú iba pojmy, ale

je to niečo, na čo sa môžu spoľahnúť, čo vytvára udržateľnú spoločnosť a vďaka čomu môžu mať občania pocit, že Slovensko je miesto, kde chcú s rodinami žiť. Garantom sú práve advokáti, ktorí na spomínanej ceste idú vzorom.

Podujatie finančne podporili aj LUX FACILITY MANAGEMENT, s. r. o., Phoyo s. r. o., WAGON SLOVAKIA KOŠICE, a. s., RADAČOVSKÝ & PARTNERS s. r. o., HOTEL CRYSTAL a MH GROUPE, s. r. o.

Galavečer Slovenskej advokátskej komory a Nadácie slovenskej advokácie je tradične podujatím, na ktorom sa odovzdávajú ocenenia za celoživotný prínos advokácii.

Prvým oceneným bol nitriansky advokát **Ivan Kochanský** (foto 6), dlhoročný člen revíznej komisie, člen disciplinárnej komisie, člen skúšobnej komisie a člen pracovnej skupiny pre trestné právo. Vo video medailóne sa mu prihovoril **René Hudzovič**. Vyzdvihol JUDr. Kochanského ako vynikajúceho advokáta a vzácneho priateľa. Z ich prvých stretnutí bolo zrejmé, že ide o dobrého a hodnotného človeka, ktorého zdobí múdrosť, vzdelanostná úroveň, čestnosť, slušnosť, miera empatie a ochota pomáhať. Napriek meniacim sa okolnostiam zostal Ivan Kochanský rovnako priateľský, pokojný, k problémom prístupujúci s nadhľadom a so znalosťou

8

práva. Vyvíja maximálne úsilie, aby klientom pomohol začať nanovo. Jeho celoživotná filozofia je založená na princípoch láskavosti, svedomitosti, tolerantnosti a vnímavom prístupe ku každému, kto o právnu pomoc žiada.

Druhým oceneným bol bratislavský advokát **Peter Filip** (foto 7), člen disciplinárnej komisie, člen Predsedníctva SAK, predseda skúšobného senátu na advokátske skúšky a člen pracovnej skupiny pre trestné právo. Vo video medailóne sa mu prihovril **Peter Erdős**. Zdôraznil, že Peter Filip nebojácne kladie na prvé miesto záujem klientov, k práci pristupuje svedomito, nepodceňuje súperov. Poďakoval mu za múdrosť, inšpiráciu a za presadzovanie toho, že zákon má pre všetkých platiť rovnako.

Okrem advokátov môže Slovenská advokátska komora udeliť ocenenie inej osobe ako advokátovi, ktorá sa osobitne a dlhodobou činnosťou zaslúžila o rozvoj advokácie na Slovensku alebo prispela k pozdvihnutiu advokátskeho stavu. Ocenenie prevzala riaditeľka publikačného a mediálneho odboru kancelárie komory **Nadežda Ondrišová** (foto 8), ktorá na komore pracuje takmer 25 rokov, venuje sa najmä agende Bulletinu slovenskej advokácie, príprave publikácií vydávaných komorou a organizácii podujatí. Vo video medailóne sa jej prihovrila **Alexandra Čizmáriková**. Vyzdvihla jej noblesu, komunikačné schopnosti, zodpovedný prístup k pracovným povinnostiam, schopnosť balansovať rôzne názory v medziľudských vzťahoch, komunikovať kritiku pri recenzovaní odborných článkov a schopnosť nachádzať kompromisy.

Podľa štatútu je možné ocenenie za celoživotný prínos advokácii udeliť aj *in memoriam*. Predsedníctvo SAK rozhodlo ocenenie udeliť **Beáte Kaprinayovej**, náhradnej členke revíznej komisie, lektorke na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou a dlhoročnej aktívnej účastníčke projektu poskytovania bezplatného právneho poradenstva, ktorá zomrela v roku 2023. Jej dlhoročná osobná priateľka **Mária Chrenková** vo video medailóne zdôraznila, že Beátka promóčný sľub v právnej praxi striktnie dodržiavala a jeho dodr-

9

žovanie vyžadovala aj od svojich koncipientov. Právo mala v krvi a ku každému klientovi a ku každému prípadu pristupovala zodpovedne. Pri riešení vecí si podrobne prebrala všetky procesné úkony, možnosti prístupu k súdu a k iným štátnym orgánom, vracala sa aj do právnych dejín a o veciach živo diskutovala. Každé podanie muselo byť hodné poslania advokácie. V živote mala blízko aj k ľuďom so spleťmi ľudskými osudmi, povzbudzovala ich do úspešného vyriešenia problémov. Do poslednej chvíle napriek svojej chorobe a vďaka svojmu veľkému srdcu a sile bola ochraňujúcou a pomáhajúcou advokátkou. Vždy bola ochotná pomôcť pri akejkolvek aktivite v rámci komory. Aj teraz priateľom, ktorí mali možnosť poznať ju, z advokátskeho neba ukazuje cestu. Ocenenie prevzala dcéra **Beata Swanová** (foto 9).

Odovzdaním ocenení sa ukončila oficiálna časť slávnostného večera. V jej závere sa neplánovane mimo oficiálneho programu spontánne ujal slova advokát z Košíc. Vo vystúpení odzneli jeho osobné názory, na ktoré má právo, ktoré však už iba z dôvodu formy nemožno stotožňovať s pozíciami Slovenskej advokátskej komory.

Slovenská advokátska komora organizuje tradičný gala-večer v spolupráci s **Nadáciou slovenskej advokácie**. Tento rok sa v rámci charitatívnej tomboly, ktorú moderovali nová správkyňa nadácie **Kvetoslava Živčáková** a člen dozornej rady **Ivan Mazanec**, vyzbieralo 2 440 eur. Finančné prostriedky budú použité na realizáciu nadačných projektov.

Zvyšok večera patril príjemným priateľským stretnutiam v neformálnej atmosfére. Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory verí, že galavečeru bude aj v budúcnosti patriť stále miesto v portfóliu aktivít komory.

-km-

Foto Vladislav Žigo

VÚB BANKA
Intesa Sanpaolo Group

Staré Mesto Investment s. r. o.

ponúka na prenájom **reprezentatívne kancelárske priestory** v historických budovách v centre Bratislavy. V objektoch je výťah, kúrenie, chladenie, zariadenie priestorov podľa fotografií, profesionálna správa. Uvedené ceny sú bez DPH. Viac informácií na www.smioffice.sk, kontakt: info@smioffices.sk, tel. +421 902 909 214

**KANCELÁRSKE
PRIESTORY
NA PRENÁJOM****Hviezdoslavovo nám. 13**

piate poschodie
■ plocha: **99,9 m²**
■ nájom: 13 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Hviezdoslavovo nám. 15

štvrté poschodie + mezzanine
■ plocha: **179,92 m²**
■ nájom: 12 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Hviezdoslavovo nám. 15

druhé poschodie
■ plocha: **217 m²**
■ nájom: 12 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Sedlárska ul. 1

štvrté poschodie
■ plocha: **159,65 m²**
■ nájom: 12 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Sedlárska ul. 1

štvrté poschodie
■ plocha: **102,64 m²**
■ nájom: 12 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Sedlárska ul. 1

tretie poschodie
■ plocha: **237,36 m²**
■ nájom: 11 EUR/m²/mesiac
■ spoločné prevádzkové
náklady: 6 EUR/m²/mesiac
+ vlastná spotreba

Dobrovoľné dražby pri výkone záložného práva alebo v konkurze

Online dražby (aukcie) pri predaji majetku v konkurze

drazby@drzobnik.sk

055 671 0001

www.drazobnik.sk

www.onlinedrazby.sk

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta a postupovať podľa jeho pokynov

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát po tom, čo mu v právnej veci klienta bolo doručené rozhodnutie o podanom odvolaní, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, informuje klienta o doručení tohto rozhodnutia až s časovým odstupom na základe dopytu klienta, bez poučenia klienta o jeho povinnosti zaplatiť na základe tohto rozhodnutia náhradu trov konania, v dôsledku čoho je následne pohľadávka vymáhaná v exekučnom konaní, keď navyše, napriek pokynu klienta, nepodá ani dovolanie proti tomuto súdному rozhodnutiu.

Rozhodnutie odvolacieho disciplinárneho senátu Českej advokátskej komory zo 14. decembra 2023, sp. zn. K 78/2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1 a 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťažnosti advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Etický kódex“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení; § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo s J. K. a I. K. uzavrel príkaznú zmluvu a následne prevzal právne zastúpenie v konaní vedenom na Vrchnom súde v P. o odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Ú, a potom, čo mu bolo doručené uznesenie vrchného súdu zo 14. 5. 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. 6. 2021 a vykonateľnosť dňa 22. 6. 2021, o doručení tohto uznesenia informoval J. a I. K. až 23. 7. 2021, a to až po ich dopyte bez toho, aby ich poučil o ich povinnosti zaplatiť náhradu trov konania podľa uznesenia krajského súdu vo výške 21 498 Kč

v spojení s uznesením vrchného súdu z 24. 5. 2021 vo výške 10 107 Kč, v dôsledku čoho bolo voči J. a I. K. začaté exekučné konanie pre vymoženie sumy vo výške 31 605 Kč, a nepodal dovolanie, hoci J. a I. K. mu na to dali pokyn,

čím porušil

§ 16 ods. 1 a 2, § 17 zákona o advokácii a čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 1 Etického kódexu.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 80 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Ako vyplýva zo sťažnosti sťažovateľov, manželov K., aj z ich korešpondencie s disciplinárne obvineným, sťažovatelia vychádzali po rozhodnutí Vrchného súdu v P. z predpokladu, že disciplinárne obvinený proti tomuto rozsudku podá dovolanie, a domnievali sa, že podané dovolanie má odkladný účinok vo vzťahu k ich povinnosti zaplatiť trovy konania. Z tohto dôvodu tiež tieto trovy nezaplatili, a až v rámci následnej exekúcie zistili, že ich predpoklad bol mylný, odhládnuť od toho, že disciplinárne obvinený dovolanie nepodal. Pretože klienti disciplinárne obvineného, sťažovatelia manželia K., sú právnymi laikmi, bolo aj podľa názoru odvolacieho disciplinárneho senátu prvoradou povinnosťou disciplinárne obvineného klientov riadne poučiť o právnej situácii, ktorá nastala po doručení uznesenia Vrchného súdu v P. – teda jednak o zákonných podmienkach prípadného dovolania,

a najmä o ich povinnosti zaplatiť trovy konania bez ohľadu na to, či dovolanie bude podané, alebo nie.

V priebehu rokovania s klientmi dňa 3. 8. 2021 bol nepochybne pre takéto poučenie klientov dostatočný priestor a zo strany disciplinárne obvineného nebol predložený počas disciplinárneho konania žiadny relevantný dôkaz, ktorý by preukazoval poučenie klientov tak, ako je vyššie uvedené, napr. nimi podpísaný záznam z tohto rokovania. K tomuto potom pristupuje fakt, že disciplinárne obvinený neinformoval klientov v primeranej lehote o doručení uznesenia Vrchného súdu v P., ktoré mu bolo doručené už 16. 6. 2021, ale klientov o ňom informoval až 23. 7. 2021, a to spôsobom obyčajného „preposlania“ rozhodnutia, bez akéhokoľvek zodpovedajúceho komentára a poučenia. Pritom už 30. 6. 2021 bol upozornený právnou zástupkyňou oprávneného na exekučné vymáhanie vykonateľnej pohľadávky vo vzťahu k jeho klientom ako povinným, čo je zrejme z exekučného návrhu z 27. 8. 2021.

Pokiaľ by teda disciplinárne obvinený splnil svoje povinnosti a informoval svojich klientov, manželov K., riadne a včas o ich povinnostiach vyplývajúcich z rozhodnutia Vrchného súdu v P. zo 14. 5. 2021, nedošlo by k tomu, že by jeho klienti boli vystavení následnej exekúcii, pretože by trovy konania podľa tohto konania zaplatili, o čom disciplinárny senát úplne nepochybuje.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: Bulletin advokácie, č. 3/2024, s. 56.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Akadémia európskeho práva (ERA)
ponúka možnosť využiť

Štipendijný program ERA pre advokátov a koncipientov

Účasť na kvalitnom vzdelávacom podujatí na tému z oblasti práva EÚ spolu s možnosťou budovania siete profesionálnych kontaktov na medzinárodnej úrovni prispieva k rozvíjaniu európskej právnej kultúry, zvyšovaniu porozumenia a cezhraničnej spolupráce medzi advokátmi. Štipendijný program je určený pre tých koncipientov/advokátov, ktorých by odradila od účasti na finančne náročnejších vzdelávacích seminároch ERA výška poplatku a cestovných nákladov.

Štipendium môžu získať advokáti, koncipienti, sudcovia, prokurátori a iní právnici z členských štátov, kandidátskych krajín a ostatných krajín EÚ. **Štipendium môže pokrývať príspevok na cestovné výdavky a/alebo ubytovanie počas seminára a/alebo účastnícky poplatok.** Štipendium sa nevzťahuje na jazykové kurzy. Účastník môže štipendium získať iba na jeden seminár; opätovné

získanie štipendia je možné len za výnimočných okolností. Absolventi seminára následne napíšu krátku správu o využití štipendia pri svojej práci a prezentujú svoju skúsenosť s ERA na domácej pôde.

Žiadosť o poskytnutie štipendia so životopisom a motivačným listom je potrebné podať **najneskôr:**
– 2 mesiace pred konaním prezenčného podujatia,
– 1 mesiac pred uskutočnením on-line seminára.

Uchádzač sa registruje na vybrané podujatie až po prijatí rozhodnutia o žiadosti.

V súčasnosti ERA prijíma žiadosti o poskytnutie štipendia na letné a jesenné vzdelávacie podujatia v rôznych právnych oblastiach.

Celá ponuka kurzov ERA je dostupná na www.era.int
Viac na <https://era-comm.eu/era-scholarship/about>

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Lidskoprávní mechanismy na úrovni EÚ a otázky související

Naděžda Šišková: **Lidskoprávní mechanismy na úrovni EÚ a otázky související.**
Praha, Wolters Kluwe ČR, 2021, 316 s.

*S*amotné Spoločenstvo je len etapou k zajtrajším organizačným formám sveta. Touto vetou ukončil Jean Monnet, skutočný autor obsahu Schumanovej deklarácie z 9. mája 1950, knihu svojich pamätí.¹ Veta potvrdzuje skutočnosť, že Európske spoločenstvá a dnešná Európska únia majú v svojich základoch zakódovaný proces vývoja. Dôkazom tohto vývoja je aj postupné vytváranie vzťahu Európskej únie k problematike ochrany základných práv, v centre ktorej stojí jednotlivec. Pôvodné ekonomické zoskupenia z polovice minulého storočia postupne objavovali agendu ochrany základných práv, a to až do bodu, keď dnes Európska únia disponuje vlastnými mechanizmami v tejto oblasti.

Práve popisy týchto mechanizmov Európskej únie sa venuje monografia autorky Naděždy Šiškovéj, ktorá sa dlhodobo vo svojej vedeckej práci venuje problematike ochrany základných práv a ktorá je autorkou viacerých vedeckých štúdií v tejto oblasti.

Monografia ponúka náčrt základných teoretických východísk v oblasti základných práv a ich prepojenie s Európskou úniou. Dozvedáme sa o postupnom otváraní sa Európskej únie týmto otázkam, o dôvodoch tohto procesu a prerode únie obchodníkov k únii, v ktorej centre pozornosti sa nachádza jednotlivec. Autorka vyzdvihuje osobitnú úlohu Súdneho dvora EÚ v tomto procese a približuje podstatu a význam súvisiacich doktrínálnych rozhodnutí. Neopomína ani nové výzvy v tejto oblasti, ktoré súvisia s umelou inteligenciou a s otázkou poskytnutia ľudských práv robotom.

Najviditeľnejším výsledkom tohto vývoja je Charta základných práv Európskej únie, ktorú autorka v monografii detailne rozoberá. Tvrdí, že má obrovský potenciál stať sa najpokročejším medzinárodným katalógom základných práv. Vyzdvihuje hlavne jej originálnu štruktúru z hľadiska kategorizácie základných práv a skutočnosť, že Charta aj klasické základné práva poníma modernejším spôsobom a že prináša aj tzv. moderné práva napr. zo skupiny bioetických práv (zákaz reprodukčného klonovania ľudských bytostí, alebo zákaz eugenických praktík). Vysvetľuje dôvody špecifického postavenia tohto prameňa v systéme prameňov práva EÚ, ako aj obavy niektorých štátov zo začlenenia tohto prameňa medzi záväzné právne akty EÚ.

Vo svetle prebiehajúcej celospoločenskej diskusie na Slovensku o otázkach právneho štátu osobitne aktuálne vyznieva kapitola, v ktorej je problematika ochrany ľudských práv

prepojená s mechanizmami EÚ na ochranu hodnôt, na ktorých je EÚ založená (článok 2 Zmluvy o Európskej únii). Medzi týmito hodnotami sa nachádza požiadavka rešpektovania ľudských práv, ľudskej dôstojnosti a právneho štátu. Tieto hodnoty musí chrániť a dodržiavať nielen EÚ, ale aj jej členské štáty. Autorka popisuje a hodnotí jednotlivé mechanizmy EÚ (konanie pre porušenie povinností pred Súdnyim dvorom, procedúra podľa článku 7 o Európskej únii a Európsky mechanizmus právneho štátu založený na ročných monitorovacích správach Komisie). Vzhľadom na časový aspekt vydanie už samozrejme nemohla táto monografia rozobrať aj najnovší mechanizmus, a to tzv. mechanizmus podmienosti, ktorý je upravený nariadením 2020/2092 o všeobecnom režime podmienosti na ochranu rozpočtu EÚ.

Na prvý pohľad by mohlo mierne mäťúco pôsobiť zaradenie kapitoly týkajúcej sa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže tento zatiaľ nie je prameňom práva Únie. Je to však plne funkčná súčasť tejto monografie, pretože autorka vysvetľuje vzťah medzi Dohovorom a Chartou základných práv a tiež vzájomné ovplyvňovanie sa Súdneho dvora EÚ a Európskeho súdu pre ľudské práva. Zaradením tejto kapitoly si autorka vytvorila premostenie k rozboru problematiky prístúpenia Európskej únie k Dohovoru, pričom sa z tejto kapitoly nedozvedáme len o pozitívach tohto prípadného prístúpenia, ale aj o výhradách, ktoré sú s touto otázkou spojené.

Osobitne oceniteľný je prístup autorky monografii k práci s názormi iných autorov na rozoberanú problematiku. Snaží sa o sumarizáciu týchto iných názorov, vďaka čomu čitateľ získa pomerne ucelený obraz o rôznych teoretických koncepciách a problémoch spojených s problematikou ochrany základných práv v priestore Európskej únie.

Charta základných práv EÚ sa čoraz častejšie vyskytuje v podaniach advokátov adresovaných súdom. Nie vždy však v správnom kontexte. Aj preto má táto monografia z pohľadu advokátov osobitný význam, keďže im umožní lepšie pochopiť charakter a význam Charty základných práv EÚ a v konečnom dôsledku ju lepšie využiť na ochranu záujmov svojich klientov.

1 Monnet, J.: **Paměti.** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2012. ISBN 978-80-7380-372-8, s. 381.

Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku – prvý advokátsky časopis na Slovensku¹ 1. časť

Slovenská advokátska komora si v januári 2024 slávnostne pripomenula 30. výročie vydávania svojho časopisu *Bulletin slovenskej advokácie*. Z jeho predchodcov je potrebné spomenúť časopis, ktorého niekoľko čísel vyšlo v rokoch 1988 – 1989. Vtedy ešte Ústredie slovenskej advokácie vydávalo *Spravodajcu slovenskej advokácie*. Od porevolučného obdobia vychádzal spoločný československý *Bulletin advokacie* a od roku 1994 sa počíta samostatná existencia slovenského časopisu advokátskeho stavu, ktorým Slovenská advokátska komora informuje členov a širokú odbornú verejnosť o svojej činnosti, publikuje odborné a vedecké články a dokumentuje život slovenskej advokácie.²

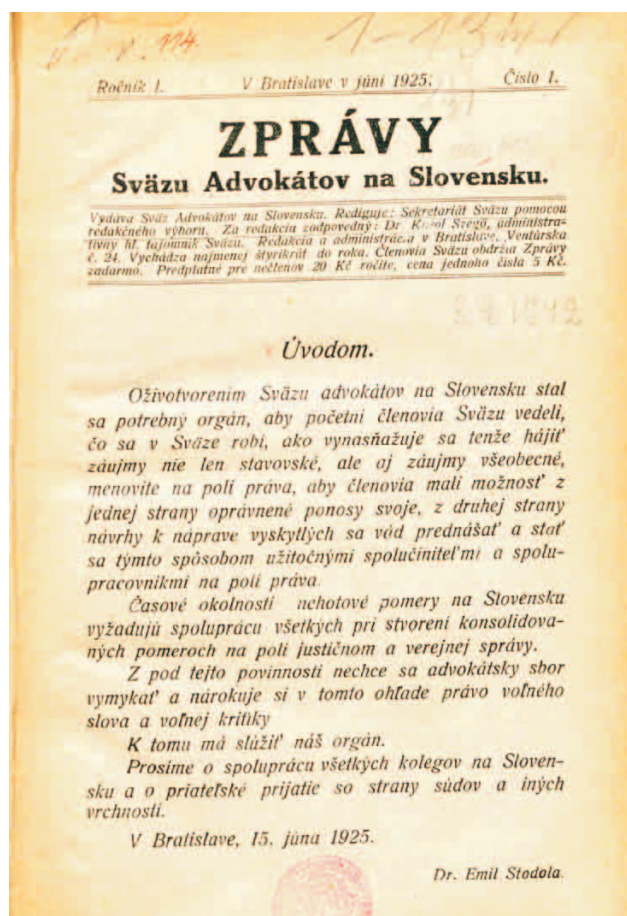
Do tejto advokátsko-časopisej histórie je potrebné zasadiť časopis, ktorý od roku 1925 začal v Bratislave vydávať spolok *Sväz advokátov na Slovensku* (ďalej aj *Sväz*) s názvom *Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku* (ďalej aj *Zprávy*). Možno ho označiť za časopis spolkový, zároveň aj celoslovenský, advokátsky, vydávaný v slovenčine, neskôr aj paralelne v maďarčine a stal sa súčasťou histórie advokácie na Slovensku.

Pre objasnenie dôvodov vzniku tohto časopisu je potrebné pripomenúť niekoľko podstatných skutočností. V roku 1918 vznikla Československá republika a táto „udržala komorové zriadenie“, ktoré sa na našom území vytvorilo v poslednej štvrtine 19. storočia, teda prevzala advokátske komory podľa rakúskeho i uhorského práva. Pre územie Slovenska sa však zákonom ustanovili určité obmedzenie samosprávy advokátskej komory.³ Bývalé advokátske komory, ktoré pôsobili na území Slovenska od roku 1875, a to so sídlom v Bratislave, Košiciach, Prešove a v Banskej Bystrici, zanikli a zlúčili sa do zjednotenej Advokátskej komory so sídlom v Turčianskom Sv. Martine v roku 1921. Táto nová zjednotená martiná advokátska komora už nedisponovala samosprávnym orgánom – valným zhromaždením advokátov, valné zhromaždenia sa už neschádzali (neuskutočňovali) a všetky kompetencie prevzal správny výbor martinkej komory, ktorý bol spomedzi advokátov menovaný ministerstvom spravodlivosti po dohode s ministerstvom unifikácie. Pre úplnosť – takýto model obmedzenia autonómie samosprávnej komory fungoval na Slovensku nasledujúce desaťročia, a to až do roku 1948, kedy nový zákon o advokácii advokáciu v zásade

poštátnil a komorové zriadenie zrušil. K obnoveniu organizácie advokácie zastrešenej samosprávnou komorou došlo znova až od roku 1990.

V tejto – pre advokátsky stav novej situácii – v roku 1924 vznikol advokátsky spolok *Sväz advokátov na Slovensku*, ktorý sa stal akousi advokátskou protiváhou budovanou zdola, na princípe dobrovoľného združovania, ktorý mal hlavnú úlohu pôsobiť v prospech obnovenia autonómie a plnej samosprávy advokácie na Slovensku, pričom dosiahol v tomto

Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku.
Univerzitná knižnica v Bratislave, S.E.1642. Časopis bol
vydávaný vo forme zošitových brožúriek, formát približne A5.

úsilí značný vplyv a rešpekt. Sväz pôsobil ako akási „alternatívna advokátska komora“, neosoboval si síce jej kompetencie, ale snažil sa vykonávať úlohy, ktoré čiastočne limitovaná martinská advokátska komora neplnila, alebo plniť nemohla. Sväz vznikol ako spoločenstvo síce otvorené (prijímalo nových členov), ale v zásade uzatvorené. Išlo o spoločenstvo výlučne advokátov, teda členom sa mohol stať len člen advokátskej komory na území Slovenska a vykonávajúci advokátsku prax. Spolok vznikol ako spoločenstvo obhajujúce záujmy advokátskeho stavu na Slovensku využívajúc predpisy slobodného dobrovoľného združovania a vznikol ako reakcia na právne zmeny, ktoré sa udiali pre organizáciu advokácie na Slovensku po vzniku Československa. A práve na naplnenie svojich úloh si spolok čoskoro po svojom konštituovaní začal vydávať svoj časopis, ktorým zjednocoval advokátov na Slovensku v prospech záujmov advokácie.

Tento príspevok prináša opis niektorých okolností vzniku a fungovania Sväzu a jeho časopisu *Zprávy*, ktoré dopĺňajú súčasný stav poznania a spracovania histórie advokácie na našom území. Vychádza predovšetkým z interných dokumentov spolku, a to z jeho stanov⁴ a z niekoľkých čísel tlačenej spolkovej časopisu (*Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku z rokov 1925 – 1931*)⁵ – teda z dosiaľ nespracovaných dokumentov, ako aj z dosiaľ spracovaného diela o histórii advokátskych komôr z tohto obdobia (*Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948*)⁶ a ďalších diel.⁷

1. Advokátsky časopis *Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku*

Časopis je zviazaný so spolkom advokátov Sväz advokátov na Slovensku, ktorý vznikol v roku 1924, so sídlom v Bratislave a jeho prvým predsedom bol Jozef Zlocha, martinský advokát, v tom čase člen výboru martinskej komory a hlavným tajomníkom a Karol Szegő, bratislavský advokát. V popredí spolku tiež pôsobili Emil Stodola, Ľudovít Bazovský, Vladimír Krno, Móric Katona, Gejza Groschmidt, Móric Fleischacker a ďalší advokáti.

Dňa 29. 6. 1924 sa v Trenčianskych Tepliciach uskutočnilo ustanovujúce valné zhromaždenie, kde vznikajúci spolok prijal svoje stanov a zvolilo sa predsedníctvo pre prípadné menšie zmeny stanov žiadané v procese „registrácie“ vládou. Po vyjednávaniach s ministerstvom pre správu Slovenska a po menších formálnych zmenách stanov, boli stanov schválené ministerstvom 23. 10. 1924. Po oznámení schválenia stanov predsedníctvu bolo zvolané prvé spolkové zasadnutie (zasadnutie správy spolku) na 27. 11. 1924, kde sa spolok prvý raz verejne vyjadril k potrebe plnej komorovej autonómii a určil program Sväzu. Zakladatelia spolku si boli vedomí, že pre tak dôležitú úlohu, akou bolo presadenie myšlienky obnovy autonómie a plnej samosprávy advokátskej komory, bol nevyhnutne potrebný informačný nástroj (najúčinnnejší podľa stavu súdobých komunikačných technológií) – vlastný advokátsky časopis, a preto jeho vydávanie si naprojektovali už do stanov.

Podľa Stanov (§ 3): „Cieľ sdruzenia je, s vylúčením každej politiky a./ hájiť všetky záujmy stavu advokátskeho na Slovensku a to jak hmotné tak mravné, b./ spolupôsobiť pri vývine súkromného a verejného práva, vplývať na platné právo a to tak na judikatúru ako aj na zákonodarstvo, c./ udržovať priateľský a kollegiálny pomer a styk medzi advokátmi. – Tohto cieľa dosiahne sa prednáškami, právovedeckými prácami, vydávaním odborného časopisu, debatami, návrhmi a sťažnosťami na ktorúkoľvek vrchnosť, súd alebo zákonodárny sbor, spoločným a podobnými organizáciami na území Československej republiky, konečne sjazdy a zábavami.“

Prvé číslo časopisu vyšlo už v júni 1925.

Do širších historicko-právnych súvislostí zapadá, že za týmto spolkom i časopisom stál i. a. advokát Emil Stodola (1862 – 1945), ktorý v roku 1917 – ešte pred vznikom Československej republiky – založil a začal vydávať vôbec prvý slovenský právnický časopis *Právny obzor*.⁸ *Právny obzor* sa v prvých desaťročiach svojej existencie stal spoločníkom budovania slovenskej právnej vedy a dnes už *Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied* vydáva jeho 107. ročník.⁹

Práve ten istý Emil Stodola spolutvoril ďalšiu etapu vo vývoji organizácie advokácie na Slovensku, lebo po legislatívnych obmedzeniach samosprávy v advokácii na Slovensku stojí za advokátskym spolkom, ktorý sa za obnovenie plnej samosprávy snaží, a aj za časopisom, do ktorého napísal úvodník. „Oživotvorením Sväzu advokátov na Slovensku stal sa potrebný orgán, aby početní členovia Sväzu vedeli, čo sa v Sväze robí, ako vynasnažuje sa tenže hájiť záujmy nie len stavovské, ale aj záujmy všeobecné, menovite na poli práva, aby členovia mali možnosť z jednej strany oprávnené ponosy svoje, z druhej strany návrhy k náprave vyskytých sa väd prednášať a stať sa týmto spôsobom užitočnými spoločníkmi a spolupracovníkmi na poli práva. Časové okolnosti nehotové pomery na Slovensku vyžadujú spoluprácu všetkých pri stvorení konsolidovaných pomeroch na poli justičnom a verejnej správy. Z pod tejto povinnosti nechce sa advokátsky sbor vymykať a nárokuje si v tomto ohľade právo voľného slova a voľnej kritiky. K tomu má slúžiť náš orgán. Prosíme o spoluprácu všetkých kolegov na Slovensku a o priateľské prijatie so strany súdov a iných vrchností.“¹⁰

Priestor na „právo voľného slova a voľnej kritiky“ advokáti v obmedzenej stavovskej autonómii potrebovali a obhajobu vlastného časopisu objasňujú slovami: „Musíme tu poukázať, že v tomto ohľade nám nestačí *Právny obzor*, ani *Csehszlovák Jog*, sú to právnické odborné časopisy, a nemôžeme od nich eventuelne očakávať, že by pri eventuelne potrebných ostrých nápadoch, proti vrchnostiam alebo súdom stály nám neobmedzene k dispozícii.“¹¹

Zprávy sú zaujímavým a novátorským dokladom aktivít advokátskeho stavu na Slovensku, ktoré sa diali na „poli verejnom“. Niet údajov o tom, že by advokátske komory so sídlom na Slovensku vydávali svoje komorové časopisy (ani bývalé uhorské, ale ani prvorepubliková martinská a neskôr ani bratislavská, od roku 1936). Všetky komory komunikovali so svojimi členmi priamo, teda pravidelne sa schádzali na riadnych výročných valných zhromaždeniach a spoločne

prerokovali svoje záležitosti, rozhodovali o ďalšom postupe, schvaľovali si svoje hospodárenie a plánovali ďalšie, vzájomne sa informovali, preberali legislatívne novinky i potreby do budúcnosti, hodnotili jednotlivé zložky výkonu justície a osobne spolupracovali. Až do roku 1921.

Práve obmedzenie tejto pravidelnej komunikácie *komora – jej orgány – jej členovia (advokáti)* „vytlačil na povrch“ novú cestu vzájomnej komunikácie advokátskeho stavu, dovnútra i navonok. Organizácia advokácie na Slovensku nastolená zákonom č. 167/1920 Sb. z. a n. o dočasnej úprave činnosti advokátskych a notárskych komôr na Slovensku, znamenala koncentráciu všetkých pôvodných kompetencií výboru advokátskej komory a valného zhromaždenia komory (pôvodne komôr bratislavskej, košickej, prešovskej a bansko-bystrickej) do správneho výboru martinskej komory, pričom tento správny výbor bol menovaný a mohol byť odvolaný ministrom spravodlivosti po dohode s ministrom unifikácie (ministrom pre zjednotenie zákonodarstva a organizáciu správy).

Rozhľadení a agilní advokáti okamžite porozumeli zákonému obmedzeniu autonómie v organizácii advokácie na Slovensku a okamžite hľadali riešenie. Hľadali ho v priestore dobrovoľného združovania a hľadali ho prostredníctvom snahy o celoslovenské zjednotenie advokácie, s centrálnym zastrešením a regionálnym pôsobením v pobočkách. Ich motív bol jednoznačný, obnoviť autonómiu advokátskej komory na Slovensku a taktiež šlo o rozmanité snahy v prospech advokátskeho stavu, i celého právneho poriadku nového štátu, jeho zákonodarstva, tiež fungovania justície a správy, tak, ako boli zvyknutí v zabehnutom advokátsko-komorovom živote od roku 1875. Advokáti ihneď porozumeli situácii a veľmi profesionálne videli riešenie takto skomplikovaného stavu nielen v založení celoslovensky pôsobiaceho advokátskeho spolku, ktorý bude mať kontinuálny kontakt so živými advokátskymi „bunkami“ – regionálnymi odbočkami, ale aj vo vydávaní advokátskeho časopisu, ktorý bude akýmisi informátorom o dianí – nielen vnútrospolkovom, ale najmä o dianí verejnom, ktorý sa advokácie v ktoromkoľvek ohľade dotýkal – smerom k zákonodarstvu, smerom k justícii, smerom ku správe.

Spoločný časopis advokátov – bola teda vzácna myšlienka, okamžite zrealizovaná, a svojím spôsobom aj „verejný hlásnik“ potrieb, ťažkostí a riešení problémov dotýkajúcich sa advokátov na Slovensku, no zároveň aj „médiom prepojenia“ advokátov.

Časopis *Zprávy* vychádzal v Bratislave v slovenčine, neskôr paralelne v slovenčine a v maďarčine, v pláne aspoň štyrikrát ročne. V súčasnosti je k dispozícii **14 čísel vydaných v rokoch 1925 – 1931**.¹² Vydával ho Sväz advokátov na Slovensku, redigoval ho Sekretariát Sväzu svojím redakčným výborom, a za redakciu bol zodpovedný Karol Szegő, ako administratívny hlavný tajomník Sväzu.¹³ Redakčnú prácu časopisu vykonával výbor pod vedením Emila Stodolu.¹⁴ *Zprávy* boli pre členov Sväzu bezplatne a pre nečlenov bolo určené predplatné 20 Kčs ročne, cena za číslo 5 Kčs.¹⁵

Zámerom časopisu bolo vydávať uznesenia Sväzu, sťažnosti a informácie, dokumentovať život advokátskeho stavu.

Jeho zámerom nebolo publikovať vedecké diela v oblasti práva, hoci aj tie sa v ňom občas vyskytli, a to od autorov advokátov, ktorí sa analyticky vyjadrovali k návrhom právnych predpisov. *Zprávy* teda v zásade poskytli priestor aj právnej vede, no s veľkým akcentom na aplikačnú prax. Príkladom je vedecky precízne spracované dielo k civilnému procesu s historickou komparáciou rakúskeho a uhorského procesu *Posudok k osnove sjednoteného Občianskeho súdneho poriadku, podáva Dr. Arnošt Ziegler, advokát v Bratislave*. Dielo bolo po častiach zverejňované ako príloha *Zpráv*.¹⁶ Ďalším príkladom je vedecky spracované dielo *Poznámky k vládnjej osnove o nespornom pokračovaní*. JUDr. Vojtech Vičánek.¹⁷

Časopis a rozmohol do plánovanej periodicity v roku 1928, kedy vyšli štyri čísla, popri slovenčine aj v maďarčine (*A szlovenszkói ügyvédszövetség közleményei*). Podľa Stodolových slov: „*Tento orgán má slúžiť za jeden z hlavných prostriedkov propagácie našich snáh. Posledne vyžiadalo si ho ministerstvo spravodlnosti do zámeny za Věstník ministerstva spravodlnosti.*“¹⁸

2. Obsah časopisu *Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku*

Časopis publikoval správy predsedníctva Sväzu, návrh rozpočtu a ročné vyúčtovanie, pozvánky na valné zhromaždenia i na mimoriadne valné zhromaždenia, rôzne redakčné správy, analýzy ohľadom právneho stavu, analýzy za obnovenie autonómie advokátskej komory, analýzy ohľadom optimálneho počtu advokátskych komôr na Slovensku, najmä za znovu vytvorenie advokátskych komôr so sídlom v Bratislave a v Košiciach,¹⁹ výročné správy predsedníckej (najčastejšie v štandardnom členení – pokroky vo veci obnovenia autonómie a príprav jednotného advokátskeho poriadku, justičné pomery, pokútnictvo a notárska súkromná prax, právnický zjazd – aktuálne pripravovaný alebo uskutočnený, otázky správne, otázky penzijné, reforma advokátskej tarify) i výročné správy jeho odbočiek. Časopis však publikoval aj reklamné texty, advokátov upozorňoval na pripravované i vydané publikácie v oblasti práva.

Z úvodných textov prvého čísla časopisu v roku 1925 je zrejmé, že situácia pred vznikom Sväzu a časopisu bola zložitá: „... že sväzky medzi nami boly dlhým časom pretrhnuté, že sme si vzájomne nedôverovali, ba čo viac mali sme veľké obavy v jednom sväze sa spolčiť, (...) Napriek tomu môžeme povedať, že sme už i v tejto krátkej dobe vykonali to, že berú na vedomie naše jestvovanie a že vrchné úrady naše sťažnosti aspoň vypočujú.“

Akokoľvek, novovzniknutý advokátsky spolok mal širokú odozvu, pretože už v roku 1925, v prvom roku svojej existencie, evidoval 566 členov – a zároveň odoberateľov *Zpráv*. Pre porovnanie: k 31. 12. 1921 bolo na Slovensku zapísaných 925 advokátov²⁰ a na konci roka 1925 ich bolo 1 019. Sväz v zásade celý skúmaný čas zastrešoval vyše 500 členov, teda viac ako polovicu všetkých advokátov na území Slovenska. V roku 1931 mal Sväz 592 členov.²¹

Poznámky

- 1 Tento príspevok je súčasťou výskumnej úlohy a výstupom z projektu VEGA č. 1/0579/23 – *Právne a etické aspekty disciplinárnej zodpovednosti v právnom štáte*. Podstatná časť príspevku odznela na konferencii *Konferencie o Antonínu Schauerovi a XIX. konferencie o historii advokácie*, 19. 1. 2024 v Klatovách (organizátori: Mesto Klatovy, Česká advokátní komora a Fakulta právnická ZČU Plzeň).
- 2 Podrobnejšie: KERECMAN, P.: *Tretie desaťročie Bulletinu slovenskej advokácie*. BSA 1994 – 2024. 30. jubilejný ročník, s. 2; KERECMAN, P. – BLAHA, A. – BUŠOVÁ, E. – DETVAI, Š. – ERBEN, P. – HAVLÁT, J. a kol.: *Slovenská advokátska komora v rokoch 1990 – 2020*. Bratislava: SAK, 2020, s. 252 – 258.
- 3 Zákon č. 167/1920 Sb. z. a n. o dočasnej úprave činnosti advokátskych a notárskych komôr na Slovensku.
- 4 Stanovy Sväzu advokátov na Slovensku sú dostupné v Slovenskom národnom archíve. Stanovy sú opatrené doložkou: „*Minister s plnou mocou pre správu Slovenska, číslo 54195 adm. V. Tieto stanovy beriem na známosť. V Bratislave, dňa 23. októbra 1924. Za ministra: nečitateľný podpis. Č. 71908/924 Bratislava (mesto): 8.XI.*“ In: SNA, f. MPS, krab. 66, spis č. 54195/1924, č. 894/66 – 898/66.
- 5 Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku sú v zviazanej podobe dostupné v Univerzitetnej knižnici Bratislava, reg. č. S.E.1642, R1953, spolu približne 540 strán textu. **Vďaka patrí doc. Jozefovi Vozárovi, ktorý na existenciu dokumentu upozornil.**
- 6 GAJDOŠOVÁ, M. – KERECMAN, P. – ĎURIŠKA, Z. – KUŠNÍR, J. – HELLENBART, V.: *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948*. Bratislava: SAK, VEDA, vydavateľstvo SAV, 2018, 716 s.
- 7 Napr. GAJDOŠOVÁ, M. – KOŠIČIAROVÁ, S.: *Zaujmová samospráva*. Praha: Leges, 2023, s. 92 – 98. Dostupné: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://publikaci.e.iuridica.truni.sk/wp-content/uploads/2023/11/Zaujmovasamosprava_TISK1.pdf
- 8 Podrobnejšie k osobnosti Emila Stodolu: VOZÁR, J.: *Významní slovenskí právnici z Liptova*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo SAV, 2016, s. 11 – 38.
- 9 K počiatkom vydávania *Právneho obzoru* a o jeho úlohe pre tvorbu slovenskej právnickej terminológie pozri OVEČKOVÁ, O. – VOZÁR, J. a kol.: *100 rokov časopisu Právny obzor*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo SAV, 2017, s. 19 – 58.
- 10 „*V Bratislave, 15. júna 1925. Dr. Emil Stodola*“. In: ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, ročník I., č. 1, v Bratislave v júni 1925.
- 11 Zpráva Predsedníctva. In: ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, ročník I., číslo 1, v Bratislave v júni 1925, s. 12.
- 12 V Univerzitetnej knižnici v Bratislave sú vo zviazanej podobe nasledujúce čísla časopisu ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku:
 - č. 1 (Bratislava, jún 1925, s. 20, Tlačou „UNIVERSUM“, Bratislava, Jaskový rad 71),
 - č. 2 (Bratislava, 20. 3. 1926, s. 24),
 - č. 3 (Bratislava, 15. 3. 1927, s. 22),
 - č. 4 (Bratislava, 5. 2. 1928 – Kancelária Sväzu na ten čas Bratislava, Michalská 3, s. 32),
 - č. 5 (Bratislava, 5. 7. 1928, s. 22),
 - č. 6 (Bratislava, 6. 10. 1928, s. 2),
 - č. 7 (Bratislava, 25. 11. 1928, s. 7 + príloha 32 strán – Zieglerov posudok k návrhu OSP),
 - č. 8 (Bratislava, 15. 3. 1929, s. 15),
 - č. 9 (Bratislava, 10. 7. 1929, s. 13),
 - č. 10 (Bratislava, 1. 2. 1930, kancelária Sväzu Bratislava, Laurinská 17, s. 10),
 - č. 11 (Bratislava, 15. 5. 1930, s. 10),
 - č. 12 (Bratislava, 15. 9. 1930, s. 16),
 - č. 13 (Bratislava, 20. 4. 1931, s. 18) – aj v maďarskom jazyku,
 - č. 14 (Bratislava, 25. 9. 1931, s. 21), – aj maďarskom jazyku, + príloha 32 strán (Zieglerov posudok k návrhu OSP) + príloha 19 strán (Zieglerov posudok k návrhu OSP, pokrač.) + príloha – zoznam novozvolených funkcionárov na Valnom zhromaždení Sväzu 5. 5. 1929 v Piešťanoch a menoslov členov podľa odbočiek, 12 strán + príloha 40 strán (Zieglerov posudok k návrhu OSP, dokončenie),
 - č. 12 v maďarskom jazyku, samostatné *Memorandum Sväzu advokátov na Slovensku k Návrhu zákona o súdnej príslušnosti a civilného riadu vo vecí nov* (6 strán), Poistenie advokátov (Návrh a protipoznámky.) – *Obsah nabídky životpoisťujúcej spoločnosti Phönix* z 11. júla 1931 – replika – duplika – triplika (9 strán), aj v maďarčine a nemčine).
- 13 Redakcia a administrácia v Bratislave, Ventúrska 24, „*Vychádza najmenej štyrikrát do roka. Členovia Sväzu obdržia Zprávy zadarmo. Predplatné pre nečlenov 20 Kč ročne, cena jedného čísla 5 Kč.*“ In: ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, ročník I., číslo 1, v Bratislave v júni 1925.
- 14 ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 2, v Bratislave 20. 3. 1926, s. 19.
- 15 V rozpočte Sväz počítal s vyrovnanými príjmami a výdavkami, príjmy boli pravidelne plánované 50 Kčs (členské) x 500 členov, teda 25 000 Kčs. Výdavky na tlač časopisu v roku 1927 sa plánovali 3 000 Kčs; na rok 1929 – na slovenskú i maďarskú verziu – 9 000 Kčs, na rok 1930 spolu 6 000 Kčs a na rok 1931 spolu 6 000 Kčs.
- 16 ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 7, v Bratislave 25. 11. 1928, príloha (26 strán), ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 14, v Bratislave 25. 9. 1931, s. 4 – 5, s. 17 – 20, príloha (32 strán), pokračovanie (19 strán), dokončenie (40 strán).
- 17 ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 4, v Bratislave 5. 2. 1928, s. 1 – 5.
- 18 ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 8, v Bratislave, 15. 3. 1929, s. 8.
- 19 Napr. ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 2, v Bratislave 20. 3. 1926, s. 1 – 14.
- 20 In: *Soznam členov Advokátskej slúčenej komory pre Slovensko v Turčianskom Sv. Martine, zostavený dňa 31. 12. 1921*, Miloš Vančo tajomník advokátskej komory, Ján Vanovič, predseda advokátskej komory. Turčiansky Sv. Martin, tlačou Knižtlač. účasť spolku v Turčianskom Sv. Martine, 1922, In: Štátny archív Ivanka pri Nitre, f. Župa nitrianska, ZNI.
- 21 ZPRÁVY Sväzu advokátov na Slovensku, č. 13, v Bratislave 20. 4. 1931, s. 5.

prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Možnosť finančnej podpory rekonštrukcie budovy SAK

Dňa 6. júna 2024 Slovenská advokátska komora zorganizovala akciu pre podporovateľov rekonštrukcie sídla komory na Kolárskej 4 v Bratislave – pozvaní boli všetci advokáti prostredníctvom newslettera. A keďže právo je umenie (dobrá a spravodlivosť) a z dôvodu rekonštrukčných prác Kolárska 4 v súčasnosti nie je v stave nikoho prijať, našu akciu sme spojili s iným druhom umenia – maľbou. Ďakujeme bratislavskej Galérii COMMA a Zuzane Dankovej za prichýlenie v nádherných priestoroch a za vytvorenie príjemného rámca tohto malého podujatia.

Zúčastnení advokáti si vypočuli, že dôvodom rozsiahlej rekonštrukcie budovy bol nielen jej zlý stav, ale voľba zrekonštruovať ju bola prirodzená pre jej auru komorového domova vytvorenú našimi predchodcami. Takisto bol predstavený projekt dobrovoľnej finančnej podpory rekonštrukcie advokátmi, ako aj dôvod, pre ktorý Predsedníctvo SAK o podporu advokátov žiada. Vytvorenie novej energie spolupatričnosti z dobrovoľného príspevku nad rámec povinných platieb môže náš tak trochu prirodzene nehomogén-

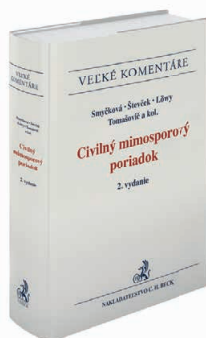
ny stav opäť spojiť nad rámec spojenia zákonom a nielen úspešnejší kolegovia a kolegyně môžu vyjadriť spolupatričnosť so stavom.

Člen Predsedníctva SAK Richard Karkó predniesol posolstvo predsedníctva komory a uviedol, že žiadny príspevok ktoréhokoľvek advokáta, ktorejkoľvek advokátky na podporu rekonštrukcie nie je malý a počíta sa. A oveľa viac advokátsky stav poteší – z hľadiska jeho budúcnosti – väčší počet hoci malých prispievateľov ako absolútne číslo získanej sumy. Takisto vyjadril nádej, že táto iniciatíva, ktorá bola vyhlásením začatia podpory rekonštrukcie, je v športovej terminológii symbolickou prvou minútou 90-minútového zápolenia a že s výsledkom budeme nakoniec všetci spokojní.

Po krátkej debata (aj o umení advokácie, života a maľby) dostali prítomní kolegovia spomienkový list s nákrešou časti rekonštruovanej budovy, s odkazom na dokumentáciu k rekonštrukcii, ktorá je dostupná na webovej stránke komory, a s prepojením na transparentný účet vytvorený na účel tejto podpory. Ďakujeme zúčastneným advokátom za účasť a za vytvorenie milej atmosféry.

„Z Kolárskej 4 by sme radi spravili príjemnú a energickú domácu pôdu pre advokátov.“

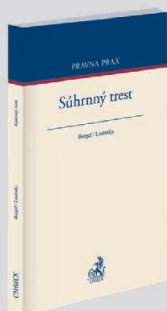

Smyčková • Števec • Löwy • Tomašovič a kol.

Civilný mimosporový poriadok. Veľký komentár. 2. vydanie

2024 | viazané s prebalom | 1 240 | 125 eur | obj. číslo SO_EVK18

Druhé vydanie obsahuje doplnenú a aktualizovanú judikatúru a predstavuje najaktuálnejší, najrozsiahlejší a najpodrobnejší komentár k CMP na trhu. Komentár napísal široký kolektív uznávaných odborníkov, ktorý prináša čitateľom komplexný pohľad na jednotlivé inštitúty obsiahnuté v tomto procesnom kódexe v kontexte právnej teórie, ako aj právnej praxe. Súčasťou komentára je aktualizovaná príloha – vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Bargel/Lisánsky

Súhrnný trest

2024 | brožované | 136 | 18 eur | obj. číslo SO_PP34

Publikácia vysvetľuje oblasť trestného práva hmotného, ktorej podrobnejšie aktuálne spracovanie doposiaľ na poli slovenskej odbornej právnickej literatúry absentovalo. Zaoberá sa spôsobom ukladania nielen súhrnného, ale aj úhrnného, ďalšieho a spoločného trestu v prípade súbehu trestných činov. Cieľom autorov je predovšetkým poskytnutie prehľadného a jazykovo zrozumiteľne vyjadreného, „riešenia“ konkrétnych situácií vyskytujúcich sa v aplikačnej praxi súdov. Tieto doplnia ich grafickým znázornením s poukazom na relevantné závery rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky a Českej republiky, podopreté o súčasné poznatky teórie trestného práva.

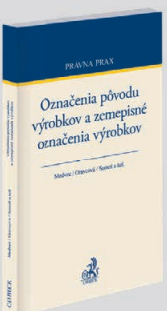

Michal Sokol

Digitalizácia a umelá inteligencia v obchodných spoločnostiach

2024 | brožované | 144 | 18 eur | obj. číslo SO_EPI95

Kniha sa venuje vysoko aktuálnej téme digitalizácie v oblasti korporátneho práva s konkrétnejším zameraním sa na úroveň digitalizácie súvisiacich procesov pri zakladaní a realizácii zmien v obchodných spoločnostiach, na možnosti využitia digitálnych technológií pri hlasovaní ich orgánov či na spôsoby ingerencie umelej inteligencie pri rozhodovaní obchodnej spoločnosti. Ponúka čitateľovi porovnanie základných inštitútov so zahraničnými právnymi úpravami a načrtnutie významných právnych otázok prevažne súvisiacich s umelou inteligenciou, ktoré bude potrebné v blízkej budúcnosti právne regulovať.

Medvec/Oravcová/Samoš a kol.

Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia výrobkov

2024 | brožované | 216 | 28 eur | obj. číslo SO_PP39

Prináša praktické informácie o systéme ochrany prostredníctvom označenia pôvodu výrobku alebo zemepisného označenia výrobku. Táto právna ochrana môže byť poskytnutá na národnej, medzinárodnej, ale najmä na európskej úrovni. Dôležitou súčasťou publikácie je opis pripravovanej legislatívy a jej zmeny. Poskytuje tiež prehľad právnych predpisov aj návody na vypracovanie dokumentácie pre výrobcov, informácie o prístupe k jednotlivým registerom a o význame, resp. výhodách zápisu označení pôvodu a zemepisných označení pre výrobcov, spotrebiteľov a ich hospodársky význam.

Lukáš Tomaš

Konanie o súlade právnych predpisov v správnom súdnictve

2024 | brožované | 248 | 25 eur | obj. číslo SO_EPI89

Publikácia sa venuje prieskumu právnych predpisov v správnom súdnictve a poskytuje komplexný pohľad na inštitút správneho súdnictva. Jej dominantným cieľom je analýza poznatkov o kontrole normotvorby územnej samosprávy správnymi súdmi, vecné polemizovanie s nimi, ich obohatenie o dosiaľ nespracované aspekty problematiky smerom k syntéze zistení o novej kvalite a formulovaniu návrhov *de constitutione ferenda* a *de lege ferenda*. Zasahuje aj do právnoteoretických a právnohistorických súvislostí, ako aj do ústavnoprávnych a súdnych procesných správnych sfér.